

Tnu'u Ianyuux n-chidotnuni Sua

Ia nani Tnu'u Ianyuux,
n-kixee-ia ñuñayiu

1 Nde ki'na nuu, xá daa, tuu Ia nani Tnu'u Ianyuux. Kunduu Ia nani Tnu'u Ianyuux xi'in Ianyuux. Te Ia nani Tnu'u Ianyuux kuu Ianyuux. ²Antecas xa kua'a ntdaa xa io, te n-xo tuu Tnu'u Ianyuux xi'in Ianyuux. ³N-kidava'a Ianyuux xi'in mee-ia ntdaa xa io. Ni iin xa io ña n-kidava'a meni Ianyuux. Xi'in Ia nani Tnu'u Ianyuux n-kidava'a Ianyuux ntdaa xa io. ⁴Kida Ia nani Tnu'u Ianyuux xa xtuu ñayiu. Kida-ia xa kutnuni ini ñayiu xa kuu xandaa. Ná kuu luz va'a ka koko, da kuu Tnu'u Ianyuux. ⁵Koko luz va'a ka koko nuu nee, te ña n-kua'a nuu nee xa chida'u-i luz va'a ka koko.

⁶Te n-xee iin seyii n-tunda'a Ianyuux. Nani-s Sua. ⁷N-xee-s xa ja'an ndaa-s xaxe'e luz va'a ka koko. N-ja'an ndaa-s xaxe'e luz va'a ka koko, xa na jandixa koio ntdaa ñayiu luz jan. ⁸Sua, ñatu n-kuu-s luz va'a ka koko. Diko ni n-xee-s xa ja'an ndaa-s xaxe'e luz jan. ⁹Te luz va'a ka koko, luz ndaa, n-kixee ñuñayiu. Kida-ia xa kutnuni ini ntdaa ñayiu xa kuu xandaa.

¹⁰N-xo tuu Tnu'u Ianyuux ñuñayiu. Xi'in mee-ia n-kidava'a-ia

xi'in Ianyuux ñuñayiu. Ko ña n-ka kutnuni ini ñayiu ñuñayiu jundu kuu-ia. ¹¹N-kixee-ia ñuñayiu, ko ñayiu n-kidava'a-ia, ña n-ka xeka va'a-i-ia. ¹²Dava-i, joon, n-ka xeka va'a-i-ia, n-ka jandixa-i-ia. Te xaxe'e xa n-ka jandixa-i-ia, te n-kida-ia xa n-ka nduu-i da'ya Ianyuux. ¹³Ña ka kuu da'ya Ianyuux ná ka kuu da'ya ñayiu. Chi da'ya ñayiu ka kaku-i hora tuu iin seyii xi'in ñadi'i-s. Ka kaku-i xaxe'e xa juini iin seyii xa koo da'ya. Ko da'ya Ianyuux, ka kuu-i da'ya-ia xaxe'e xa n-kida-ia xa n-ka nduu-i da'ya-ia.

¹⁴Ia nani Tnu'u Ianyuux, n-kixee-ia ñuñayiu. N-kaku-ia ná ka kaku mee-ro, te n-xo tuu-ia xi'in-ro. N-ka xo nde'a-da xa Ia kunxa'nu ka kuu-ia. Ia kunxa'nu ka kuu-ia, te medini-ia kuda'ya ña'a Taa-ia Ianyuux. N-ka xo nde'a-da xa xemani ña'a-ia mee-ro, te kundau ini ña'a-ia mee-ro, te ja'an-ia xa kuu xandaa. ¹⁵Te n-ja'an ndaa Sua xaxe'e-ia hora n-kana-s:

—Se ya'a kuu se n-kakune'e-da nuu-n. N-ja'an-da xa juindodo nuu mee-da nuu mee-ia kixee, ko taxnuni ka mee-ia dada mee-da. Chi antecas xa kua'a ntdaa xa io, te xá daa tuu-ia.

¹⁶Te kue'e xa kue'e xa n-taxi-ia. Xá n-ka tñi-ro, nttaa-ro, xamani-ia xi'in xamani-ia. ¹⁷Chi tnu'u n-ta'u tñiu lanyuux, n-taxi lanyuux xi'in Moisés. Te xamani-ia xi'in xa kuu xandaa, n-taxi-ia xi'in Jesucristu. ¹⁸Nuncas ña n-xini ni iin ñayiu lanyuux, xi'in nuu-i. Idini Da'ya Yii lanyuux, n-kida-ia xa jini-ro lanyuux. Kunduu-ia xi'in Taa-ia lanyuux, te dande'a ña'a-ia Taa-ia lanyuux mee-ro.

N-ja'an ndaa Sua xaxe'e Jesús

(Mt. 3:11-12; Mr. 1:7-8; Lc. 3:15-17)

¹⁹Te se Israel io ñuu nani Jerusalén, n-ka tunda'a-s dutu xi'in se levita nuu Sua, xa kajan tnu'u koio-s jundu kuu-s. ²⁰N-ja'an ndaa Sua. Xandaa xakuiti n-ja'an Sua jundu kuu-s, ña n-chida'u-s ni iin. N-ja'an-s:

—Ru'u, ñatu kuu-r Cristu, la tunda'a lanyuux.

²¹N-ka xijan tnu'u ka-s:

—¿Jundu kuu-n? ¿Elías kuu-n a?

N-ja'an-s:

—Ñatu kuu-r Elías.

N-ka xijan tnu'u ka-s:

—¿Kuu-n se tunda'a lanyuux xa juña tnu'u-s tnu'u lanyuux nuu ñayiu a?

N-xia'an-s:

—Ña'a.

²²Xijan kuu xa n-ka ja'an-s:

—Ndoñu'u-n xa ja'an ndaa-n jundu kuu-n. Io xa najuña tnu'u koio-r nuu se n-ka tunda'a ña'a. ¿Nax ja'an-n xaxe'e-n?

²³N-xia'an Sua:

—Ru'u kuu se kana yuku nuu ñayo ñayiu io: “Kada tu'a koio-n ichi nuu xixi Xto'o-ro.” Ja'an mee-r

ná n-ja'an se n-xian tnu'u tnu'u lanyuux nuu ñayiu xá n-kuu kue'e kuia, se n-xo nani Isafas.

²⁴Te se ijan, se n-ka tunda'a se Israel io ñuu nani Jerusalén, mee-s ka kuu se fariseu. ²⁵N-ka xijan tnu'u-s:

—Nux ñatu kuu-n Cristu, ni Elías, ni se juña tnu'u tnu'u lanyuux nuu ñayiu, te, ¿nakuenta dajuendute-n ñayiu nda?

²⁶N-ja'an Sua:

—Mee-r dajuendute ñayiu xi'in ndute ni. Io inka seyii tuu me'ñu mee-n vitna, ko ta najini ka-n-si.

²⁷Juini ndodo nuu ka-r vaxi, ko taxnuni ka mee-s dada mee-r. Ni xa ku kuu-r muxu-s, ma kua'a-r. Ni xa nandaxi-r correa ndixa-s, ma kua'a-r.

²⁸Te nttaa xa'a n-ya'a ñuu nani Betábara, inka xio de'va nani Jordán, nuu n-dajuendute Sua ñayiu.

Jesús kuu Tkolelu n-taxi lanyuux

²⁹Kiu kuu uu, n-xini Sua xa vax kuyatni Jesús, te n-ja'an-s:

—Kunde'a koio-n. Vaxi se kuu Tkolelu n-taxi lanyuux. Se dita kuechi ñayiu ñuñayiu kuu-s.

³⁰N-ja'an ndaa-da xaxe'e mee-s, hora n-ja'an-da xa ndodo nuu ka-da n-kixee nuu iin seyii taxnuni ka dada mee-da. Taxnuni ka-ia, chi xá daa tuu-ia, antecas xa kua'a nttaa xa io. ³¹Te mee-da, ña n-xo najini-da-ia. Juini n-dajuendute-da ñayiu, xa kutnuni ini koio ñayiu Israel jundu kuu mee-ia, ko na n-kixi-ia, te ña n-najini-da-ia.

³²N-ja'an ndaa Sua:

—N-xini-da Espíritu Ii vax juun nde andiu. Ná kaa iin data n-kaa-ia,

te n-ndoo-ia xi'in se ya'a. ³³Ta kutnuni ini ka-da jundu kuu-s, ko n-xo naja'an-da nax n-ja'an Ianyuux, hora n-tunda'a ña'a-ia mee-da vaxi, xa dajuendute-da ñayiu nuu ndute. N-ja'an Ianyuux: "Jini-n Espíritu Ii vax juun nde andiu, te jini-n xa ndoo-ia nuu iin seyii. Seyii jan kada xa tñii koio ñayiu Espíritu Ii." ³⁴N-xini-da xa du'a n-kuu, te ja'an ndaa-da xa se ya'a kuu Da'ya Yii Ianyuux.

N-ja'an Jesús Ndrixi xi'in Spedru

³⁵Kiu kuu uni, inka vuelta n-xo tuu Sua xi'in uu se dakua'a-s.

³⁶N-xini Sua xa ya'a Jesús ijan, te n-ja'an-s:

—Kunde'a koio. Se ijan kuu Tkolelu n-taxi Ianyuux.

³⁷Na n-ka tekú uu se dakua'a Sua nax n-ja'an-s, te n-ka xe kuitandijun-s Jesús. ³⁸N-konenuu Jesús, te n-xini-ia se xndijun ña'a. N-ja'an-ia:

—¿Nax ka nduku-n?

N-ka ja'an-s:

—Rabí, ¿indexu io-n? (Rabí juini kachi: maestru.)

³⁹N-ja'an-ia:

—Na ji'in-ro, te jini-n nde tuu-r.

Xijan kuu xa ndeka-ia-s jua'an, te n-ka xini-s nde tuu-ia. N-ka ndoo-s xi'in-ia kiu ijan, chi n-ñini. Vaa xá kaa koon xañini kuu.

⁴⁰Iin se ijan nani Ndrixi. Ñani Simón Spedru kuu-s. N-teku-s nax n-ja'an Sua, te n-xe kuitandijun-s Jesús. ⁴¹Hora ijan ni n-nanitna'a-s xi'in ñani-s Simón, te n-ja'an-s:

—N-ka nanitna'a-r xi'in Mesías, Ia n-tunda'a Ianyuux. (Mesías juini kachi: Cristu.)

⁴²Ndeka Ndrixi Simón jua'an nuu Jesús. Na n-xini Jesús Simón, n-ja'an-ia:

—Ndo'o kuu Simón, da'ya Jonás. Danani ña'a-r Cefas. (Cefas juini kachi: Spedru. Te Spedru juini kachi: yuú ka'nu ka.)

N-ja'an Jesús Slipe xi'in Natanael

⁴³Kiu kuu koon, n-juini Jesús xa ji'in-ia do Galilea. N-nanitna'a-ia xi'in iin seyii nani Slipe. N-ja'an Jesús:

—Kunduu-n xi'in-r.

⁴⁴Te Slipe kuu se ñuu nani Betsaida. Te Betsaida kuu ñuu Ndrixi xi'in Spedru xi'in Slipe.

⁴⁵N-nanitna'a Slipe xi'in Natanael, te n-ja'an-s:

—N-ka nanitna'a-r xi'in iin seyii.

Hora n-chidotnuni Moisés tnu'u n-ta'u tniú Ianyuux, n-ja'an-s xa kixi iin seyii. Se n-ka xian tnu'u tnu'u Ianyuux nuu ñayiu du. N-ka chidotnuni-s xa kixi iin seyii. Te vitna xa n-ka nanitna'a-r xi'in-s. Kuu-s Jesús, da'ya José. Se ñuu Nazaret kuu-s.

⁴⁶N-xia'an Natanael:

—¿Ñuu Nazaret? iMa kua'a xa kee iin se va'a nde ijan!

N-xia'an Slipe:

—Na ji'in-ro, te jini-n.

⁴⁷Te n-xini Jesús xa vaxi Natanael nuu tuu-ia, te n-ja'an-ia:

—Kunde'a koio. Se ndaa ñuu Israel kuu mee-s. Nuncas ña n-danda'u-s ni iin ñayiu.

⁴⁸N-xia'an Natanael:

—¿Nanda xinitnuni ña'a-n?

N-ja'an Jesús:

—Antecas xa kana ña'a Slipe mee-n, te n-xini ña'a-r nuu nukoo-n xeyutnu higo.

⁴⁹N-ja'an Natanael:

—Maestru, mee-n kuu Da'ya Yii lanyuux. Mee-n kuu se kunxa'nu ka nuu ñayiu Israel.

⁵⁰N-xia'an Jesús:

—¿Jandixa ña'a-n xaxe'e xa n-ja'an-r xa n-xini ña'a-r nuu nukoo-n xeyutnu higo a? Kunde'a-n tni nu na'nu ka dada xijan.

⁵¹N-ja'an Jesús:

—Xandaa kuu xa ja'an-r. Kunde'a koio-n xa najaan andiu. Kunde'a koio-n ángel, ia ka xinokuechi nuu lanyuux, juan ndaa koio-ia andiu te vax juun koio-ia andiu. Te kunde'a ña'a koio-n mee-r. Se kuu ñani tna'a ñayiu kuu-r. Kunde'a koio-n ángel, ia ka xinokuechi nuu lanyuux, kixi nuu tuu mee-r.

Iin viko tnunda'a ñuu nani Caná

2 Nuuni kiu n-xio iin viko tnunda'a ñuu nani Caná distrito Galilea. Te viko ve'e ijan tuu di'i Jesús. ²Te diuni n-ka ja'an ñayiu ijan Jesús xi'in se dakua'a-ia, xa ji'in-ia viko tnunda'a. ³Te n-ndoko vinu kuixi, te n-ja'an di'i Jesús nuu-ia:

—Xá n-ndoko vinu.

⁴N-ja'an Jesús:

—Di'i-da, ¿nakuenda du'a ja'an-n? Ta xee ka hora xa kada-da tni nu-taxi lanyuux.

⁵N-ja'an di'i-ia nuu se ka dakee xio xa io viko:

—Kada koio dava'a nga xa ta'u tni-u.

⁶Te io iñu yoo yuú kaxi yiyujun ijan. Iin iin yoo ñu'u koon diko a iin cientu litro ndute. Ndute ka nanda'a ñayiu Israel xa xne'e ii-i. ⁷Te n-ja'an Jesús nuu se ka dakee xio xa io viko:

—Dachitu yoo ya ndute.

N-ka dachitu-s yoo ndute.

⁸N-xia'an-ia:

—Vitna tava ita'u-té, te kane'e-té jua'an nuu se yinda'a ntadaa xa io viko.

Te ne'e-s-té jua'an. ⁹N-xi'i se yinda'a viko ita'u ndute n-nduu vinu, ko mee-s ña n-xini nde n-kixi vinu. Ko n-ka xini se ka dakee xio xa io viko, chi mee-s n-ka xe tava-té. Se yinda'a xa io viko, n-kana-s noviu, te n-ja'an-s:

¹⁰—Ntadaa ñayiu, ditna ka dakee xio-i vinu va'a ka. Te dada, na n-ya'a xa n-ka xi'i va'a se xyi'i viko, dakee xio-i vinu nda'u ka. Ko mee-n, neva'a-n vinu va'a ka nde vitna.

¹¹Du'a n-kuu milagru ki'na nuu n-kida Jesús. Ñuu nani Caná distrito Galilea, n-dande'a Jesús ñayiu xa taxnuni-ia nuu ntadaa xa io. Te n-ka jandixa ña'a se dakua'a-ia. ¹²Te n-xe'en Jesús ñuu nani Capernaum. Di'i-ia, ñani-ia, se dakua'a-ia du. Ijan n-ndoo-ia uni koon kiu.

N-ja'an Jesús: “Maxku kada koio ka-n xa ve'e Taa-r kuu ná kuu nuya'u”

(Mt. 21:12-13; Mr. 11:15-18; Lc. 19:45-46)

¹³Vax kuyatni iin viko ñayiu Israel. Viko nani Paxcua. N-xe'en Jesús ñuu nani Jerusalén. ¹⁴Ijan yeñu'u, n-nanitna'a-ia xi'in se ka diko ngutu, tkachi, data. Se ka dama tvini du. N-ka nukoo-s ijan. ¹⁵N-kava-ia iin chirrión ñii. Chirrión jan, n-kine'e-ia ntadaa se ijan, xi'in tkachi-s, ngutu-s. N-kida-ia xa jungoio centau kuechi se ka dama tvini, te n-dajane-ia

mexa-s. ¹⁶N-ja'an-ia nuu se ka diko data:

—iKane'e koio ntdaa xa'a jua'an!
iMaxku kada koio ka-n xa ve'e Taa-r
kuu ná kuu nuyau'u!

¹⁷Te n-ka naja'an se dakua'a-ia
nax ja'an tnu'u lanyuux: “Yo
kuda'an-da ve'e lanyuux. Kuu ná
kuu ñu'u koko danaa ña'a.”

¹⁸Xijan kuu xa n-ka ja'an se Israel
nuu-ia:

—¿Na milagru kada-n xa dande'a
ña'a-n xa taxnuni-n? ¿Nax kuu xa
kine'e-n se ijan veñu'u?

¹⁹N-ja'an Jesús:

—Kanu koio veñu'u ya'a, te nuu
uni kiu ndadava'a-r.

²⁰Xijan kuu xa n-ka ja'an se Israel:

—Uu diko iñu kuia n-ka kidava'a-s
veñu'u ya'a, ¿te mee-n ja'an xa
ndadava'a-n nuu uni kiu a? iJuun!

²¹Ko xaxe'e yiki kuñu mee-ia
n-ja'an-ia. ²²Xijan kuu xa, na
n-nandoto-ia xa n-kuu-ia ndiyi, te
n-ka naja'an se dakua'a-ia xa du'a
n-ja'an-ia. Te n-ka jandixa-s tnu'u
lanyuux xi'in tnu'u n-ja'an Jesús.

**Va'a kutnuni ini Jesús
nax kuu anu ñayiu**

²³N-xo tuu Jesús Jerusalén viko
Paxcua, te n-ka jandixa ña'a kue'e
ñayiu, chi n-ka xini-i milagru
n-kida-ia. ²⁴Ko mee Jesús, n-xetni
anu-ia nuu ñayiu jan, chi na'a-ia
ntdaa xa ka xani ini-i. ²⁵Ña
ndoñu'u-ia xa ja'an ndaa ni iin
ñayiu xaxe'e ñayiu jan. Chi va'a
n-kutnuni ini mee-ia ntdaa ñayiu.

ñin seyii nani Nicodemo

3 Te io iin se fariseu nani
Nicodemo. Sexa'nu taxnuni

nuu ñayiu Israel kuu-s. ²ñin xakuaa
n-xe koton'i-ni-s Jesús, te n-ja'an-s:

—Maestru, ka xini-da xa n-tunda'a
ña'a lanyuux mee-n xa dakua'a
ña'a-n. Ni iin ñayiu ma kua'a xa
kada-i milagru kida mee-n, nux ña
tuu mee-n xi'in lanyuux.

³N-ja'an Jesús:

—Xandaa kuu xa ja'an-r. Nux
ma nakaku iin ñayiu inka vuelta,
ma kua'a-i xa jini-i nuu taxnuni
lanyuux.

⁴N-xia'an Nicodemo:

—¿Nanda kua'a xa nakaku iin
ñayiu xa'nu inka vuelta? Ma kua'a
xa ndeé iin ñayiu xiti di'i-i te
nakaku-i vuelta kuu uu.

⁵N-ja'an Jesús:

—Xandaa kuu xa ja'an-r. Nux
ndute ma nakaku iin ñayiu, ma
kua'a-i xa kiu-i nuu taxnuni
lanyuux. Te nux ma kada Espiritu
li xa nakaku-i, te ma kua'a-i xa
kiu-i nuu taxnuni lanyuux. ⁶Hora
kaku iin ñayiu, kuu-i da'ya ñayiu
te kuu-i ñayiu. Hora kida Espiritu
li xa nakaku iin ñayiu, xijan kuu
ná kuu xa n-nakaku-i vuelta kuu
uu, te n-nduu-i da'ya lanyuux.
⁷Maxku yu'u-n xaxe'e xa n-ja'an-r
xa io xa nakaku koio-n inka vuelta.
⁸Kuu ná kuu xa kane tachi. Dava'a
nga nuu juini tachi xa kane-i, te
kane-i. Teku-n xa kane tachi, ko
ña xini-n ndexu vaxi tachi, ni ña
xini-n nde ji'in tachi. Du'a kuu hora
kida Espiritu li xa nakaku iin ñayiu
vuelta kuu uu.

⁹N-ja'an Nicodemo:

—¿Nanda kuu xa du'a kuu?

¹⁰N-ja'an Jesús:

—Mee-n kuu maestru ñayiu Israel,
te, ¿ñatu kutnuni ini-n a? ¹¹Xandaa

kuu xa ja'an-r. Ka ja'an-r xa ka xini-r. Ka ja'an ndaa-r xaxe'e xa n-ka xini-r. Ko ña jandixa koio-n nax ka ja'an-r. ¹²N-ja'an-r xa io ñuñayiu, te ña jandixa koio-n. ¿Janda kua'a xa jandixa koio-n nux na ja'an-r xa io nde andiü?

¹³Nuncas ña n-xe xee ni iin ñayiu andiü. Ko vax juun iin seyii nde andiü. Se kuu ñani tna'a ñayiu kuu-s, te n-xo tuu-s andiü. ¹⁴Ná n-xe katakaa Moisés iin koo nuu ñayo ñayiu io, du'a io xa katakaa koio ñayiu Se kuu ñani tna'a ñayiu. ¹⁵Ntdaa ñayiu ka jandixa Se kuu ñani tna'a ñayiu, ma kuú-i xi'in kuechi-i. Kutuu va'a koio-i andiü kuia ma jin ndi'i.

Yo kue'e n-xemani Ianyuux ñayiu ñuñayiu

¹⁶Yo kue'e n-xemani Ianyuux ñayiu ñuñayiu. Xijan kuu xa n-taxi-ia Da'ya Yii-ia. Medini-ia n-kuda'ya ña'a Taa-ia Ianyuux. Ntdaa ñayiu ka jandixa mee-ia, ma kuú-i. Kutuu va'a koio-i andiü kuia ma jin ndi'i. ¹⁷Chi ña n-tunda'a Ianyuux Da'ya Yii-ia ñuñayiu xa kada u'u-ia ñayiu. N-tunda'a-ia Da'ya Yii-ia vaxi, xa dakaku-ia ñayiu xa ma kuú-i xi'in kuechi-i.

¹⁸Ma kada u'u Ianyuux ñayiu jandixa Da'ya Yii-ia. Ko ñayiu ña jandixa Da'ya Yii-ia, xá n-ndadandaa-ia-i, chi ña jandixa-i idini Da'ya Yii Ianyuux. ¹⁹Xá n-ndadandaa-ia-i, xaxe'e xa ña ka xemani-i luz va'a ka koko. N-ki xee luz jan ñuñayiu, ko n-ka juini ñayiu xa ndoo na'i-i nuu nee, chi ka kida-i xa u'u. ²⁰Ntdaa ñayiu kida xa u'u, ka xini u'u-i luz va'a

ka koko. Ma xee-i nuu koko luz jan, nada na dande'a-ia-i xa ka kida-i xa u'u. ²¹Ko ñayiu ka kida xandaa, mee-i xee koio nuu koko luz va'a ka koko. Xee-i xa na dande'a-ia-i xa n-ka kida-i xa juini Ianyuux. —Kuu Jesús xia'an-ia.

Ínka vuelta ja'an ndaa Sua xaxe'e Jesús

²²Dada, n-xe'en Jesús distrito Judea. Ijan n-xo tuu-ia xi'in se dakua'a-ia. Ijan n-xo dajuendute-ia ñayiu. ²³Sua tuku, n-xo dajuendute-s ñayiu, nuu nani Enón yatni ñuu nani Salim. Ijan io kue'e ndute. Ijan n-ka xo xee ñayiu, te n-dajuendute-s-yi. ²⁴Chi daa ta kindi'u ka Sua vekaa.

²⁵Te n-ka jantna'a tnu'u se dakua'a Sua xi'in ínka se Israel. N-ka jantna'a tnu'u-s nanda koo xa kune'e ii ñayiu. ²⁶Se dakua'a Sua n-ka xee-s nuu-s, te n-ka ja'an-s: —Maestru, kunde'a-n se n-xo tuu xi'in-n ínka lado de'va Jordán. Ijan n-ja'an ndaa-n xaxe'e-s. Vitna dajuendute mee-s ñayiu tuku, te ntdaa ñayiu xee koio nuu-s.

²⁷N-ja'an Sua: —Íin seyii, ma kua'a xa tñii-s ni iin, nux ña xia'an Ianyuux. ²⁸N-ka tekun-xa n-ja'an-r xa ñatu kuu-r Cristu, Ia tunda'a Ianyuux. N-ka tekun-xa n-ja'an-r xa n-tunda'a ña'a Ianyuux mee-r, xa ndodo nuu-r nuu se ijan vaxi. ²⁹Ná kuu iin noviu kuu Jesús. Ná kuu se kumani xi'in noviu kuu mee-r. Se kueka novia kuu noviu. Ko se kumani xi'in noviu, nujuin-s yatni noviu, te tekun-s tnu'u-s, te yo kuvete-s xaxe'e tnu'u-s. Xijan kuu xa kuvete xa

kuvete mee-r, xaxe'e xa xee koio ñayiu nuu Jesús. ³⁰Io xa dandoo ña'a ñayiu mee-r. Io xa koo koio-i xañu'u ka xi'in xañu'u ka nuu Jesús.

Jesús, nde andiu vaxi-ia

³¹Jesús, nde andiu vaxi-ia, te kunxa'nu ka mee-ia dada ntdaa ñayiu ñuñayiu. Se ñuñayiu, iin nuu ka kuu-s xi'in ntdaa ñayiu ñuñayiu. Ka ja'an ni-s xa io ñuñayiu. Jesús vaxi nde andiu, te kunxa'nu ka-ia dada ntdaa ñayiu ñuñayiu. ³²Ja'an ndaa-ia xaxe'e xa n-xini-ia. Ja'an ndaa-ia xaxe'e xa n-teku-ia. Ko dani ña jandixa ni iin ñayiu nax ja'an-ia. ³³Nux jandixa iin ñayiu tnu'u-ia n-kuu, te du'a joon ja'an anu-i xa ja'an Ianyuux xandaa. ³⁴Chi n-tunda'a Ianyuux Da'ya Yii-ia vaxi-ia ñuñayiu. Ja'an Da'ya Yii-ia tnu'u Ianyuux, chi xia'an Ianyuux xa xia'an ka-ia Espíritu Ii nuu Da'ya Yii-ia. ³⁵Xemani Ianyuux Da'ya Yii-ia. Xá n-xia'an Ianyuux ntdaa xa io nuu Da'ya Yii-ia. ³⁶Nux jandixa iin ñayiu Da'ya Yii Ianyuux, tuu va'a-i xi'in Ianyuux vitna xi'in nde kuia ma jin ndi'i. Nux ña jandixa iin ñayiu Da'ya Yii Ianyuux, ma kutuu va'a-i xi'in Ianyuux. Kada u'u Ianyuux mee-i, vitna xi'in nde kuia ma jin ndi'i.

Iin ñadi'i ñuu nani Samaria

4 N-kutnuni ini Jesús xa ka tekutnu'u se fariseu ntdaa xa kida-ia. N-ka tekutnu'u-s xa kue'e ka ñayiu kunduu xi'in Jesús dada Sua. N-ka teku-s xa dajuendute Jesús kue'e ka ñayiu dada Sua. ²Mee Jesús, ña n-xo dajuendute-ia ñayiu, ko se dakua'a-ia n-ka xo

dajuendute-s ñayiu. ³Te n-kee Jesús distrito Judea, te juan nu'u-ia distrito Galilea.

⁴Te n-xio xa ya'a-ia distrito Samaria. ⁵Xijan kuu xa n-xee-ia ñuu nani Sicar distrito Samaria. Katuu ñuu Sicar yatni ñu'u n-xia'an taxa'nu tnetnu-ro Jacob nuu da'ya-s José. ⁶Ijan katuu doko ndute Jacob. Te n-xiau Jesús xa n-xika-ia ichi. Xijan kuu xa nukoo-ia yudoko jan. Naxa kaa x-uu kuu. ⁷Ijan n-xee iin ñadi'i Samaria xa tava-ña ndute doko jan. N-ja'an Jesús nuu-ña: —Taxi xaku ndute na ko'o-r, chi yichi-r-té.

⁸Chi xá jua'an se dakua'a-ia xiti ñuu, xa jueen-s xa kaxi-s xi'in-ia.

⁹Xijan kuu xa n-ja'an ñadi'i Samaria:

—Té Israel kuu mee-n. ¿Nax kuu xa xijan-n ndute nuu mee-da? Chi kuu-da ñadi'i Samaria.

(Chi se xini u'u tna'a ka kuu ñayiu Israel xi'in ñayiu Samaria.)

¹⁰N-ja'an Jesús nuu-ña:

—Nux n-kutnuni ini-n xa n-taxi Ianyuux, te n-kutnuni ini-n jundu xijan ndute n-kuu, te kajan mee-n nuu mee-r, te taa-r ndute va'a xa kutuu va'a-n.

¹¹N-ja'an ñadi'i:

—Dito, ña tuu nax ne'e-n xa tava-n ndute, te yo kunu doko ndute. ¿Ndexu tava-n ndute va'a jan? ¹²Taxa'nu tnetnu-da Jacob n-taxi doko ndute ya'a. Mee-te xi'in da'ya-te, kiti-te, ntdaa-te n-ka xi'i ndute ya'a. ¿Kunxa'nu ka mee-n dada mee-te a?

¹³N-ja'an Jesús:

—Ntdaa ñayiu ka xi'i ndute ya'a, nayichi-i-té inka vuelta. ¹⁴Ko dava'a

nga ñayiu ko'o ndute juña'a mee-r, nuncas ma nayichi ka-i. Ná kuu doko ndute kane anu ñayiu jan, da kuu ndute juña'a-r ñayiu jan, te xijan kutuu va'a-i kuia ma jin ndi'i.

¹⁵N-ja'an ñadi'i:

—Dito, taa-n ndute jan, xa ma yichi ka-da-té, te ma kixi ka-da ya'a xa tava-da-té.

¹⁶N-ja'an Jesús:

—Jua'an, juan kuka yii-n, te kandeka-n-si ndixi ya'a.

¹⁷N-ja'an ñadi'i:

—Ñayo yii-da io.

N-ja'an Jesús:

—Va'a ja'an-n xa ñayo yii-n io.

¹⁸N-xo tuu-n xi'in o'on seyii. Te tuu-n xi'in inka seyii vitna, ko ña kuu-s yii-n. Ndaa n-ja'an-n.

¹⁹N-ja'an ñadi'i:

—Dito, tu ini-da xa té xian tnu'u tnu'u Ianyuux nuu ñayiu kuu mee-n. ²⁰Taxa'nu tnetnu-da, n-ka nakuetu-te nuu Ianyuux yuku ya'a. Ka ja'an ñayiu mee-n, xa io xa nakuetu ñayiu nuu Ianyuux ñuu nani Jerusalén.

²¹N-ja'an Jesús:

—Ñadi'i, io xa jandixa-n nax ja'an-r. Xee hora, xa ni yuku ya'a ni ñuu Jerusalén, ma nakuetu koio ka ñayiu nuu Taa-ro Ianyuux. ²²Ka nakuetu mee-n nuu Ianyuux ta jini koio ka-n. Ka nakuetu mee-r nuu Ianyuux ka xini-r. Chi nuu ñayiu Israel, n-xia'an Ianyuux tnu'u-ia, xa kixi Ia dakaku ñayiu xa ma kuú-i xi'in kuechi-i. ²³Xee kiu, te xá n-xee hora, ndadaka'nu ndaa koio ñayiu Taa-ro Ianyuux. Ñayiu ndaa jandixa Ianyuux, ni'i koio-i tnu'u ndaa-ia, te ndadaka'nu koio-i-ia xi'in anu-i. Nduku Taa-ro Ianyuux

ñayiu jan, xa ndadaka'nu koio-i-ia.

²⁴Ná kuu Espiritu Ianyuux, da kuu Ianyuux. Chi ña kua'a xa jini koio ñayiu Ianyuux xi'in nuu-i. Ñayiu ndadaka'nu Ianyuux, io xa ndaa jandixa koio-i-ia, io xa jandixa koio-i-ia xi'in ndaa anu-i.

²⁵N-ja'an ñadi'i:

—Na'a-da xa kixi Mesías, Ia tunda'a Ianyuux. Danani ña'a ñayiu Cristu. Na kixi mee-ia, te kachitnuña'a-ia ndaa.

²⁶N-ja'an Jesús:

—Mee-r kuu-ia. Se ndatnu'u xi'in-n kuu-ia.

²⁷Nini du'a ndatnu'u Jesús xi'in ñadi'i, n-ka naxee se dakua'a-ia. Ña n-ka kutnuni ini-s nax kuu xa ndatnu'u-ia xi'in iin ñadi'i. Ko ni iin-s ña n-ka xijan tnu'u nax xijan tnu'u-ia, nax kuu xa ndatnu'u-ia xi'in-ña. ²⁸Ñadi'i jan, n-dandoo-ña yoo-ña te juan nu'u-ña xiti ñuu. N-xian tnu'u-ña nuu se ñuu-ña:

²⁹—Ne'e koio-n, te jini-n iin teyii n-ja'an ndaa ndaa xa n-kida-da. ¿Kuu-te Cristu, Ia tunda'a Ianyuux a?

³⁰Se ijan, n-ka kee-s ñuu jan, te jua'an-s nuu tuu Jesús. ³¹Te nini juan nu'u ñadi'i jan xiti ñuu, te n-ka ja'an se dakua'a Jesús nuu-ia:

—Maestru, kaa-n ita'u.

³²Ko n-ja'an-ia:

—Io xa xaa-r xa ña ka kutnuni ini mee-n.

³³Xijan kuu xa n-ka ndatnu'u se dakua'a-ia iin-s xi'in inka-s:

—¿N-xia'an iin ñayiu xa n-xaxi-ia?

³⁴N-ja'an Jesús:

—Xa xaa-r kuu xa kida-r xa juini Ianyuux n-tunda'a ña'a. Kuu xa daxinokava-r tniu n-taxi-ia. ³⁵Ka

ja'an mee-n xa juini ka-i koon yoo xa ka'nde-ro triu. Ko ja'an mee-r xa io xa kunde'a koio-n, te jini koio-n xa xá n-yichi triu, te io xa ka'nde-ro triu jan vitnadii. ³⁶Ná kuu triu n-yichi, ka kuu ñayiu xeka va'a tnu'u mee-r. Ná kuu se xa'nde triu, ka kuu se xian tnu'u tnu'u mee-r nuu ñayiu, te ka tñii-s ya'u-s. Ka kida-s xa kutuu va'a koio ñayiu xi'in lanyuux kuia ma jin ndi'i. Se n-xate triu, xi'in se xa'nde triu, nduu-s kuvete. ³⁷Ndaa ka ja'an ñayiu xa iin seyii xate triu, te inka seyii xa'nde triu. ³⁸N-tunda'a ña'a-r mee-n, xa ka'nde koio-n nuu ña n-ka kidatniu-n. Inka-s n-ka kidatniu ijan, te n-ka kiu mee-n nuu n-ka kidatniu mee-s.

³⁹Te n-ka kixe'e kue'e ñayiu Samaria xa jandixa-i Jesús. Xaxe'e tnu'u ñadi'i jan, n-ka jandixa-i-ia. N-ja'an ndaa-ña: "N-ja'an ndaa-te ntdaa xa n-kida-da." ⁴⁰Xijan kuu xa na n-ka xee ñayiu Samaria nuu tuu Jesús, n-ka xijan-i xa ndoo-ia xi'in-i. Te n-ndoo-ia xi'in-i uu kiu.

⁴¹Te kue'e ka ñayiu n-ka kixe'e xa jandixa-i-ia xaxe'e tnu'u mee-ia.

⁴²N-ka ja'an-i nuu ñadi'i jan:

—Ditna ka, n-kixe'e-r xa jandixa-r-ia, xaxe'e tnu'u mee-n. Vitna, xá n-ka teku ndaa-r tnu'u mee-ia. Ka xini-r xa ndaa xa se ya'a kuu Ia kida xa ma kuú koio ñayiu xi'in kuechi-i.

N-ndadava'a Jesús iin seluchi

⁴³Nuu n-kuu uu kiu, n-kee Jesús ñuu ijan, te jua'an-ia ichi distrito Galilea. ⁴⁴Nani n-ja'an Jesús, dani n-kuu: "Iin se xian tnu'u tnu'u lanyuux nuu ñayiu, te ñayiu ñuu

mee-s ña xndaxio-i xañu'u nuu-s."

⁴⁵Chi na n-naxee-ia Galilea, te n-ka xeka va'a ña'a ñayiu Galilea. Ntdaa xa n-kida-ia viko Jerusalén n-ka xini-i, chi n-ka xe'en mee-i viko ijan tuku.

⁴⁶N-xee-ia inka vuelta ñuu nani Caná distrito Galilea. Ijan nuu n-kida-ia xa n-nduu ndute vinu. Ijan n-xio iin se netniu nuu se kunxa'nu ka, te ku'u da'ya-s ñuu nani Capernaum. ⁴⁷Se ijan, n-tekutnu'u-s xa n-kee Jesús distrito Judea te vaxi-ia Galilea. N-xee-s nuu tuu-ia, te n-xijan-s xa na ji'in-ia xi'in-s ñuu Capernaum, xa ndadava'a-ia da'ya-s. Chi da'ya-s yo ka'u ku'u. ⁴⁸Xijan kuu xa n-ja'an Jesús:

—Ka juini-n xa jini koio-n milagru, te nux ma jini koio-n, nuncas ma jandixa ña'a koio-n.

⁴⁹N-ja'an se netniu nuu se kunxa'nu ka:

—Dito, na ji'in-ro, antecas xa kuú da'ya-da.

⁵⁰N-ja'an Jesús:

—Juan nu'u, chi xá n-ndva'a da'ya-n, dani ndito-s.

Te se ijan, n-jandixa-s tnu'u n-ja'an Jesús, te jua'an nu'u-s. ⁵¹Nini juaan nu'u-s ichi, te n-ka xe tna'a ña'a se ka xinokuechi nuu-s. N-ka xian tnu'u-s xa xá n-ndva'a da'ya-s. ⁵²Xijan kuu xa n-xijan tnu'u-s-si nahora n-kixe'e da'ya-s xa vax ndva'a-s. N-ka ja'an-s: —Iku, kaa iin xañini, n-ndiko ña'a ka'ni.

⁵³Xijan kuu xa n-kutnuni ini taa seluchi jan, xa hora n-ja'an Jesús: "Xá n-ndva'a da'ya-n, dani ndito-s", hora ijan ni n-ndva'a-s. Te se ijan, xi'in ntdaa ñayiu io ve'e-s, n-ka kixe'e-s xa jandixa koio-s Jesús.

⁵⁴Du'a n-kida Jesús milagru kuu uu distrito Galilea. Du'a n-kida-ia, na n-kee-ia Judea te n-naxee-ia Galilea.

**N-ndadava'a Jesús iin seyii
n-xi'í nda'a-s n-xi'í xe'e-s**

5 Na n-ya'a xa'a, te io iin viko ñayiu Israel, te jua'an Jesús ñuu nani Jerusalén. ²Ijan, yatni nuu nani Ye'e Tkachi, katuu iin tanque ka'nu ñu'u ndute. Ñayiu ka ja'an tnu'u hebreu danani tanque jan Betesda. Yundute jan io o'on portal. ³Ijan n-ka kaa kue'e xa kue'e ñayiu ku'u. Ñayiu kuua, ñayiu yakua, ñayiu n-xi'í nda'a-i n-xi'í xe'e-i. Xndetu-i nahora na kanda nuu ndute. ⁴Danaa, xo juun iin ángel, ia xinokuechi nuu Ianyuux. Xo juun-ia tanque, xa dakanda-ia ndute. Na ya'a xa dakanda-ia ndute, te dava'a nga ñayiu keé ki'na nuu ndute, te ndva'a-i dava'a nga kue'e tna'a-i. ⁵Te ijan n-xo ndetu iin seyii. Xá n-kuu oko xaun uni kuia ku'u-s. ⁶Na n-xini Jesús se ku'u kaa ijan, n-kutnuni ini-ia xa da kaa-s n-kuu kue'e kuia. N-xijan tnu'u-ia nuu-s:

—¿Juini-n xa ndva'a-n a?

⁷N-ja'an se ku'u:

—Dito, ñayo ñayiu io xa kandeka ña'a-i ji'in hora kanda ndute. Nini jua'an-da, te ki'na ka inka ñayiu keé nuu ndute.

⁸N-ja'an Jesús:

—Ndokoo. Ndone'e yuu-n te kaka.

⁹Hora ijan ni, n-ndva'a-s.

N-ndone'e-s yuu-s te n-xika-s. Te kiu ijan kuu kiu ndetatu ñayiu Israel. ¹⁰Xijan kuu xa n-ka ja'an se fariseu nuu se n-ndva'a:

—Kiu ndetatu-ro kuu. Ja'an tnu'u ta'u tniu xa ni iin ñayiu maxku kane'e-i yuu-i kiu ndetatu-ro.

¹¹N-ja'an-s:

—Se n-ndadava'a ña'a n-ja'an xa ndone'e-da yuu-da te kaka-da.

¹²N-ka xijan tnu'u-s:

—¿Jundu kuu se n-ja'an xa ndone'e-n yuu-n te kaka-n?

¹³Ko se n-ndva'a, ña xini-s ndese kuu se n-ndadava'a ña'a. Chi xaxe'e xa kue'e ñayiu n-xio ijan, te jua'an ni Jesús. ¹⁴Dada n-nanitna'a Jesús xi'in se n-ndva'a veñu'u ka'nu.

N-ja'an-ia:

—Kunde'a xa xá n-ndva'a-n vitna. Maxku kada ka-n xa u'u, nada kue'e ka vida ya'a-n.

¹⁵Te jua'an se n-ndva'a nuu se Israel, te n-xian tnu'u-s xa Jesús kuu se n-ndadava'a ña'a. ¹⁶Xijan kuu xa n-ka xini u'u se Israel Jesús. N-ka juini-s xa ka'ni-s-ia, xaxe'e xa tniu ya'a n-kida-ia kiu ndetatu ñayiu Israel. ¹⁷Ko n-ja'an Jesús nuu-s:

—Taa-r, kidatniu-ia nde vitna.

Diuni kidatniu mee-r.

¹⁸Xijan kuu xa yo n-ka juini se Israel xa ka'ni-s-ia. N-ka ja'an-s xa ña chinuu-ia kiu ndetatu ñayiu Israel. N-ka ja'an-s xa xa u'u kuu xa n-ja'an-ia xa Ianyuux kuu Taa-ia, chi du'a n-ja'an-ia xa iin nuu kuu mee-ia xi'in Ianyuux.

**N-kida Ianyuux xa ndadandaa
Jesús ñayiu ñuñayiu**

¹⁹Xijan kuu xa n-ja'an Jesús nuu-s:

—Xandaa kuu xa ja'an-r. Da'ya Yii Ianyuux, meni mee-ia, ña kua'a-ia xa kada-ia ni iin. Nde'a-ia xa kida Taa-ia, te du'a kida mee-ia. Dava'a

nga xa kida Ianyuux, xa'a kida Da'ya Yii-ia tuku. ²⁰Chi xemani Ianyuux Da'ya Yii-ia. Ntdaa xa kida-ia dande'a-ia Da'ya Yii-ia. Te tniu na'nu ka dada xa'a dande'a-ia Da'ya Yii-ia, xa jini koio-n te yu'u koio-n. ²¹Nani kida Taa-ia xa nandoto ndiyi xa kutuu va'a-i, dani kida Da'ya Yii-ia xa kutuu va'a koio ñayiu juini-ia xa kutuu va'a-i. ²²Chi Taa-r, ña ndadandaa-ia ni iin ñayiu. Xá n-taxi-ia xa taxnuni-ia xa ndadandaa Da'ya Yii-ia ntdaa ñayiu. ²³Du'a koo xa koo koio ntdaa ñayiu xañu'u nuu Da'ya Yii-ia, nani xndaxio-i xañu'u nuu mee-ia. Ñayiu ña io xañu'u nuu Da'ya Yii-ia, dani ña io-i xañu'u nuu Ia n-tunda'a ña'a.

²⁴Xandaa kuu xa ja'an-r. Iin ñayiu xeka va'a tnu'u mee-r te jandixa-i Ia n-tunda'a ña'a mee-r, tuu va'a-i vitna xi'in kuia ma jin ndi'i. Ma kada u'u-r-yi, chi xá n-ya'a-i xa ma kuú-i xi'in kuechi-i, xa kutuu va'a-i xi'in Ianyuux kuia ma jin ndi'i. ²⁵Xandaa kuu xa ja'an-r. Vaxi hora, te vitna xá n-xee hora, xa ñayiu ka xi'f xi'in kuechi-i, teku koio-i tnu'u Da'ya Yii Ianyuux. Ntdaa ñayiu ka xeka va'a tnu'u-ia, kutuu va'a koio-i xi'in Ianyuux kuia ma jin ndi'i. ²⁶Nani kida Taa-r xa kutuu va'a koio ñayiu, dani n-kida-ia xa kada Da'ya Yii-ia xa kutuu va'a koio ñayiu. ²⁷N-kida-ia xa ndadandaa mee-r ñayiu, chi Se kuu ñani tna'a ñayiu kuu-r. ²⁸Maxku yu'u koio ka-n xa du'a ja'an-r. Vaxi hora xa kunini koio ntdaa ndiyi xa ja'an mee-r. ²⁹Ndee koio-i nuu xyinduxi-i. Ñayiu n-ka kida xava'a, nandoto koio-i xa kutuu va'a-i xi'in Ianyuux kuia

ma jin ndi'i. Ñayiu n-ka kida xa u'u, nandoto koio-i xa ndadandaa-r-yi, te ji'in koio-i andea.

N-ja'an Jesús: "Tniu kida-r ja'an ndaa xaxe'e-r"

³⁰'Meni mee-r, ña kua'a-r xa kada-r ni iin. Nani ta'u tniu Taa-r, dani ndadandaa-r ñayiu. Te va'a ndadandaa-r-yi, chi ña kida-r xa juini mee-r, ko kida-r xa juini Taa-r n-tunda'a ña'a. ³¹Nux n-ja'an mee-r xaxe'e mee-r n-kuu, te ja'an koio mee-n xa ña ndaa. ³²Ko ja'an ndaa Taa-r xaxe'e-r tuku, te na'a-r xa ndaa ja'an mee-ia. ³³Xá n-ka tunda'a mee-n se n-ka xe'en nuu tuu Sua, te n-ja'an ndaa Sua xaxe'e xa kuu xandaa. ³⁴Ko ña ndoñu'u-r xa ja'an ndaa iin seyii xaxe'e-r. Kakune'e-r xa n-ja'an Sua, xa teku koio mee-n, xa ma kuú koio-n xi'in kuechi-n. ³⁵Ná kuu iti va'a ka koko n-kuu Sua. Xaku kiu n-ka tna ini-n xa n-kida Sua, te n-ka kudi ini-n. ³⁶Ko io inka, ka'nu ka dada Sua, ja'an ndaa xaxe'e-r. N-taxi Taa-r tniu daxinokava-r. Tniu kida-r ja'an ndaa xaxe'e-r xa n-tunda'a ña'a Taa-r. ³⁷N-tunda'a ña'a Taa-r, te n-ja'an ndaa-ia xaxe'e-r. Nuncas ña n-ka teku mee-n tnu'u-ia, ni ña ka xini-n nanda kuu-ia. ³⁸Ñatu ka xeka va'a-n tnu'u-ia, chi ña ka jandixa-n Ia n-tunda'a ña'a. ³⁹Ka ka'u-n xa ka ka'u-n tnu'u Ianyuux, chi ka xani ini-n xa du'a kutuu va'a koio-n xi'in Ianyuux kuia ma jin ndi'i. Ko tnu'u ka ka'u-n ja'an ndaa xaxe'e mee-r. ⁴⁰Te ña ka juini-n xa kunduu-n xi'in-r, xa kutuu koio-n xi'in Ianyuux. ⁴¹Ña ndoñu'u-r xa najuen tnu'u ña'a ñayiu. ⁴²Ko xini ña'a-r mee-n.

Na'a-r xa ñatu xemani koio-n lanyuux. ⁴³Xaxe'e Taa-r n-kixee-r, ko ñatu ka xeka va'a ña'a-n. Nux kixi inka seyii xaxe'e mee-s, te se ijan kuu xa kueba va'a koio-n. ⁴⁴Ña ka kua'a mee-n xa jandixa ña'a koio-n. Ka kida-n xa juini mee-n, te ka najuen tnu'u tna'a mee-n, ko ña ka kida-n xa juini idini lanyuux, xa najuen tnu'u ña'a mee-ia mee-n. ⁴⁵Maxku kani ini koio-n xa tekuechi ña'a mee-r nuu Taa-r. Tekuechi ña'a Moisés mee-n. Ka ja'an-n xa kida-n nax n-ta'u tni Moisés, ko ña ndaa. ⁴⁶Nux n-ka jandixa-n Moisés n-kuu, te jandixa ña'a koio-n mee-r. Chi n-kakune'e ña'a Moisés mee-r, na n-chidotnuni-s tnu'u lanyuux. ⁴⁷Nux ña ka jandixa-n tnu'u n-chidotnuni Moisés, ¿janda kada koio-n xa jandixa-n tnu'u mee-r?

N-kida Jesús xa n-ka xaxi o'on mil seyii

(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17)

6 Na n-ya'a xa'a, te jua'an Jesús nde inka lado ndute nani Mar Galilea. Dava ñayiu danani ndute jan Mar Tiberias. ²Ijan n-ka xe kuitandijun kue'e ñayiu Jesús, chi n-ka xini-i milagru n-kida-ia, hora n-ndadava'a-ia ñayiu ku'u. ³Inka lado Mar Galilea, n-xe xee Jesús diki tnduu ijan. Ijan nukoo-ia, xi'in se dakua'a-ia. ⁴Te vax kuyatni iin viko ñayiu Israel, viko nani Paxcua. ⁵N-xini Jesús kue'e xa kue'e ñayiu vaxi nuu tuu-ia. N-ja'an-ia nuu Slipe:

—¿Ndexu jueen-ro tila xa kax koio ñayiu ya'a?

⁶Du'a n-ja'an-ia xa kototnuni-ia Slipe, chi na'a mee-ia nax kada-ia.

⁷N-ja'an Slipe:

—Juini ita'u ita'u tila na tnii iin iin-i, ko ma kendita uu cientu denario xa kax koio-i.

⁸N-ja'an Ndrixi, iin se dakua'a Jesús. Ñani Simón Spedru kuu-s. N-ja'an-s:

⁹—Ya'a io iin seluchi ne'e o'on tila cebada xi'in uu chaka. ¿Ko nax ku kendita xa'a ni xa kax koio kue'e ñayiu ya'a?

¹⁰N-ja'an Jesús:

—Juña'a nuu ñayiu xa na nkoo koio-i.

Ijan io kue'e ite. Nuu ite n-ka nukoo se xyuku ijan. Vaa na o'on mil seyii. ¹¹N-tnii Jesús o'on tila ne'e seluchi jan. Na n-xia'an-ia xa n-kuta'u-ia nuu lanyuux, te n-xia'an-ia nuu se dakua'a-ia, xa na dakexio koio-s nuu ñayiu ka nukoo ijan. Diuni n-dakexio-s chaka, ndenda n-ka juini-i xa kaxi-i. ¹²Na n-ya'a xa n-ka xax va'a-i, te n-ja'an-ia nuu se dakua'a-ia:

—Naje'en koio xa ndoo, xa maxku tiu ni ita'u.

¹³Te ijan n-ka naje'en-s tila ndoo. Uxi uu yika n-ka dachitu-s pedazu tila cebada n-ndoo, na n-ya'a xa n-ka xaxi ñayiu. ¹⁴Na n-ka xini ñayiu xa n-kida Jesús milagru ya'a, n-ka ja'an-i:

—Xandaa xa se ya'a kuu se juña tnu'u tnu'u lanyuux nuu ñayiu. Xá n-kixee-s ñuñayiu ya'a vitna.

¹⁵N-xinitnuni Jesús xa ka juini ñayiu jan xa kandeka juexa ña'a koio-i ji'in, xa ku kuu-ia se kunxa'nu ka nuu-i. Xijan kuu xa

n-kee-ia. Juan xee ka-ia, meni mee-ia, yuku ijan.

N-xika ndodo Jesús nuu ndute mar

(Mt. 14:22-27; Mr. 6:45-52)

¹⁶Vax kune, te n-ka nuu se dakua'a Jesús nde yundute mar. ¹⁷Ijan n-ka keé-s iin barcu, te n-ka kixe'e-s xa dakaka-s barcu, xa nu'u-s ñuu nani Capernaum. Xá vax kuaa ka, ko dani ta naxee ka Jesús. ¹⁸Kane tachi nde'e, te n-kixe'e ndute nakuido tna'a-té. ¹⁹Na n-ka dakaka-s barcu o'on iñu kilómetro, n-ka xini-s Jesús, xika ndodo-ia nuu ndute. N-kuyatni-ia barcu, te n-ka yu'u-s. ²⁰Ko n-ja'an-ia:

—Mee-r vaxi. Maxku yu'u koio-n.

²¹Xijan kuu xa n-ka tna ini-s xa keé-ia barcu. Na n-keé-ia barcu, te danaa ni n-xee barcu nde yundute mar, nuu ka juini-s xa ji'in-s.

N-ka xe nunduku ñayiu Jesús

²²Kiu kuu uu, xyuku kue'e xa kue'e ñayiu, nuu n-ka xaxi-i tila n-xia'an Jesús. N-ka xini-i xa n-xio idini barcu ijan, te n-ka kutnuni ini-i xa ña n-keé Jesús barcu xi'in se dakua'a-ia. N-ka xini-i xa meni se dakua'a-ia n-ka keé barcu, jua'an-s nde inka lado ndute mar. ²³N-ka kee kue'e barcu ñuu nani Tiberias. N-ka xee-tnu yatni nuu n-ka xaxi ñayiu tila, na n-ya'a xa n-xia'an Xto'o-ro xa n-kuta'u-ia nuu Ianyuux.

²⁴Xijan kuu xa, na n-ka xini ñayiu xa ña yoo Jesús, ni se dakua'a-ia, n-ka keé mee-i barcu tuku. N-ka xee-i ñuu nani Capernaum, n-ka nanduku-i Jesús.

N-ja'an Jesús: “Mee-r kuu tila kida xa tuu va'a ñayiu.”

²⁵Na n-ka nanitna'a ñayiu xi'in Jesús, inka xio ndute mar, n-ka ja'an-i:

—Maestru, ¿nahora n-kixee-n ya'a?

²⁶N-ja'an Jesús:

—Xandaa kuu xa ja'an-r. Ña nanduku ña'a-n xaxe'e xa n-ka xini-n milagru n-kida-r. Nanduku ña'a-n, xaxe'e xa n-ka xaxi-n tila nde va'a n-ka chitu xiti-n. ²⁷Tila xaa-n vitna vax ndi'i. Io xa kadatniu koio-n xa ni'i koio-n tila ma jin ndi'i. Se kuu ñani tna'a ñayiu, taxi-s tila ma jin ndi'i nuu mee-n, xa kutuu va'a koio-n xi'in Ianyuux kuia ma jin ndi'i. Chi n-kaxí ña'a Taa-r xa du'a kada-r.

²⁸N-ka ja'an-i:

—¿Nax kada-ro xa tna ini Ianyuux?

²⁹N-ja'an Jesús:

—Xa tna ini Ianyuux, kuu xa jandixa koio-n se n-tunda'a-ia.

³⁰Xijan kuu xa n-ka ja'an-i:

—¿Na milagru kada-n, xa kunde'a koio-r, xa jandixa ña'a-r? ¿Nax kada-n? ³¹Taxa'nu tnetnu-ro, n-ka xaxi-s xa nani maná, hora n-ka xikonuu-s yuku nuu ñayo ñayiu io. Ja'an tnu'u Ianyuux xa n-xia'an-ia tila andiu xa n-ka xaxi-s.

³²N-ja'an Jesús:

—Xandaa kuu xa ja'an-r. Moisés ña n-taxi tila andiu. Taxi Taa-r tila vaxi nde andiu, tila ndaa kuu.

³³Tila Ianyuux kuu xa vaxi nde andiu. Kida mee-s xa kutuu va'a koio ñayiu.

³⁴N-ka ja'an-i:

—Dito, taa-n tila jan, taa-n kiu xi'in kiu.

³⁵N-ja'an Jesús:

—Mee-r kuu tila kida xa tuu va'a ñayiu. Nux kunduu iin ñayiu xi'in mee-r, nuncas ma kojón ka-i. Nux jandixa ña'a iin ñayiu mee-r, nuncas ma yichi ka-i. ³⁶Ko xá n-ja'an-r nuu-n, xa juini xa n-ka xini ña'a-n, ko ña jandixa ña'a-n. ³⁷Ntdaa ñayiu taxi Taa-r, kunduu koio-i xi'in mee-r. Te iin iin ñayiu kunduu xi'in mee-r, kueba va'a-r-yi, nuncas ma dangondita-r-yi. ³⁸Chi ñatu vaa-r nde andiu xa kada-r xa juini mee-r. Vaa-r xa kada-r xa juini la n-tunda'a ña'a mee-r vaxi. ³⁹Xa juini la n-tunda'a ña'a, kuu xa ma daji'in-r ni iin ñayiu n-taxi-a. Juini-ia xa kada-r xa nandoto koio-i, ntdaa-i, kiu jin ndi'i ntdaa xa io. ⁴⁰Xa juini Taa-r, kuu xa ntdaa ñayiu ka xini Da'ya-ia te ka jandixa-i-ia, te mee-i kutuu va'a koio-i xi'in Ianyuux kuia ma jin ndi'i. Kada-r xa nandoto koio-i, kiu jin ndi'i ntdaa xa io.

⁴¹Xijan kuu xa n-ka jan kuechi se Israel Jesús, xaxe'e xa n-ja'an-ia: “Mee-r kuu tila vaxi nde andiu.”

⁴²N-ka ja'an-s:

—¿Ña diu mee-s kuu Jesús, da'ya yii José a? Mee-ro ka xini tadi'i-s. ¿Nax kuu xa ja'an-s xa vaxi-s nde andiu?

⁴³N-ja'an Jesús:

—Maxku jan kuechi koio-n, iin-n xi'in inka-n. ⁴⁴Ni iin ñayiu, ña kua'a xa kunduu-i xi'in mee-r, nux ma kada Taa-r xa du'a koo. N-tunda'a ña'a Taa-r mee-r, te kiu jin ndi'i ntdaa xa io, te kada mee-r xa nandoto koio ñayiu

kunduu xi'in mee-r. ⁴⁵Se xian tnu'u tnu'u Ianyuux nuu ñayiu, n-ka chidotnuni-s: “Dakua'a Ianyuux mee-i, ntdaa-i.” Ntdaa ñayiu n-ka teku tnu'u Ianyuux, te n-ka dakua'a-i tnu'u-ia, kunduu koio mee-i xi'in mee-r.

⁴⁶Ni iin ñayiu, nuncas ña n-xini-i Taa-r. Se vaxi nde nuu tuu Ianyuux, mee-s xini Taa-s. ⁴⁷Xandaa kuu xa ja'an-r. Nux jandixa ña'a iin ñayiu mee-r, kutuu va'a-i xi'in Ianyuux kuia ma jin ndi'i. ⁴⁸Mee-r kuu tila kida xa tuu va'a ñayiu. ⁴⁹Taxa'nu tnetnu mee-n, n-ka xikonuu-s nuu ñayo ñayiu io, te n-ka xaxi-s maná, ko n-ka xi'i-s. ⁵⁰Mee-r kuu tila vaxi nde andiu. Dava'a nga ñayiu kaxi tila ya'a, te ma kuú-i. ⁵¹Mee-r kuu tila kida xa tuu va'a ñayiu. Tila vaxi nde andiu. Dava'a nga ñayiu kaxi tila ya'a, kutuu va'a-i kuia ma jin ndi'i. Tila taxi mee-r, kuu yiki kuñu mee-r. Juña'a-r, xa kutuu va'a koio ñayiu ñuñayiu.

⁵²Xijan kuu xa n-ka jantna'a tnu'u se Israel. N-ka xijan tnu'u-s:

—¿Nanda kua'a se ya'a xa taxi-s yiki kuñu-s xa xaxi-ro?

⁵³N-ja'an Jesús:

—Xandaa kuu xa ja'an-r. Nux ma kaxi koio-n kuñu Se kuu ñani tna'a ñayiu, te ma ko'o koio-n niñi-s, ma kua'a koio-n xa kutuu va'a-n. ⁵⁴Ñayiu ka xaxi kuñu mee-r, te ka xi'i-i niñi mee-r, xtuu va'a-i vitna xi'in kuia ma jin ndi'i. Te kada-r xa nandoto koio-i, kiu jin ndi'i ntdaa xa io. ⁵⁵Chi kuñu mee-r, kuu xandaa xa kaa-ro kuu, te niñi mee-r, kuu xandaa xa ko'o-ro kuu. ⁵⁶Ñayiu ka xaxi kuñu mee-r, te ka xi'i-i niñi mee-r, kunduu-i xi'in

mee-r, te kunduu mee-r xi'in mee-i.

⁵⁷N-tunda'a ña'a Taa-r. Ia Ndito kuu-ia. Ndito mee-ia, te kida-ia xa ndito mee-r. Nani kida mee-ia xa ndito mee-r, dani kida mee-r xa ñayiu ka xaxi ña'a mee-r, kundito koio mee-i. ⁵⁸Tila va'a kuu tila vaxi nde andiu. Taxa'nu tnetnu-n n-ka xaxi maná, ko n-ka xi'í-s. Ñayiu xaxi tila ya'a, kutuu va'a-i xi'in Ianyuux kuia ma jin ndi'i.

⁵⁹Du'a n-ja'an Jesús, hora dakua'a-ia ñayiu veñu'u lucht ñuu nani Capernaum.

Tnu'u n-ja'an Jesús kida xa xtuu va'a ñayiu vitna xi'in kuia ma jin ndi'i

⁶⁰Na n-ka tekus se dakua'a-ia nax n-ja'an-ia, kue'e-s n-ka ja'an:

—Yo u'u tnu'u-ia. ¿Jundu kua'a xa kuka va'a-s tnu'u ja'an-ia?

⁶¹Na'a anu Jesús xa ka jan kuechi se dakua'a-ia xaxe'e tnu'u-ia.

N-ja'an-ia:

—¿Ka kiti ini-n xaxe'e tnu'u-r a?

⁶²¿Nax kani ini koio-n, nux kunde'a koio-n Se kuu ñani tna'a ñayiu, hora ndaa-s nde nuu n-xo tuu-s ki'na nuu? ⁶³Anu-ro kuu xa kida xa xndito-ro. Meni kuñu-ro ñatu xiniñu'u ni iin. Ná kuu anu-ro kuu tnu'u mee-r. Kida tnu'u mee-r xa xtuu va'a ñayiu. ⁶⁴Ko ña ka jandixa ña'a-n. Dava-n, joon, ko dava-n, ña'a.

Chi nde xa ki'na nuu, n-xo na'a Jesús jundu ña jandixa ña'a, te jundu diko ña'a nuu se ka'ni ña'a.

⁶⁵N-ja'an-ia:

—Xijan kuu xa n-ja'an-r xa ni iin ñayiu, ma kua'a xa kunduu-i xi'in mee-r, nux ña kida Taa-r xa du'a koo.

⁶⁶Kiu ijan, n-ka dandoo kue'e se xndijun Jesús mee-ia. Ñatuka n-ka xikonuu-s xi'in-ia. ⁶⁷Xijan kuu xa n-xijan tnu'u Jesús nuu n-uxi uu se dakua'a-ia:

—Ndo'o, ¿ñatu ka juini-n xa ji'in koio mee-n tuku a?

⁶⁸N-ja'an Simón Spedru:

—Xto'o-ro, ¿jundu nuu ji'in koio-da u? Tnu'u mee-n kida xa xtuu va'a-da, vitna xi'in kuia ma jin ndi'i. ⁶⁹Ka jandixa ña'a-da. Xá n-ka xini-da xa mee-n kuu Cristu, Ia n-tunda'a ña'a Ianyuux. Da'ya Yii Ianyuux Ndito kuu-n.

⁷⁰N-xia'an Jesús:

—¿Ña ndaa xa n-kaxi ña'a-r uxi uu tna'a-n, ko iin mee-n kuu-s kui'na u?

⁷¹Te kakune'e-ia Judas Iscariote, da'ya yii Simón. Se ijan diko Jesús nuu se ka'ni ña'a. Iin se tna'a nuu n-uxi uu se dakua'a Jesús kuu-s.

Ñani Jesús, ñatu n-ka jandixa-s-ia

7 Na n-ya'a xa'a, te n-xikonuu Jesús distrito Galilea. Ña n-juini-ia xa kuikonuu-ia distrito Judea, xaxe'e xa ka juini se Israel xa ka'ni ña'a-s. ²Te vax kuyatni viko ñayiu Israel, viko nani Viko Ve'e Yutnu Vixi. ³N-ka ja'an ñani Jesús nuu-ia:

—Maxku ndoo ka-n ya'a. Juan na'i Judea, na jini koio se dakua'a-n milagru kida-n. ⁴Iin seyii, nux juini-s xa jini ña'a koio ñayiu, ma kada-s tniuxa na'i. Nux kida-n milagru, dande'a mee-n ntdaa ñayiu.

⁵Du'a n-ka ja'an ñani-ia, chi xaxe'e xa ña n-ka jandixa-s-ia.

⁶N-ja'an Jesús:

—Ta xee ka hora-r. Ko hora mee-n, dava'a nga hora io va'a. ⁷Ma kua'a xa jini u'u ña'a ñayiu ñuñayiu mee-n. Mee-r, ka xini u'u ña'a-i, chi ja'an ndaa-r xaxe'e-i xa ka kida-i xa u'u. ⁸Juan na'i koio mee-n viko. Ma ji'in-r viko ya'a vitna, chi ta xee ka hora-r.

⁹Du'a n-ja'an-ia, te n-ndoo-ia Galilea.

N-xo tuu Jesús Viko Ve'e Yutnu Vixi

¹⁰Ko na n-ya'a xa ka xe'en ñani-ia viko, te n-kee mee-ia jua'an-ia tuku. Ña jua'an-ia xi'in kue'e ñayiu, chi na'i ni jua'an-ia. ¹¹Te ka nanduku se Israel mee-ia viko ijan. N-ka ja'an-s: —¿Nde io se ijan?

¹²Te ijan xyuku kue'e xa kue'e ñayiu. Ka ndatnu'u-i xa ka kakune'e-i Jesús, ko na'i ni. Dava-i n-ka ja'an: “Se va'a kuu-s”, ko dava-i n-ka ja'an: “Ña ndaa, chi danda'u-s ñayiu ya'a.”

¹³Ko ni iin ñayiu ña n-ja'an xee, chi n-ka yu'u-i nuu se Israel.

¹⁴Na ñudava viko, te n-xe xee Jesús nde veñu'u Jerusalén, te n-kixe'e-ia xa dakua'a-ia ñayiu.

¹⁵Ña n-ka kutnuni ini se Israel janda kuu xa dakua'a-ia ñayiu. N-ka ja'an-s:

—¿Janda kuu xa tu'a va'a se ya'a? Mee-s ña n-ka'u-s kue'e kuia.

¹⁶N-ja'an Jesús:

—Xa dakua'a-r ñayiu, ñatu kuu xa xani ini mee-r. Xa dakua'a-r-yi, kuu xa xani ini la n-tunda'a ña'a mee-r.

¹⁷Nux juini iin ñayiu xa kada-i xa juini lanyuux, kutnuni ini-i nux tnu'u ja'an-r kuu tnu'u lanyuux a tnu'u mee-r. ¹⁸Iin seyii, nux ja'an-s xa xani ini mee-s, juini-s xa koo

koio ñayiu xañu'u nuu mee-s. Ko iin seyii, nux juini-s xa ndadaka'nu ñayiu la n-tunda'a ña'a vaxi-s, se ijan, se ndaa kuu-s. Kada-s xava'a, te ma kada-s ni iin xa u'u.

¹⁹¿Ña ndaa xa n-taxi Moisés tnu'u ta'u tniuu mee-n a? Ko ñayo-n ka kida ná ja'an tnu'u ta'u tniuu. ¿Nakuenda juini-n xa ka'ni ña'a koio-n?

²⁰N-ka ja'an ñayiu jan:

—iN-nduloko-n! ¿Jundu juini xa ka'ni ña'a-i?

²¹N-ja'an Jesús:

—Idini tniuu n-kida-r kiu ndetatu-ro, te ñatu ka kutnuni ini-n.

²²N-ja'an Moisés xa io xa ka'nde-n ñii nuu ii ndaa seyii Israel. (Te kue'e kuia antecas xa ja'an Moisés, te n-ka xa'nde taxa'nu tnetnu-n ñii nuu ii seyii.) Kiu ndetatu-ro ka xa'nde koio mee-n ñii nuu ii seyijin.

²³Ka xa'nde-s ñii nuu ii iin seyijin, juini kiu ndetatu-ro kuu, xa kada koio-n xa ja'an tnu'u n-chidotnuni Moisés. ¿Nax kuu xa ka kiti ini-n nuu mee-r xaxe'e xa n-ndadava'a-r iin se ku'u kiu ndetatu-ro? ²⁴Maxku kada u'u koio-n iin seyii antecas xa kutnuni ini koio-n nax n-kida-s. Io xa va'a ndadandaa koio-n ndaa ñayiu.

Jesús ja'an ndexu vaxi-ia

²⁵Te n-ka ja'an dava ñayiu Jerusalén:

—Se ya'a, ¿ña diu se ya'a ka juini se ñuu-ro xa ka'ni koio-s a?

²⁶Jira, ja'an-s nuu ndaa ñayiu, te se ñuu-ro, ni iin tnu'u ña ka ja'an-s nuu-s. ¿Ka jandixa sexa'nu ñuu-ro xa ndaa xa kuu-s Cristu, la tunda'a lanyuux a? ²⁷Ko se ya'a, xini-ro nde

n-kixi-s. Na kixi Cristu, te ma jini ni iin ñayiu nde kixi-s.

²⁸Xijan kuu xa xee n-ja'an Jesús veñu'u nuu dakua'a-ia ñayiu:

—Ka ja'an-n xa ka xini ña'a-n mee-r. Ka ja'an-n xa ka xini-n ndexu vaxi-r. Xaxe'e mee-r, ñatu vaxi-r. Ia ndaa kuu la n-tunda'a ña'a mee-r vaxi. Mee-ia, ñatu ka xini-n.

²⁹Mee-r, joon, xini-r-ia, chi vaa-r nde nuu tuu-ia, te mee-ia n-tunda'a ña'a vaa-r.

³⁰Te n-ka juini-s xa tñii presu koio-s-ia. Ko ni iin-s ña n-ka tñii-s-ia, chi ta xee ka hora-ia. ³¹Ko kuele ñayiu jan n-ka jandixa-ia. N-ka ja'an-i:

—Cristu, Ia tunda'a Ianyuux, na kixi mee-ia, ¿kada-ia kuele ka milagru dada xa n-kida se ya'a u?

Se fariseu, n-ka tunda'a-s ausiliu xa jin tñii presu koio-s Jesús

³²Te n-ka tekutnu'u se fariseu xa du'a ka kakune'e kuele ñayiu jan Jesús. Mee-s, xi'in se ka taxnuni nuu ñayiu Israel, n-ka tunda'a-s ausiliu, xa jin tñii presu koio-s Jesús. ³³Te n-ja'an Jesús:

—Xaku nga kiu kutuu-r xi'in-n, te dada nu'u-r nuu tuu Ia n-tunda'a ña'a. ³⁴Nanduku ña'a koio-n, ko ma nani'i ña'a-n. Chi mayo-n kua'a xa ji'in-n nuu kutuu mee-r.

³⁵Te n-ka kixe'e se Israel xa ka xijan tnu'u tna'a-s:

—¿Ndexu ji'in se ya'a, xa ma nani'i-ro-s? ¿Ji'in-s nde ñuu seto'o, nuu tuu ñayiu Israel me'ñu ñayiu ka ja'an tnu'u griegu a? ¿Ijan dakua'a-s ñayiu to'o, ñayiu ñatu jandixa Ianyuux a? ³⁶¿Nax juini kachi xa ja'an-s: “Nanduku ña'a koio-n, ko

ma nani'i ña'a-n, chi mayo-n kua'a xa ji'in-n nuu kutuu mee-r”?

Ñayiu ka jandixa Cristu, nde anu-i kane ndute ndito kida xa kutuu va'a koio-i

³⁷Kiu xinokava viko, kiu ka'nu ka viko kuu, daa n-xo nujuiin Jesús, te n-ja'an-ia:

—Nux yichi iin ñayiu, na kunduu-i xi'in mee-r, te ko'o-i. ³⁸Ná ja'an tnu'u Ianyuux, du'a koo. Ñayiu ka jandixa ña'a mee-r, nde anu-i kane ndute ndito kida xa kutuu va'a koio-i.

³⁹Ko du'a n-kakune'e-ia Espiritu Ianyuux tñii koio ñayiu jandixa Jesús. Chi ta kixi ka Espiritu Ianyuux, xaxe'e xa ta ndadaka'nu ka Ianyuux Jesús.

Dava ñayiu, n-ka jandixa-i Cristu, ko dava-i, ña'a

⁴⁰Dava ñayiu jan, na n-ka tekui tnu'u ya'a, n-ka ja'an-i:

—Se ya'a, xandaa kuu xa kuu-s se xian tnu'u tnu'u Ianyuux nuu ñayiu.

⁴¹Dava-i n-ka ja'an:

—Se ya'a kuu Cristu, Ia tunda'a Ianyuux.

Ko dava-i n-ka ja'an:

—¿Ñuu Galilea ni kixi Cristu a? Ña ndaa. ⁴²Ja'an tnu'u Ianyuux xa Cristu ku kuu iin da'ya dana David. Ja'an xa kixi-ia nde ñuu nani Belén, ñuu David.

⁴³Xijan kuu xa xaxe'e mee-ia, ñatu n-kuu iin nuu ñayiu xyuku ijan. ⁴⁴Te dava-i n-ka juini xa tñii presu koio-i-ia, ko ni iin-i ña n-kuyii xa tñii-i-ia.

Sexa'nu ka taxnuni nuu ñayiu Israel, ña n-ka jandixa-s Jesús

⁴⁵Ijan n-ka naxee ausiliu, nuu xtuu se fariseu xi'in dutu ka

taxnuni. N-ka ja'an se fariseu xi'in dutu:

—¿Nakuenda ña n-ka ndeka-n-si kixi?

⁴⁶N-ka ja'an ausiliu:

—Nuncas ña n-ja'an iin seyii ná ja'an se ya'a.

⁴⁷Te n-ka ja'an se fariseu:

—¿Nd'i'í ndo'o, n-danda'u ña'a-s tuku a? ⁴⁸Sexa'nu ka taxnuni nuu ñayiu Israel, xi'in se fariseu, ¿mee-s n-ka jandixa se ya'a u? iÑa'a! ⁴⁹iÑayiu lilu ka kuu ñayiu! Ña ka xini-i tnu'u n-chidotnuni Moisés. iNa kada u'u Ianyuux mee-i, ntdaa-i!

⁵⁰Te dada n-ja'an iin se nani Nicodemo. Nicodemo kuu se n-xe kotoni'ni Jesús iin xakuaa. Se fariseu kuu-s, ná ka kuu seyii xyuku ijan. N-ja'an-s nuu-s:

⁵¹—¿Nax ja'an tnu'u n-chidotnuni Moisés? ¿Vatuka xa kada u'u-ro iin seyii, antecas xa kunini-ro xa ja'an-s xaxe'e mee-s a? ¿Vatuka xa kada u'u-ro-s, antecas xa kutnuni ini-ro nax n-kida-s a?

⁵²N-ka ja'an-s:

—¿Ndo'o tuku, se Galilea kuu-n a? Ka'u ka tnu'u Ianyuux, te jini-n xa nde Galilea, nuncas ña n-kixi se xian tnu'u tnu'u Ianyuux nuu ñayiu.

⁵³Te nuu diin ka nu'u-s ve'e-s.

N-taxkanu ini Jesús iin ñadi'i

8 Te jua'an Jesús yuku nani Yuku Yutnu Olivo. ²Ne'e datne n-naxee-ia veñu'u Jerusalén, te n-ka xee ntdaa ñayiu nuu tuu-ia. Nukoo-ia nukenu'u ijan, te n-dakua'a-ia ñayiu. ³Ijan n-ka xee se tu'a va'a tnu'u n-chidotnuni Moisés, xi'in se fariseu. Xndeka-s

iin ñadi'i n-ka tnii-s hora kaa-ña xi'in iin seyii ña kuu yii-ña. N-ka kida-s xa nujuiin-ña me'ñu-s ntdaa-s.

⁴N-ka ja'an-s:

—Maestru, n-ka tnii-r ñadi'i ya'a hora kaa-ña xi'in se ña kuu yii-ña.

⁵Ja'an tnu'u n-chidotnuni Moisés xa yuú io xa ka'ni-ro ñadi'i du'a ka kida. Te mee-n, ¿nanda kachi-n?

⁶Du'a n-ka ja'an-s, xa ka xitotnuni-s-ia, chi n-ka juini-s xa tekuechi koio-s-ia. Ko Jesús, nukuita ndeyu-ia, te xi'in diki nda'a-ia n-kidava'a-ia nuu ñu'u. ⁷Ko se ijan, n-ka xijan tnu'u ka-s, te n-ndojuiin Jesús te n-ja'an-ia:

—Se tna'a nuu mee-n nuncas ña n-kida kuechi, ki'na ka-s na kani yuú mee-ña.

⁸Inka vuelta nukuita ndeyu-ia, te n-kidava'a-ia nuu ñu'u. ⁹Se ijan, na n-ka tekus tnu'u-ia, n-ka dakuido n-ka datau anu-s, te iin ni iin ni-s n-ka kee ijan. Ki'na nuu n-ka kee se xa'nu ka. Dada xndijun dava-s, nde n-ndoo menga Jesús ijan. Te ñadi'i jan, n-ndoo na'i-ña nuu nujuiin-ña. ¹⁰N-ndojuiin Jesús, te ña n-xini ka-ia ni inka se ka tekuechi ñadi'i jan. Menga ñadi'i jan nujuiin ijan. N-xijan tnu'u-ia nuu-ña:

—Ñadi'i, ¿nde xndaxio se n-ka tekuechi ña'a mee-n? ¿Ni iin-s ña n-ka kida u'u ña'a u?

¹¹N-ja'an-ña:

—Ña'a. Ni iin-te, Dito.

Te n-ja'an Jesús:

—Mee-r tuku, ma kada u'u ña'a-r. Jua'an, te maxku kada ka-n kuechi.

N-ja'an Jesús: “Mee-r kuu luz va'a ka koko ñuñayiu”

¹²Inka vuelta n-ja'an Jesús nuu ñayiu ijan:

—Mee-r kuu luz va'a ka koko ñuñayiu. Ñayiu kunduu xi'in mee-r, nuncas ma kaka-i nuu nee. Kunduu-i xi'in luz va'a ka koko, luz kida xa tuu va'a-i.

¹³Te n-ka ja'an se fariseu:

—Mee-n ja'an ndaa xaxe'e mee-n. Xijan ñatu xiniñu'u.

¹⁴N-ja'an Jesús:

—Juini ja'an-r xaxe'e mee-r, ko xandaa kuu xa ja'an-r, chi xini-r nde vaxi-r te xini-r nde nu'u-r. Ko mee-n, ñayo-n ka xini nde vaxi-r ni nde nu'u-r. ¹⁵Ka ndadandaa mee-n xaxe'e xa ka xini-n xi'in nuu-n. Ña ndadandaa mee-r ni iin. ¹⁶Ko nux ndadandaa-r n-kuu, va'a ndadandaa-r. Chi meni mee-r ma ndadandaa, ko mee-r xi'in Ia n-tunda'a ña'a mee-r, nduu-r ndadandaa. ¹⁷Nuu tnu'u ta'u tniui mee-n, yodotnuni xa uu seyii, nux iin nuu ka ja'an ndaa-s, te io xa jandixa-ro xa ka ja'an-s. ¹⁸Mee-r kuu se ja'an ndaa xaxe'e-r, te xaxe'e-r ja'an ndaa Taa-r, Ia n-tunda'a ña'a vaxi-r.

¹⁹N-ka ja'an-s:

—¿Nde io taa-n?

N-xia'an Jesús:

—Ña ka xini ña'a-n mee-r, te dani ña ka xini-n Taa-r. Nux n-ka xini ña'a-n mee-r n-kuu, te dani jini koio-n Taa-r.

²⁰Tnu'u ya'a n-ja'an Jesús hora n-dakua'a-ia ñayiu veñu'u Jerusalén. Ijan nukoo-ia yatni nuu ka dakeé ñayiu tvini ka doko-i nuu lanyuux. Te se ijan, ñayo-s n-ka tñii-ia, chi ta xee ka hora-ia.

**“Nuu nu'u mee-r, te mayo-n
kua'a xa ji'in koio-n”**

²¹Inka vuelta n-ja'an Jesús:

—Nu'u-r, te nanduku ña'a koio-n, ko ma nani'i ña'a-n, te kuú koio-n xi'in kuechi-n. Nuu nu'u mee-r, te mayo-n kua'a xa ji'in koio-n.

²²Te n-ka ja'an se Israel:

—¿Ka'ni-s mee-s a? ¿Xijan kuu xa ja'an-s: “Nuu nu'u mee-r, te mayo-n kua'a xa ji'in koio-n”, a?

²³N-ja'an-ia:

—Mee-n ka kuu se nde ya'a, mee-r kuu se nde ijan. Ka kuu mee-n se ñuñayiu, mee-r, ñatu kuu-r se ñuñayiu. ²⁴Xijan kuu xa ja'an-r xa kuú koio-n xi'in kuechi-n. Chi nux ma jandixa ña'a koio-n mee-r, te kuú koio-n xi'in kuechi-n.

²⁵Te n-ka xijan tnu'u-s:

—¿Ndo'o, jundu kuu-n?

N-ja'an Jesús:

—Nde xa ki'na nuu xa n-ja'an-r jundu kuu-r. ²⁶Kue'e io xa kakune'e ka-r xa ndadandaa ña'a-r. Ia n-tunda'a ña'a mee-r, Ia ndaa kuu-ia. Te tnu'u mee-ia ja'an-r. Nani n-teku-r xa ja'an mee-ia, dani ja'an-r nuu ñayiu ñuñayiu.

²⁷Ko se ijan, ñayo-s n-kutnuni ini xa Taa-ia lanyuux kakune'e-ia.

²⁸Xijan kuu xa n-ja'an Jesús:

—Na katakaa koio-n Se kuu ñani tna'a ñayiu, te kutnuni ini koio-n jundu kuu-r. Kutnuni ini koio-n xa mee-r, ña kida-r ni iin. Kutnuni ini koio-n xa nani n-dakua'a ña'a Taa-r dani ja'an mee-r.

²⁹Ia n-tunda'a ña'a mee-r, kunduu-ia xi'in-r. Ña dandoo ña'a-ia. Chi kiu xi'in kiu kida mee-r xa tna ini mee-ia.

³⁰Na n-ja'an-ia tnu'u ya'a, te kue'e ñayiu jan n-ka jandixa ña'a.

**Ntdaa ñayiu ka kida xa
u'u, ñatu xtuu libre-i**

³¹Te n-ja'an Jesús nuu se Israel n-ka jandixa ña'a:

—Nux kueba va'a koio ka-n tnu'u mee-r, du'a ndaa kuu xa kunduu koio-n xi'in mee-r. ³²Te kutnuni ini koio-n xa kuu xandaa, te xa kuu xandaa kada xa kutuu libre koio-n.

³³N-ka xia'an-s:

—Da'ya taxa'nu tnetnu-ro Abraham ka kuu-r. Nuncas ñayo-r n-ka kuu ñayiu kidatniu du'a nuu inka ñayiu. ¿Nax kuu xa ja'an-n vitna xa kutuu libre koio-r?

³⁴N-xia'an Jesús:

—Xandaa kuu xa ja'an-r. Ntdaa ñayiu ka kida kuechi, kuu-i ñayiu ñatu xtuu libre. Ná kuu xto'o-i kuu kuechi ka kida-i. ³⁵Ñayiu ka kidatniu du'a nuu inka ñayiu, ma kutuu va'a koio-i ve'e jan nikava nikuita. ³⁶Xijan kuu xa, nux kada Da'ya Yii Ianyuux xa koo libre koio-n, te ndaa xa koo libre koio-n. ³⁷Xini-r xa da'ya Abraham ka kuu-n, ko ka juini-n xa ka'ni ña'a-n. Chi ñatu ka xeka va'a-n tnu'u-r. ³⁸Kakune'e-r xa n-dande'a ña'a Taa-r. Te mee-n, ka kida-n xa n-ja'an taa mee-n.

³⁹N-ka ja'an-s:

—Taa-r kuu Abraham.

N-ja'an Jesús:

—Nux n-ka kuu-n da'ya Abraham n-kuu, kada koio-n ná n-kida Abraham. ⁴⁰N-ja'an-r xa kuu xandaa, n-ja'an-r tnu'u n-ja'an Ianyuux nuu-r. Ko ka juini mee-n xa ka'ni ña'a koio-n. Du'a ña n-kida Abraham.

⁴¹Mee-n, ka kida-n nani kida taa-n.

Xijan kuu xa n-ka ja'an-s:

—Mee-r, ña ka kuu-r dainda'u. Idini Taa-r io. Ianyuux kuu Taa-r.

⁴²N-ja'an Jesús:

—Nux Ianyuux kuu Taa-n n-kuu, te juemani ña'a koio-n mee-r. Chi

nuu tuu Ianyuux, n-kee mee-r te vaa-r. Xaxe'e mee-r ñatu vaa-r. N-tunda'a ña'a Ianyuux mee-r vaxi.

⁴³Ñatu ka kutnuni ini-n xa ja'an-r, chi ñatu ka xeka va'a-n tnu'u-r.

⁴⁴Mee-n, ka kuu-n da'ya taa-n.

Da'ya kui'na ka kuu-n. Ka juini-n xa kada-n xa juini taa-n. Nde xa ki'na nuu xa'ni kui'na ndiyi. Ña jandixa-i xandaa, chi ña tna ini-i xandaa. Hora ja'an kui'na tnu'u vete, ja'an-i xa xani ini mee-i. Se ja'an tnu'u vete kuu kui'na, te dakua'a-i ñayiu xa ja'an koio mee-i tuku tnu'u vete. ⁴⁵Ko mee-r, xaxe'e xa ja'an-r xandaa, te ña ka jandixa-n xa ja'an-r. ⁴⁶¿Ndeda mee-n kua'a xa tekuechi ña'a-n xa kida-r xa u'u? Nux ja'an-r xandaa, te, ¿nakuenda ña ka jandixa ña'a-n? ⁴⁷Se kuu da'ya Ianyuux, ka tekus tnu'u Ianyuux. Xijan kuu xa ña ka tekus mee-n, chi ña ka kuu-n da'ya Ianyuux.

N-ja'an Jesús: “Antecas xa kaku Abraham, te xá daa tuu-r”

⁴⁸Te n-ka ja'an se Israel:

—iVa'a ka ja'an-r xa kuu-n se Samaria, te kidatniu kui'na anu-n!

⁴⁹N-ja'an Jesús:

—Ñatu kidatniu kui'na anu-r, ko io mee-r xañu'u nuu Taa-r. Te mee-n ña ndaxio xañu'u nuu mee-r. ⁵⁰Ñadu xa juini mee-r xa koo koio-n xañu'u nuu-r, chi juini Taa-r xa koo koio-n xañu'u nuu-r, te ndadandaa ña'a mee-ia mee-n. ⁵¹Xandaa kuu xa ja'an-r. Nux chinuu iin ñayiu tnu'u mee-r, te nuncas ma kuú-i.

⁵²Te n-ka ja'an se Israel:

—Vitna xa n-ka xini-r xa kidatniu kui'na anu-n. N-xi'í Abraham. Diuni

n-ka xi'í ntdaa se n-ka xian tnu'u tnu'u lanyuux nuu ñayiu. Te ja'an mee-n: “Nux chinuu iin ñayiu tnu'u mee-r, te nuncas ma kuú-i.”
⁵³¿Kunxa'nu ka mee-n dada taxa'nu tnetnu-ro Abraham a? iÑa ndaa! N-xi'í Abraham. Diuni n-ka xi'í se n-ka xian tnu'u tnu'u lanyuux nuu ñayiu. ¿Jundu xani ini mee-n xa kuu-n?

⁵⁴N-ja'an Jesús:

—Nux ndadaka'nu-r mee-r, ña xiniñu'u ni iin. Ndadaka'nu ña'a Taa-r. Ka ja'an mee-n xa mee-ia kuu lanyuux ka jandixa-n. ⁵⁵Ko ña ka xini-n-ia. Ko mee-r, xini-r-ia. Nux ja'an-r xa ña xini-r-ia, te du'a se ja'an tnu'u vete kuu mee-r, ná ka kuu mee-n. Ko xini-r-ia, te chinuu-r tnu'u-ia. ⁵⁶N-xo ndetu taxa'nu tnetnu-n Abraham xa kixi mee-r, te n-kuvete-s. N-xini ña'a-s, te yo n-kuvete-s.

⁵⁷Te n-ka ja'an se Israel:

—Ni ta xee ka-n uu diko uxi kuia, ¿te ja'an-n xa n-xini-n Abraham a?

⁵⁸N-ja'an Jesús:

—Xandaa kuu xa ja'an-r. Antecas xa kaku Abraham, xá daa tuu mee-r.

⁵⁹Xijan kuu xa n-ka tñii-s yuú xa ka'ni-s-ia. Ko mee-ia n-xekova'a nuu-s, te n-kee-ia veñu'u ijan. N-ya'a-ia dava me'ñu ñayiu xyuku ijan, te jua'an-ia.

**N-ndadava'a Jesús iin se
kuaa nde na n-kaku-s**

9 Na jua'an Jesús ichi, n-xini-ia iin se kuaa. Nde na n-kaku-s kuaa-s. ²N-ka xijan tnu'u se dakua'a Jesús nuu-ia:

—Maestru, ¿jundu n-kida kuechi? ¿Mee se ya'a a tadi'i-s a? ¿Nakuenda xa kuaa-s?

³N-ja'an Jesús:

—Ñadu xaxe'e xa n-kida mee-s kuechi, ni taa-s, ni di'i-s. Chi da kuaa-s xa dande'a lanyuux ñayiu xa kua'a-ia xa kada-ia xaxe'e-s. Dande'a-ia-i tñiu-ia. ⁴Io xa kada-r tñiu n-taxi Ia n-tunda'a ña'a. Nini dani tuu-r xi'in-n, kada-r tñiu n-taxi-ia. Kuu ná kuu xa vax kunee vitna. Te hora ijan, mayo ka ñayiu kua'a xa kada-i tñiu n-xia'an-ia. ⁵Nini tuu-r ñuñayiu, kuu-r luz va'a ka koko ñuñayiu.

⁶Te na n-ya'a xa n-ja'an-ia tnu'u ya'a, te n-xatu dii-ia nuu ñu'u. Xi'in dii-ia n-kidava'a-ia ita'u nde'yu, te n-xajan-ia nde'yu ñii nduchi nuu se kuaa jan. ⁷N-ja'an-ia:

—Jua'an, juan nanda'a nuu-n nuu tanque ndute nani Siloé. (Te Siloé juini kachi: se n-tunda'a lanyuux.)

Se kuaa jan, n-xe'en-s, te n-nanda'a-s nduchi nuu-s. Nu n-xiko-s, te n-kua'a-s xa nde'a-s. ⁸Te ñayiu xtuu yatni xi'in-s, xi'in ñayiu n-ka xini mee-s na n-xo kuu-s se kuaa, n-ka ja'an-i:

—¿Ña diu se xko nukoo ichi, se xko xijan nda'u, kuu-s a?

⁹Dava-i n-ka ja'an:

—Joon, diu-s.

Inka-i n-ka ja'an:

—Ña'a. Da kaa-s ná kaa se ijan, ko ña diu-s.

Ko mee-s n-ja'an:

—Joon, se ijan kuu-r.

¹⁰Te n-ka xijan tnu'u-i:

—¿Janda n-kuu xa nde'a-n vitna?

¹¹N-ja'an-s:

—Se nani Jesús n-kidava'a nde'yu, te n-xajan-s ñii nduchi nuu-r, te n-ja'an-s: “Jua'an nuu nani Siloé, te ndute jan nanda'a-n ñii nduchi

nuu-n.” N-xe'en-r, te n-nanda'a-r nuu-r, te kua'a-r xa kunde'a-r vitna.

¹²Te n-ka xijan tnu'u-i:

—¿Ndexu tuu se ijan?

N-ja'an-s:

—Na xini-r.

**N-ka xijan tnu'u se fariseu
nuu se n-xo kuu se kuaa**

¹³Xndeka-i se n-xo kuu se kuaa jua'an nuu xtuu se fariseu. ¹⁴Te kiu ndetatu ñayiu Israel kuu kiu n-kidava'a Jesús nde'yu xa n-kida-ia xa nde'a-s. ¹⁵Xijan kuu xa n-ka xijan tnu'u se fariseu tuku nanda n-kuu xa nde'a-s. N-ja'an-s:

—Nde'yu n-xajan-s ñii nduchi nuu-r, te n-nanda'a-r nduchi nuu-r, te n-kukanda nuu-r.

¹⁶Xijan kuu xa n-ka ja'an dava se fariseu:

—Ñadu lanyuux n-kida xa n-kida-s xa'a, chi ña chinuu-s kiu ndetatu-ro.

Ko dava-s n-ka ja'an:

—¿Janda kua'a-s xa kada-s milagru, nux kuu-s se kida kuechi?

Ñayo-s n-xani ini iin nuu. ¹⁷Te inka vuelta n-ka xijan tnu'u-s nuu se n-xo kuu se kuaa:

—¿Nax ja'an mee-n xaxe'e-s, xa n-kida-s xa nde'a-n?

N-xia'an-s:

—Se xian tnu'u tnu'u lanyuux nuu ñayiu kuu-s.

¹⁸Ko ña n-ka jandixa se Israel xa da kuaa-s n-kaku-s te vitna nde'a-s. N-ka kana-s tadi'i se kanda nuu vitna. ¹⁹Nu n-xee tadi'i-s, te n-ka xijan tnu'u ña'a se fariseu:

—Se ya'a, ¿kuu-s da'ya-n a? ¿Ka ja'an mee-n xa da kuaa-s n-kaku-s? ¿Nux du'a n-xo kuu-s, te nax kuu xa vitna nde'a-s?

²⁰N-ka ja'an tadi'i-s:

—Ka xini-da xa se ya'a kuu da'ya-da, te ndaa xa da kuaa-s n-kaku-s. ²¹Ko nax n-kuu xa vitna nde'a-s, ña ka xini-da. Jundu n-kida xa nde'a-s, ña ka xini-da. Se tnu ini kuu-s. Kajan tnu'u-n nuu mee-s. Ja'an mee-s xaxe'e mee-s.

²²Tnu'u ya'a n-ka ja'an tadi'i-s, xaxe'e xa n-ka yu'u-s nuu se Israel. Chi xa n-ka kida iin nuu se Israel xa kada koio-s. Nux ja'an iin ñayiu xa Jesús kuu la n-tunda'a lanyuux, te kine'e koio-s ñayiu jan veñu'u ñayiu Israel, xa ma nataka ka-i xi'in ñayiu Israel. ²³Xijan kuu xa n-ka ja'an tadi'i-s: “Se tnu ini kuu-s. Kajan tnu'u-n nuu mee-s.”

²⁴Vuelta kuu uu n-ka nakana-s se n-xo kuu se kuaa. N-ka xia'an-s:

—Koo xañu'u nuu lanyuux te ja'an ndaa. Ka xini-r xa se nani Jesús kuu se kida kuechi.

²⁵Te n-ja'an-s:

—Nux kida-s kuechi, dañá ña xini-da. Idini xa xini-da kuu xa da kuaa-da n-kaku-da, te vitna nde'a-da.

²⁶N-ka xijan tnu'u ntuku-s:

—¿Nax n-kida ña'a-s? ¿Nanda n-kida-s xa nde'a-n?

²⁷N-xia'an-s:

—Xá n-ja'an-da, ko ñayo-n n-ka jandixa tnu'u-da. ¿Nax kuu xa ka juini-n xa kunini koio-n inka vuelta? ¿Ka juini mee-n xa kunduu koio-n xi'in-s tuku a?

²⁸Te kui'a n-ka ja'an-s nuu-s:

—Kunduu mee-n xi'in-s. Mee-r ka kida xa ja'an tnu'u n-chidotnuni Moisés. ²⁹Ka xini mee-r xa n-ja'an lanyuux nuu Moisés. Ko se ijan, ña ka xini-r nde n-kixi-s.

³⁰N-ja'an se n-xo kuu se kuaa:

—Ña kutnuni ini-da nax kuu xa ñayo mee-n ka kutnuni ini nde n-kixi-s. iN-kida-s xa nde'a-da!
³¹Na'a-ro xa ña nini Ianyuux se ka kida kuechi. Nux yu'u iin ñayiu nuu Ianyuux te kida-i xa juini Ianyuux, te nini Ianyuux mee-i. ³²Nde kiu n-kixe'e xa kua'a ndaa xa io xi'in nde vitna, te ñayo-ro n-ka tekú xa ni iin ñayiu ña n-kida xa kunde'a iin se kuaa nde na n-kaku-s. ³³Se ya'a, nux ña n-tunda'a ña'a Ianyuux n-kuu, te ma kua'a-s xa kada-s ni iin.

³⁴N-ka ja'an-s:

—Xi'in kuechi n-kaku-n, te, ¿juini-n xa dakua'a ña'a-n mee-r a?
 Te n-ka kine'e-s se n-xo kuu se kuaa jua'an-s.

N-ja'an Jesús: “Ka ja'an-n xa xnde'a-n, ko ña ndaa”

³⁵Nu n-teku Jesús xa n-ka kine'e-s-si jua'an-s, n-nanitna'a-ia xi'in-s, te n-ja'an-s:

—¿Jandixa-n Da'ya Yii Ianyuux a?

³⁶N-ja'an-s:

—Dito, ¿jundu kuu-ia? Ja'an-n, te jandixa-da-ia.

³⁷N-ja'an Jesús:

—Xá nde'a-n-ia, te ndatnu'u-ia xi'in-n.

³⁸N-ja'an-s:

—Xto'o-da, jandixa ña'a-da.

Te n-nujuin xiti-s nuu-ia.

³⁹Te n-ja'an Jesús:

—Vaa-r ñuñayiu ya'a xa ndadandaa-r ñayiu. Kada-r xa ñayiu ña nde'a, kunde'a koio-i. Te kada-r xa ñayiu nde'a, ku kuu koio-i ná kuu ñayiu kuaa.

⁴⁰Te ijan xtuu se fariseu. Na n-ka tekú-s tnu'u-ia, n-ka xijan tnu'u-s:

—¿Ja'an-n xa mee-r ka kuu se kuaa tuku a?

⁴¹N-ja'an Jesús:

—Nux se kuaa n-ka kuu mee-n n-kuu, te ma tekuechi ña'a-r. Ko ka ja'an-n xa xnde'a-n, te xijan kuu xa kuú koio-n xi'in kuechi-n.

Currali tkachi Ianyuux

10 'Xandaa kuu xa ja'an-r. Iin seyii, nux kuyatni-s currali tkachi, ko ña kiu ndaa-s ye'e currali, ko xido-s diki currali, te xini-ro xa ñadu'u kuu-s, xini-ro xa juini-s xa du'u-s tkachi jan. ²Se kiu ndaa ye'e currali, mee-s kuu se ñunu tkachi. ³Mee-s, ña tñii ña'a ti-ina, te tnu'u mee-s ka najini tkachi-s. Kana-s diu iin iin tkachi-s, te ka natu'a ña'a-ti, te kine'e-s-ti currali. ⁴Kana-s ndaa tkachi-s, te xe juindodo nuu-s nuu-ti. Xndijun ña'a-ti, chi na'a-ti tnu'u xto'o-ti. ⁵Ko ma nkuitandijun-ti seto'o. Kunu koio-ti, chi ñatu ka xini-ti tnu'u seto'o.

⁶Tnu'u ya'a n-ja'an Jesús xa dakua'a-ia se fariseu ijan, ko ña n-ka kutnuni ini-s nax n-ja'an-ia.

N-ja'an Jesús: “Mee-r kuu Se ñunu va'a tkachi.”

⁷Te n-ja'an Jesús inka vuelta:

—Xandaa kuu xa ja'an-r. Mee-r kuu ye'e currali tkachi. ⁸Se n-ka kixi antecas xa kixi mee-r, ndaa-s ka kuu ñadu'u, n-ka juini-s xa du'u-s tkachi. Ko ñayo tkachi n-ka tekú tnu'u-s. ⁹Ye'e currali kuu mee-r. Nux jandixa ña'a iin ñayiu mee-r, te taxkanu ini Ianyuux kuechi-i, te kutuu va'a-i xi'in-ia. Ka kuu ñayiu jan ná kuu tkachi ndiu ye'e currali. Kee-ti xa kaxi-ti, te ndiu-ti xa kutuu va'a-ti.

¹⁰'Kixi ñadu'u, xa du'u-s tkachi. Ka'ni-s-ti te danaa-s-ti. Ko vaxi mee-r, xa kutuu va'a koio-ti. Vaa-r, xa ñayiu ka jandixa ña'a mee-r, va'a xa va'a kutuu koio mee-i vitna xi'in kuia ma jin ndi'i. ¹¹Mee-r kuu Se ñunuu va'a tkachi. Juejoon-r xa ka'ni ña'a koio ñayiu mee-r, xa kutuu va'a koio tkachi-r. ¹²Du'a ma kada koio se ka juini xa ni'i ni-s tvini. Ña kuu-s iin se ñunuu va'a tkachi, chi tkachi, ña ka kuu-ti tkachi mee-s. Se ijan, na nde'a-s xa vaxi ñaña, te dandoo-s tkachi te kunu-s. Te tnii ñaña tkachi jan, te xate ni'na ña'a-ti. ¹³Xino se ijan, chi kidatniu-s xaxe'e xa ni'i-s tvini, te ña tuu nax vi'i-s tkachi jan. ¹⁴⁻¹⁵Mee-r kuu Se ñunuu va'a tkachi. Nani xini ña'a Taa-r mee-r, te xini mee-r mee-ia, dani xini-r ñayiu ka jandixa ña'a mee-r, te mee-i ka xini ña'a mee-r. Juña'a-r mee-r, xa ka'ni ña'a koio seyii xaxe'e tkachi-r. ¹⁶Ko io inka ñayiu ta jandixa ña'a koio ka. Ná kuu tkachi yi'i inka currali, ka kuu ñayiu jan. Io xa kandeka-r mee-i kixi tuku. Kunini koio ñayiu jan tnu'u mee-r, te mee-i xi'in ñayiu ka jandixa ña'a mee-r vitna, nduu-i, ku kuu koio-i tkachi yindi'u ka'nu idini currali, te junuu va'a-r-yi nttaa-i.

¹⁷Xijan kuu xa xemani ña'a Taa-r, chi juña'a-r mee-r xaxe'e tkachi-r. Kuú-r xa nandoto-r inka vuelta. ¹⁸Ni iin ñayiu ña kida xa kuú-r. Ka'ni ña'a koio-s, ko du'a koo xaxe'e xa du'a koo. Xi'in xa taxnuni mee-r kuú-r, te xi'in xa taxnuni mee-r nandoto-r. Du'a n-ta'u tniu Taa-r, te du'a koo.

¹⁹Xaxe'e tnu'u ya'a, te inka vuelta ña n-ka xani ini iin nuu se Israel.

²⁰Kue'e-s n-ka ja'an:

—Tachi u'u ñu'u anu-s, n-nduloko-s. ¿Nakuenda ka chinuu-n tnu'u ja'an-s?

²¹Ko dava ka-s n-ka ja'an:

—Va'a ja'an-s, ñatu ñu'u tachi u'u anu-s. Chi ña kua'a tachi u'u kada-i xa kunde'a ñayiu n-xo kukuaa nde na n-kaku-i.

Na n-ka tekú se Israel tnu'u Jesús, n-ka tnii-s yuú xa ka'ni-s-ia

²²Te n-xio iin viko ñayiu Israel. Ñuu nani Jerusalén n-ka xo naja'an ñayiu nanda n-ka kida ii taxa'nu tnetnu-ro veñu'u ñayiu Israel. Te yoo vixi kuu daa. ²³N-xikonuu Jesús xiti veñu'u Jerusalén. N-xikonuu-ia nuu nani Portal Salomón. ²⁴Ijan n-ka dukunduu se Israel Jesús, te n-ka ja'an-s:

—Io xa ja'an kaxi-n. Nux mee-n kuu Cristu, Ia n-tunda'a ña'a Ianyuux, kachitnuña'a-n.

²⁵N-ja'an Jesús:

—Xá n-ja'an-r, te ñayo-n ka jandixa. N-tunda'a ña'a Taa-r, te kida-r tniú n-taxi-ia, te tniú kida-r ja'an ndaa xaxe'e-r. ²⁶Ko ñayo-n ka jandixa, chi ña ka kuu-n tkachi mee-r. Nani n-ja'an-r nuu-n, du'a kuu. ²⁷Tkachi mee-r ka chinuu tnu'u-r. Xini-r mee-i, te xndijun ña'a-i mee-r. ²⁸Te kada-r xa kutuu va'a koio-i, xi'in Ianyuux kuia ma jin ndi'i. Ni iin-i, nuncas ma kuú-i xi'in kuechi-i. Te ni iin ñayiu ma kua'a xa tnii-i tkachi-r yinda'a-r. ²⁹Taa-r n-taxi tkachi-r, te kunxa'nu ka mee-ia dada nttaa xa io. Mayo ñayiu kua'a, te ni kui'na ma kua'a,

xa dita-i tkachi mee-r neva'a Taa-r nda'a-ia. ³⁰Te iin nuu kuu mee-r xi'in Taa-r, idini ka kuu-r.

³¹Te inka vuelta n-ka tñii se Israel yuú xa ka'ni-s-ia. ³²N-ja'an Jesús:

—N-taxi Taa-r kue'e tñiu va'a, te n-dande'a ña'a-r tñiu jan nuu mee-n. ¿Xaxe'e ndeda iin tñiu n-kida-r, ka juini-n xa ka'ni ña'a-n yuú?

³³N-ka ja'an-s:

—Ñayo-r ka janña'a xaxe'e tñiu va'a kida-n. Ka'ni ña'a koio-r xaxe'e xa kui'a ja'an-n Taa-ro Ianyuux. Seyii kuu-n, ko ja'an-n xa Ianyuux kuu-n.

³⁴N-ja'an Jesús:

—¿Nax ja'an tñu'u n-chidotnuni Moisés? Yodotnuni xa n-ja'an Ianyuux: “Mee-n ka kuu ianyuux.”

³⁵N-danani-ia se ijan ianyuux, chi n-ka tñii-s tñu'u Ianyuux. Tñu'u Ianyuux n-chidotnuni Moisés kuu, te io xa chinuu-ro tñu'u jan. ³⁶Xijan kuu xa, ¿nax kuu xa ka ja'an-n xa kui'a ja'an mee-r nuu Ianyuux, hora n-ja'an-r xa kuu-r Da'ya Yii Ianyuux? Kuu-r Ia n-kaxí ña'a-ia, kuu-r Ia n-tunda'a ña'a-ia vaxi-r ñuñayiu. ³⁷Nux ña kida-r tñiu Taa-r, te maxku jandixa ña'a koio-n. ³⁸Ko nux kida-r tñiu Taa-r, te io xa jandixa koio-n tñiu-r. Juini ma jandixa ña'a koio-n mee-r, ko io xa jandixa koio-n tñiu kida-r. Xijan jini koio-n xa kunduu Taa-r xi'in mee-r te kunduu mee-r xi'in Taa-r. Xijan kutnuni ini koio-n xa Taa-r xi'in mee-r, idini xa kuu-r nduu-r.

³⁹Xijan kuu xa inka vuelta n-ka kixe'e-s xa tñii presu koio-s-ia, ko n-kaku-ia nda'a-s.

⁴⁰Te jua'an Jesús inka vuelta, n-ya'a-ia de'va Jordán, nde nuu

ki'na nuu n-dajuendute Sua ñayiu.

Ijan n-xo tuu Jesús. ⁴¹Ijan n-ka kixee kue'e ñayiu, te n-ka ja'an-i:

—Ni iin milagru ña n-kida Sua, ko ndaa n-ja'an-s xaxe'e se ya'a. Ntdaa xa n-ja'an-s kuu xandaa.

⁴²Te ijan n-ka jandixa kue'e ñayiu jan Jesús.

N-xi'í Lázaro

11 Te ku'u iin se nani Lázaro. Se ñuu nani Betania kuu-s. Betania kuu ñuu María xi'in ku'u-i Tmartá. ²María jan kuu ñadi'i n-xajan xe'e Xto'o-ro Jesús xaxe'en vidi, te xi'in idi diki-i n-nadayichi-xe'e-ia. Ku'a-i, Lázaro, kuu se ku'u jan. ³Xijan kuu xa, nduu ku'a Lázaro n-ka tunda'a iin muxu jua'an-s, xa na juña tñu'u-s nuu Jesús:

—Xto'o-ro, ku'u se mani xi'in-n.

⁴Na n-teku Jesús nax n-ja'an muxu, n-ja'an-ia:

—Ku'u-s, ko ma kuú-s. Dande'a ña'a Ianyuux mee-n xa Ia kunxa'nu ka kuu-ia. Xaxe'e xa ku'u Lázaro, te jini koio mee-n xa nani taxnuni Ianyuux, dani taxnuni Da'ya Yii-ia tuku.

⁵Te xemani Jesús Tmartá xi'in ku'u-i xi'in ku'a-i, Lázaro. ⁶Xijan kuu xa na n-teku-ia xa ku'u Lázaro, te n-ndoo ka-ia uu ka kiu nuu tuu-ia. ⁷Te dada n-ja'an-ia nuu se dakua'a-ia:

—Na ji'in-ro Judea inka vuelta.

⁸N-ka ja'an se dakua'a-ia:

—Maestru, xaku nga xa ka'ni ña'a koio se Judea xi'in yuú. ¿Te juini ka-n xa ji'in-n nde ijan inka vuelta u?

⁹N-ja'an Jesús:

—Uxi uu hora ndii ngandii iin kiu iin kiu. Iin ñayiu, nux kaka-i hora ndii ngandii ñuñayiu, ma jin ki'i-i yuú, chi va'a kanda. ¹⁰Ko nux kaka iin ñayiu xakuaa, jin ki'i-i, chi ña kanda.

¹¹Du'a n-ja'an-ia, te dada n-ja'an-ia:

—Lázaro, se mani xi'in-ro, kidi-s. Ko ji'in-r xa dandoto-r-si.

¹²Xijan kuu xa n-ka ja'an se dakua'a-ia:

—Xto'o-ro, nux kidi-s, te ndva'a-s.

¹³Te ja'an Jesús xa n-xi'í Lázaro, ko ñayo se ijan n-ka kutnuni ini tnu'u-ia, chi n-ka xani ini-s xa ndaa xa kidi-s. ¹⁴Xijan kuu xa n-ja'an kaxi Jesús:

—Xá n-xi'í Lázaro. ¹⁵Te xaxe'e mee-n, kuvete-r xa ña n-xo tuu-r ijan hora n-xi'í-s, chi vitna jandixa ña'a koio ka mee-n. Na ji'in-ro nuu tuu-s.

¹⁶Xijan kuu xa Tomás, se ka danani ñayiu Cuati, n-ja'an-s nuu se dakua'a Jesús:

—Na ji'in mee-ro tuku, xa kuú-ro xi'in-ia.

N-ja'an Jesús: “Kida mee-r xa nandoto koio ndiyi”

¹⁷Na n-xee Jesús Betania, n-teku-ia xa xá n-kuu koon kiu xa yinduxi Lázaro. ¹⁸Te katuu ñuu nani Betania yatni ñuu Jerusalén. Vaa uu uni ni kilómetro Betania xi'in Jerusalén. ¹⁹Te n-ka kixee kue'e ñayiu Israel, xa juña'a-i tnu'u kanu ini nuu Tmarta xi'in María, xaxe'e ku'a-i Lázaro. ²⁰Te na n-tekutnu'u Tmarta xa vax kuyatni Jesús, n-kee-i ve'e te jua'an-i, juan tna'a-i Jesús. Ko nukoo na'i María

xiti ve'e. ²¹Na n-nanitna'a Tmarta xi'in Jesús, te n-ja'an-i:

—Xto'o-da, nux n-xo tuu-n ya'a, te ma kuú ku'a-da n-kuu. ²²Te na'a-da xa vitna taxi lanyuux dava'a nga xa kajan-n nuu-ia.

²³N-ja'an Jesús:

—Nandoto ku'a-n.

²⁴N-ja'an Tmarta:

—Na'a-da xa nandoto-i, na xee kiu xa nandoto koio ndiyi, hora ndadandaa lanyuux ntdaa xa io.

²⁵N-ja'an Jesús:

—Kida mee-r xa nandoto koio ndiyi. Kida mee-r xa kutuu va'a koio-i xi'in lanyuux kuia ma jin ndi'i. Iin ñayiu, nux jandixa ña'a-i mee-r, juini na kuú-i, ko kutuu va'a-i xi'in lanyuux kuia ma jin ndi'i. ²⁶Ntdaa ñayiu xtuu te ka jandixa ña'a-i mee-r, nuncas ma kuú koio-i. ¿Jandixa-n tnu'u ya'a u?

²⁷N-ja'an Tmarta:

—Joon, Xto'o-da. Xá n-jandixa-da xa mee-n kuu Cristu, Ia n-tunda'a lanyuux. Xá n-jandixa-da xa mee-n kuu Da'ya Yii lanyuux. Xá n-kuu kue'e kuia yodotnuni xa kii-n ñuñayiu, te vitna xá n-kixee-n.

N-nda'i Jesús nuu yinduxi Lázaro

²⁸Na n-ja'an Tmarta tnu'u ya'a, te n-xiko-i juan nu'u-i ve'e-i, te na'i ni n-ja'an-i nuu ku'u-i, María:

—Xá n-kixee Maestru, te juini-ia xa ja'an-ia xi'in-un.

²⁹Na n-teku María tnu'u ja'an Tmarta, te yachi n-ndoituin-i, te jua'an-i nuu ndetu Jesús. ³⁰Te ta xee ka Jesús ñuu Betania. Dani ndetu-ia nuu n-nanitna'a Tmarta xi'in-ia. ³¹Te ve'e ijan xyuku kue'e ñayiu Israel xi'in María, xa juña'a

koio-i tnu'u kanu ini nuu-i. Na n-ka xini-i xa yachi n-ndojuiin María te n-kee-i ve'e, te n-ka xe kuitandijun ña'a-i. N-ka xani ini-i xa jua'an María panteón, xa nda'i-i xaxe'e ku'a-i.

³²Te n-kixee María nuu tuu Jesús. N-xini-i-ia, n-nduandee-i xe'e-ia. N-ja'an-i:

—Xto'o-da, nux n-xo tuu-n ya'a, te ma kuú ku'a-da n-kuu.

³³Na n-xini Jesús xa nda'i María, te ka nda'i ñayiu Israel vaxi xi'in-i, yo n-kiti ini-ia te n-tnau ini-ia.

³⁴N-ja'an-ia:

—¿Ndexu n-chinduxi-n-si?

Te n-ka ja'an-i:

—Xto'o-da, ne'e-n, te jini-n.

³⁵Te n-nda'i Jesús.

³⁶Ñayiu Israel xyuku ijan n-ka ndatnu'u-i:

—Kunde'a xa yo n-xemani-s-si.

³⁷Ko dava-i n-ka ja'an:

—N-kida-s xa kua'a se kuaa xa kunde'a-s. ¿Ña n-kua'a-s xa kada-s xa maxku kuú Lázaro a?

N-kida Jesús xa n-nandoto Lázaro

³⁸Inka vuelta kue'e xa kue'e n-tnau ini Jesús, te jua'an-ia nuu n-ka chinduxi-s ndi Lázaro. Iin yau kava kuu, te n-xo ndenee iin toto ka'nu yuyau jan.

³⁹N-ja'an Jesús:

—Dita toto de.

Ko n-ja'an Tmartá, ku'a ndi Lázaro:

—Xto'o-da, xá xe'en te'yu-i vitna, chi xá n-kuu koon kiu yinduxi-i.

⁴⁰N-ja'an Jesús:

—Te, ¿ñadu n-ja'an-r xa nux jandixa-n, te jini-n xa kunxa'nu ka Ianyuux dada ntdaa xa io?

⁴¹Xijan kuu xa n-ka dita-s toto ka'nu nuu yinduxi ndiyi. Nukonde'a Jesús andiu, n-ja'an-ia:

—Taa-da, n-kuta'u-da xa n-teku-n tnu'u-da. ⁴²Na'a-da xa ntdantu'u kiu nini-n tnu'u-da, ko n-ja'an-da xaxe'e ñayiu xyuku ya'a, xa na jandixa koio mee-i xa mee-n n-tunda'a ña'a mee-da.

⁴³Na n-ja'an-ia tnu'u ya'a, te n-kana xee-ia:

—Lázaro, ita kee, ne'e ya'a!

⁴⁴Te n-ndee se n-xi'í xiti yau.

Duku da'ma nda'a-s, xe'e-s, te da'u da'ma nuu-s. N-ja'an Jesús nuu ñayiu xyuku ijan:

—Nandaxi koio nda'a-s, xe'e-s, xa kua'a-s xa nakaka-s.

N-ka xani ini-s nanda kua'a-s xa ka'ni-s Jesús

(Mt. 26:1-5; Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2)

⁴⁵Xijan kuu xa kue'e ñayiu Israel n-ka jandixa Jesús. N-ka kixee-i xa juña'a-i tnu'u kanu ini nuu María, te n-ka xini-i nax n-kida Jesús, te n-ka jandixa-i-ia. ⁴⁶Ko dava-i jua'an nuu xyuku se fariseu, te n-ka najani-i ntdaa xa n-kida Jesús. ⁴⁷Xijan kuu xa n-ka nataka dutu ka taxnuni xi'in se fariseu, te n-ka ja'an-s:

—¿Nax kada-ro? Chi se ijan, kida-s kue'e milagru. ⁴⁸Nux ma ja'an-ro, te du'a kada ka-s, te jandixa koio ntdaa ñayiu mee-s, te kix koio soldado romano, xa kanu koio-s veñu'u-ro te datiu-s ñuu-ro.

⁴⁹Ko iin-s, se nani Caifás, se kuu dutu taxnuni ka kuia ijan, n-ja'an:

—Mee-n, ñayo-n ka kutnuni ini ni iin. ⁵⁰Ña ka kutnuni ini-n xa va'a ka xa kuú iin seyii xaxe'e ñayiu

Israel, dada xa kuú koio ntdaa ñayiu Israel.

⁵¹Te tnu'u ya'a ña n-xani ini mee Caifás. Xaxe'e xa kuu-s dutu taxnuni ka kuia ijan, te n-kida lanyuux xa juña tnu'u-s tnu'u mee-ia nuu ñayiu, xa kuú Jesús xaxe'e ñayiu Israel. ⁵²Kuú-ia xaxe'e ñayiu Israel, ko diuni kuú-ia xaxe'e ntdaa ñayiu ta jandixa koio ka lanyuux. Juini xtuu-i nitu'u ñuñayiu, ko nadataka-ia mee-i, xa ku kuu-i idini ñayiu.

⁵³Xijan kuu xa, nde kiu ijan n-ka xani ini dutu taxnuni, xi'in se fariseu, nanda kua'a-s xa ka'ni-s Jesús. ⁵⁴Xijan kuu xa ñatuka n-xikonuu Jesús ñuu nani Jerusalén. Ijan jua'an-ia ñuu nani Efraín, yatni yuku nuu ñayo ñayiu io. Ijan n-ndoo-ia xi'in se dakua'a-ia.

⁵⁵Te vax kuyatni iin viko ñayiu Israel, iin viko nani Paxcua. Te kue'e ñayiu ntdaa ñuu jua'an Jerusalén. Antecas xa kixe'e viko, jua'an-i nuu dutu xa ndada ii ña'a-ia, xa kua'a-i xa ndadaka'nu-i viko Paxcua. ⁵⁶Ijan ka nanduku ñayiu Israel Jesús. Xyuku-i xiti veñu'u ka xijan tnu'u tna'a-i:

—¿Naxa xani ini-n? ¿Ma kixi Jesús viko a?

⁵⁷Te xá n-ka ta'u tniú dutu taxnuni, xi'in se fariseu, xa nux najini iin ñayiu Jesús, te na juña tnu'u-i nuu juxtixia nuu tuu-ia, xa tñi koio-s-ia.

Ndute nardo n-najini iin ñadi'i xe'e Jesús

(Mt. 26:6-13; Mr. 14:3-9)

12

Iñu ka kiu juini xa xee viko Paxcua, te n-kixee

Jesús ñuu nani Betania, ñuu se nani Lázaro. Te Lázaro kuu se n-xi'í te n-nadandoto Jesús mee-s. ²Te ijan n-ka kidava'a-i ndeyu xaxe'e Jesús. N-dakee Tmarta ndeyu, te nukoo Lázaro xi'in se xtuu xi'in Jesús. ³Te ijan María ne'e dava kilo xaxe'en vidi nani nardo. Nardo va'a xa kue'e ya'u. Ndute nardo jan n-najini-i xe'e Jesús. Idi diki-i n-nadayichi-i xe'e-ia. Te nitu'u xiti ve'e jan n-xe'en vidi. ⁴Ko n-kudeen Judas Iscariote, se kuu da'ya Simón, nuu María. Juini kuu-s iin se dakua'a Jesús, ko se diko Jesús kuu-s. N-ja'an-s:

⁵—¿Nakuenda ña n-diko-ro ndute nardo jan xa uni cientu denario, xa juña'a nga-ro tvini ñayiu ka kunda'u?

⁶Du'a ña ja'an-s xaxe'e xa juini-s xa chindee-s ñayiu kunda'u. Du'a ja'an-s chi ñadu'u kuu-s. Ne'e mee-s tvini se dakua'a Jesús, te tñi-s dava'a nga tvini juini-s. ⁷N-ja'an Jesús nuu Judas:

—Maxku kudeen ka-n nuu-i. Antecas xa kuú-r, te xá n-kida tu'a-i yiki kuñu-r, xa chinduxi va'a ña'a-s. ⁸Ñayiu ka kunda'u, xtuu-i xi'in-n ntdaa kiu, ko mee-r, ma kutuu ka-r xi'in-n.

N-ka kida iin nuu-s xa ka'ni koio-s Lázaro tuku

⁹N-ka tekutnu'u kue'e ñayiu Israel xa tuu Jesús Betania, te ijan n-ka xee-i nuu tuu-ia. N-ka juini-i xa jini-i Jesús, ko diuni n-ka juini-i xa jini-i Lázaro, se n-nadandoto-ia. ¹⁰Te n-ka kida iin nuu dutu taxnuni xa ka'ni koio-s Lázaro tuku. ¹¹Chi xaxe'e Lázaro, te ka dandoo ñayiu

xa xetniu ñayiu Israel, te ka jandixa-i Jesús.

N-kiu Jesús ñuu nani Jerusalén

(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40)

¹²O'on ka kiu juini xa xee viko Paxcua, te ka xee kue'e xa kue'e ñayiu Jerusalén. N-ka tekutnu'u-i xa ijan xee Jesús. ¹³N-ka xa'nde-i nda'a ñuu kuii, te n-ka kee-i Jerusalén, xa jin tna'a-i Jesús dava ichi. N-ka kana-i:

—iNa kuta'u-ro Ianyuux! iNa kada-ia xa kutuu va'a se vaxi! iSe n-tunda'a Ianyuux xa taxnuni-s! iNa ku kuu-s se kunxa'nu ka nuu ñayiu Israel!

¹⁴N-ni'i Jesús iin burru, te n-xe kaa-ia-ti. Te xá n-kuu kue'e kuia, se n-ka chidotnuni tnu'u Ianyuux, n-ka kidava'a-s xa du'a koo. N-ka chidotnuni-s:

¹⁵Maxku yu'u koio ka-n, ñayiu Jerusalén.

Kunde'a koio-n xa vaxi se kunxa'nu ka nuu-n, yodo-s iin burru.

¹⁶Te hora ijan ni, ña ka kutnuni ini se dakua'a Jesús nax n-kuu. Ko hora juan ndaa Jesús andiu, n-ka naja'an-s xa du'a n-ka kidava'a se n-chidotnuni tnu'u Ianyuux, te du'a n-ya'a.

¹⁷Te n-ka ja'an ndaa kue'e ñayiu ijan xaxe'e Jesús. N-xo tuu-i xi'in-ia, hora n-kana-ia ndi Lázaro xa ndee-s yau kava, te n-nadandoto-ia-s nuu n-yinduxi-s. ¹⁸N-ka tekutnu'u kue'e xa kue'e ñayiu xa n-kida Jesús milagru jan, te xaxe'e xijan n-ka xe tna'a-i-ia ichi Jerusalén. ¹⁹Te n-ka ja'an se fariseu, nuu iin-s nuu inka-s:

—Xini-n xa ni iin xa kida-ro ñatu xiniñu'u. Ntdaa ñayiu ñuñayiu ka kunduu xi'in-s.

Se ja'an tnu'u griegu, n-ka nanduku-s Jesús

²⁰Nuu ñayiu n-ka xe'en Jerusalén, xa ndadaka'nu-i viko Paxcua, ijan tna'a uni koon ñayiu griegu, ñayiu ña ka kuu ñayiu Israel. ²¹N-ka kuyatni-s Slipe, se ñuu nani Betsaida distrito Galilea. Iin se dakua'a Jesús kuu-s. N-ka xijan-s nuu-s:

—Dito, ka juini-da xa jini-da Jesús.

²²N-nanitna'a Slipe xi'in Ndrixi, te n-xia'an-s xa n-ka ja'an se griegu, te nduu-s jua'an xi'in-s xa juña'a-s Jesús. ²³N-ja'an Jesús:

—Mee-r kuu Se kuu ñani tna'a ñayiu. Xá n-xee kiu xa kadaka'nu ña'a Taa-r mee-r. ²⁴Xandaa kuu xa ja'an-r. Ná kuu iin tata triu kuu-r. Nux ña xate seyii tata triu nuu ñu'u, ma kane ni iin xa kaxi xa ko'o-ro. Ko nux jungoio triu nuu ñu'u, te koo kue'e xa kaxi xa ko'o-ro. Du'a koo xa kuú mee-r, te kutuu va'a koio mee-n. ²⁵Iin seyii, nux tuu-s xa ni'i-s ntdaa xa juini-s, te dakuita-s ntdaa xa n-xani ini-s xa n-ni'i-s. Ko iin seyii, nux daxio-s xa io ñuñayiu xa kunduu-s xi'in Ianyuux, te ni'i-s xa kutuu va'a-s xi'in Ianyuux andiu kuia ma jin ndi'i. ²⁶Iin seyii, nux iin se xinokuechi nuu mee-r kuu-s, te io xa kunduu-s xi'in-r. Nuú kutuu mee-r, ijan kutuu se xinokuechi nuu-r tuku. Nux xinokuechi iin ñayiu nuu-r, te kadaka'nu Taa-r mee-i tuku.

N-ja'an Jesús nanda koo xa kuú-ia

²⁷Yo loko kue'e tnau ini-r vitna. ¿Nax ja'an-r? ¿Kajan-r nuu Taa-r

xa dakaku ña'a-ia, xa maxku ya'a-r kue'e vida u? Du'a ma kajan-r, chi vaa-r xa kada-r ná io ná jua'an tniú n-taxi-ia.

²⁸Dada n-ja'an-ia nuu lanyuux:

—Taa-da, kada-n xa kutnuni ini ntdaa ñayiu xa mee-n kuu Ia kunxa'nu ka.

Hora ijan ni n-ja'an iin tnu'u nde andiu:

—Xá n-kida-r xa kutnuni ini koio ñayiu xa Ia kunxa'nu ka kuu-r, te kada-r inka vuelta.

²⁹Te xyuku kue'e ñayiu ijan.

N-ka tekú-i tnu'u nde andiu, te dava-i n-ka ja'an xa kana dau. Ko dava-i n-ka ja'an xa iin ángel, ia xinokuechi nuu lanyuux, n-ja'an nuu Jesús.

³⁰N-ja'an Jesús nuu ñayiu xyuku ijan:

—Ñadu xaxe'e mee-r n-ja'an tnu'u jan nde andiu. N-ja'an lanyuux xaxe'e mee-n. ³¹Vitna ndadandaa-r kuechi ñuñayiu. Vitna kine'e-r kui'na ñuñayiu, xa ma taxnuni ka-i nuu ñayiu. ³²Na katakaa ña'a koio-s mee-r, te kada-r xa jandixa ña'a ntdaa ñayiu mee-r.

³³Te xi'in tnu'u ya'a n-ja'an-ia janda kuu xa kuú-ia.

³⁴N-ka ja'an ñayiu:

—Xá n-ka tekú-r xa kuia ma jin ndi'i taxnuni Cristu, Ia tunda'a lanyuux. ¿Nanda kuu xa ja'an-n xa katakaa koio ñayiu Se kuu ñani tna'a ñayiu? ¿Jundu kuu se ijan, Se kuu ñani tna'a ñayiu?

³⁵N-ja'an Jesús:

—Ná kuu luz va'a ka koko kuu mee-r. Xaku nga kiu kutuu-r xi'in-n. Nini tuu-r ñuñayiu, io xa kunduu koio-n xi'in-r, xa ma ku kuu koio

mee-n ná kuu iin seyii xikonuu nuu nee, iin se ña xini ndexu ji'in-s.

³⁶Nini tuu-r xi'in-n, io xa jandixa ña'a koio-n, xa nduu koio mee-n da'ya-r.

N-ja'an Jesús tnu'u ya'a, te jua'an-ia. Ñayo ka-s nani'i ña'a.

Se Israel, dani ña n-ka jandixa-s Jesús

³⁷Juini kida-ia kue'e milagru xnde'a ñayiu Israel, ko dani ña ka jandixa-i-ia. ³⁸Du'a n-xetna'a nax n-kidava'a Isaías. Se xian tnu'u tnu'u lanyuux nuu ñayiu kuu Isaías. Xá n-kuu kue'e kuia n-kidava'a-s:

Xto'o-da, ña n-ka jandixa ñayiu tnu'u n-xian tnu'u-da nuu-i.

N-dande'a-n xa taxnuni-n nuu-i, ko dani ña n-ka jandixa ña'a-i.

³⁹Xijan kuu xa ña n-ka kua'a-i xa jandixa-i. N-kidava'a Isaías inka vuelta:

⁴⁰N-kida-ia xa kuaa-i.

N-kida-ia xa kuxee ini-i.

N-kida-ia xa nduchi nuu-i ña kua'a-i xa kunde'a-i.

N-kida-ia xa ña kutnuni anu-i.

N-kida-ia xa ña kua'a-i xa natu ini-i kuechi, xa ndadava'a-ia-i.

⁴¹Du'a n-ja'an Isaías, chi n-xini-s nax koo hora kixi Cristu, Ia tunda'a lanyuux. N-kutnuni ini-s xa taxnuni-ia, te n-ja'an ndaa-s xaxe'e-ia.

⁴²Ko kue'e ñayiu, joon, n-ka jandixa-i Jesús. Nde dava se taxnuni nuu ñayiu Israel n-ka jandixa-ia. Ko xaxe'e se fariseu, te ña n-ka ja'an kanda-s xa jandixa-s-ia, chi ña n-ka juini-s xa kine'e ña'a koio se fariseu veñu'u ñayiu Israel. ⁴³Chi se taxnuni nuu

ñayiu, n-ka tna ini ka-s xa koo koio ñayiu xañu'u nuu mee-s, dada xa ja'an Ianyuux xa ka kida-s xava'a.

N-ja'an Jesús: “Xi'in tnu'u ja'an mee-r ndadandaa Ianyuux ñayiu”

⁴⁴Hora ijan ni xee n-ja'an Jesús:

—ñin ñayiu, nux jandixa ña'a-i mee-r, ña jandixa-i meni mee-r, chi jandixa-i la n-tunda'a ña'a mee-r tuku. ⁴⁵Te ñin ñayiu, nux nde'a ña'a-i mee-r, du'a nde'a-i la n-tunda'a ña'a mee-r. ⁴⁶Ná kuu luz va'a ka koko kuu mee-r. Vaa-r ñuñayiu, xa ntdaa ñayiu ka jandixa ña'a mee-r, ma kutuu koio ka-i nuu nee. ⁴⁷ñin ñayiu, nux tekui tnu'u mee-r, ko ña chinuu-i nax ja'an-r, te ña ndadandaa-r-yi. Chi ñatu vaa-r xa ndadandaa-r ñayiu, vaa-r xa dakaku-r ñayiu, xa maxku kuú koio-i xi'in kuechi-i. ⁴⁸Ñayiu ña ka jandixa ña'a mee-r, ñayiu ña ka chinuu tnu'u-r, ma kaku koio-i. Kiu ndadandaa Ianyuux ntdaa xa io, daa, xi'in tnu'u n-ja'an mee-r, ndadandaa-ia ñayiu jan. ⁴⁹Chi ñatu ja'an-r tnu'u mee-r. N-tunda'a ña'a Taa-r, te n-ta'u tniu mee-ia nax ja'an-r te na tnu'u ja'an-r. ⁵⁰Na'a-r xa nux jandixa ñin ñayiu tnu'u ta'u tniu Taa-r, te kutuu va'a-i xi'in-ia kuia ma jin ndi'i. Xijan kuu xa ja'an-r tnu'u Taa-r. Tnu'u n-ja'an mee-ia nuu mee-r, tnu'u ijan, ja'an mee-r nuu mee-n.

N-najini Jesús xe'e se dakua'a-ia

13 ñin kiu nga xa xee viko Paxcua. Na'a Jesús xa xá n-xee kiu xa kee-ia ñuñayiu, xa ndaa-ia nuu tuu Taa-ia. Nini n-xo tuu-ia ñuñayiu, n-xemani-ia

ñayiu ka jandixa ña'a. Te kiu nga ijan n-dande'a-ia ñayiu jan xa yo xemani-ia-i. ²⁻⁴Te xá n-kidatniu kui'na anu Judas Iscariote, da'ya yii Simón, xa diko-s Jesús nuu se ka'ni koio-ia. Na'a Jesús xa n-kixi-ia nde nuu tuu Taa-ia, te na'a-ia xa nu'u-ia nuu tuu Taa-ia. Na'a-ia xa n-kida Taa-ia xa taxnuni-ia nuu ntdaa xa io. Nukoo Jesús xi'in se dakua'a-ia xa kaxdini-ia xi'in-s. N-ndojuiin Jesús nuu n-xaxdini-ia, te n-dita-ia da'ma ni'na-ia. N-tnii-ia ii toalla, te n-duku ni'na-ia dujun ka'a-ia. ⁵N-dachitu-ia ñin caxuela ndute, te n-kixe'e-ia xa najini-ia xe'e se dakua'a-ia. Xi'in toalla n-xo duku ni'na dujun ka'a-ia, n-nadayichi-ia xe'e-s.

⁶Na n-xee-ia nuu Simón Spedru xa najini-ia xe'e-s, te n-ja'an Spedru: —Xto'o-ro, ¿xe'e mee-da najini-na a?

⁷N-ja'an Jesús:

—Ta kutnuni ka ini-n nax kida-r vitna, ko nunuu ka kutnuni ini-n.

⁸N-ja'an Spedru:

—iNuncas ma najini mee-n xe'e mee-da!

N-ja'an Jesús:

—Nux ma najini-r xe'e-n, te ma kunduu ka-n xi'in-r.

⁹Te n-xia'an Simón Spedru nuu Jesús:

—Xto'o-ro, nux du'a koo, te maxku najini-n diko ni xe'e-da. Najini-n nda'a-da, diki-da tuku.

¹⁰N-ja'an Jesús nuu-s:

—Xá n-dakuchi ña'a Taa-r Ianyuux mee-n. Xijan kuu xa meni xe'e-n najini mee-r vitna. Xá n-kida Ianyuux xa n-ndundoo-n, ña tuu nax io ka-n. Mee-n, xá n-ka

ndundoo-n, ko ñatu ntdaa-n ndaxio ndoo.

¹¹Chi na'a Jesús jundu diko ña'a mee-ia. Xijan kuu xa n-ja'an-ia xa ñatu ntdaa-s ndaxio ndoo.

¹²Na n-ya'a xa n-najini-ia xe'e-s ntdaa-s, te n-nukondixi-ia da'ma-ia, te n-nukoo-ia ñnka vuelta, n-ja'an-ia:

—¿Ka kutnuni ini-n nax n-kida ña'a-r a? ¹³Danani ña'a-n Maestru, te ka ja'an-n xa Xto'o-n kuu ña'a, te xandaa ka ja'an-n, chi ndaa kuu-r.

¹⁴Nux kuu-r Xto'o-n te Maestru te najini mee-r xe'e mee-n, te io xa najini tna'a koio mee-n xe'e-n.

¹⁵Kuu mee-r ichi ka ne'e ka tñii koio-n ji'in. Ná n-kida ña'a mee-r, da io xa kada tna'a koio mee-n.

¹⁶Xandaa kuu xa ja'an-r. Kunxa'nu ka se kuu xto'o ve'e, dada se xinokuechi nuu-s. Kunxa'nu ka se ta'u tñiu, dada se tunda'a-s. ¹⁷Nux kutnuni ini-n xa'a te kada-n xa'a, te kuvete koio-n.

¹⁸Ña ja'an-r xaxe'e ntdaa-n. Xini va'a-r jundu n-kaxí-r. Ñn tna'a mee-n, kada xa jin tna'a xa ja'an tñu'u lanyuux, yodotnuni xá n-kuu kue'e kuia: “Se xax ka'nu xi'in-r xini u'u ña'a.” ¹⁹Vitna, antecas xa ya'a, te ja'an-r xa du'a koo. Te dada, hora ya'a, te jandixa koio-n xa kuu-r jundu kuu-r. ²⁰Xandaa kuu xa ja'an-r. Ñn ñayiu, nux kueka va'a-i se tunda'a-r, du'a kueka va'a ña'a-i mee-r tuku. Te nux kueka va'a ña'a-i mee-r, te kueka va'a-i Ia n-tunda'a ña'a mee-r vaxi.

N-ja'an Jesús xa diko ña'a Judas nuu se ka'ni ña'a

(Mt. 26:20-25; Mr. 14:17-21; Lc. 22:21-23)

²¹Na n-ja'an Jesús tñu'u ya'a, te yo n-tnau ini-ia. N-ja'an kaxi-ia:

—Xandaa kuu xa ja'an-r. Ñn tna'a mee-n diko ña'a mee-r nuu se ka'ni ña'a koio.

²²N-ka nukonde'a tna'a se dakua'a-ia. Ñayo-s n-ka kutnuni ini nuu ndeda ñn-s n-ja'an-ia. ²³Nuu n-ka xaxdini-s, ijan, yatni Jesús, nukoo ñi se dakua'a-ia. Yo n-xemani Jesús se ijan. ²⁴N-kida Simón Spedru ñn seña nda'a-s nuu se ijan, xa kajan tñu'u-s-ia nuu jundu kuu se diko-ia. ²⁵N-nundee se ijan Jesús, te n-ja'an ñi'ni-s do'o-ia:

—Xto'o-ro, ¿jundu kuu-s?

²⁶N-ja'an ñi'ni Jesús do'o se ijan: —Dandoyo-r ita'u tila nuu ndeyu, te juña'a-r-si. Mee-s kuu-s.

N-dandoyo-ia ita'u tila, te n-xia'an-ia nuu Judas Iscariote, da'ya yii Simón. ²⁷N-tñii Judas tila jan, te dada n-kiu kui'na anu-s. N-ja'an Jesús:

—Xa kada-n, yachi kada-n.

²⁸Te ñayo se xtuu ijan n-ka kutnuni ini nakuenda n-ja'an Jesús tñu'u ya'a nuu Judas. ²⁹Dava-s n-ka xani ini xa du'a n-ja'an-ia xaxe'e xa n-yinda'a Judas tvini-s ntdaa-s. N-ka xani ini-s xa juini-ia xa jueen-s xa kax koio-s viko Paxcua, a xa juña'a-s tvini nuu ñayiu ka kunda'u. ³⁰N-tñii Judas tila, te yachi n-kee-s jua'an-s. Te xá n-kuaa hora ijan.

N-ja'an Jesús: “Io xa juemani tna'a koio-n”

³¹Na n-kee Judas jua'an-s, te n-ja'an Jesús:

—Vitna koo xa kunxa'nu ka Se kuu ñani tna'a ñayiu, te xaxe'e mee-s, koo xa kunxa'nu ka lanyuux.

³²Nux dande'a mee-s ñayiu xa kunxa'nu ka lanyuux, dada dande'a

Ianyuux ñayiu xa kunxa'nu ka mee-s. Te ña kue'e ka ndoñu'u xa xee xa du'a koo. ³³Da'ya kuechi-r, xaku nga hora kutuu-r xi'in-n. Nanduku ña'a koio-n, ko mayo ka-n nani'i ña'a. Nani n-ja'an-r nuu se ka taxnuni nuu ñayiu Israel, dani ja'an-r nuu mee-n vitna: "Nuu ji'in mee-r, mayo-n kua'a xa kandijun ña'a koio-n." ³⁴Vitna taa-r iin tnu'u ta'u tniu xee: "Io xa juemani tna'a koio-n." Nani xemani ña'a mee-r, dani juini-r xa juemani tna'a koio-n. ³⁵Nux juemani tna'a koio-n, te jini koio ntdaa ñayiu xa se dakua'a mee-r ka kuu mee-n.

N-ja'an Jesús xa ja'an Spedru xa ña xini-s-ia

(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Lc. 22:31-34)

³⁶N-xijan tnu'u Simón Spedru:

—Xto'o-ro, ¿ndexu ji'in-n?

N-xia'an Jesús:

—Nuu ji'in-r, ma kua'a-n xa kandijun ña'a-n ji'in vitna, ko inka kiu, joon, kandijun ña'a-n xee.

³⁷N-ja'an Spedru:

—Xto'o-ro, ¿nakuenda xa ña kua'a-da xa kandijun ña'a-da ji'in vitna? Io tu'a-da xa kuú-da xaxe'e-n.

³⁸N-ja'an Jesús:

—¿Xandaa kuu xa io tu'a-n xa kuú-n xaxe'e-r a? Xandaa kuu xa ja'an-r. Antecas xa kana li'i xakuua vitna, te ja'an mee-n uni vuelta xa ña xini ña'a-n mee-r.

N-ja'an Jesús: "Mee-r kuu ichi"

14 'Maxku tnaui ini koio ka-n. Io xa jandixa na'i koio ka-n Ianyuux. Te io xa jandixa ña'a koio ka-n mee-r tuku. ²Nuu tuu Taa-r, io kue'e ve'e vili xndaa.

Nu'u-r nuu tuu Taa-r, xa kada tu'a-r ve'e koio mee-n nuu kutuu va'a koio-n. Chi nux ma du'a koo, te ma kachitnuña'a-r n-kuu. ³Nu'u-r, xa kada tu'a-r ve'e koio mee-n, te ndii-r, xa kandeka ña'a-r ji'in, xa kutuu va'a koio mee-n nuu kutuu mee-r. ⁴Ka xini-n nde ji'in-r, te ka xini-n ichi.

⁵N-ja'an Tomás:

—Xto'o-ro, ñayo-da xini nde ji'in-n. ¿Nanda kua'a-da jini koio-da ichi?

⁶N-ja'an Jesús:

—Mee-r kuu ichi. Te kuu-r xandaa. Te kida mee-r xa kutuu va'a koio ñayiu xi'in Ianyuux. Ni iin ñayiu ma kua'a xa ji'in-i nuu tuu Taa-r, nux ña kunduu-i xi'in mee-r. ⁷Nux ndaa n-ka xini ña'a-n mee-r n-kuu, te diuni jini koio-n Taa-r n-kuu. Vitna ka xini-n mee-ia, chi n-ka xini ña'a-n mee-r.

⁸N-ja'an Slipe:

—Dande'a ña'a-n Taa-ro Ianyuux idini vuelta, te xijan ni ña ndoñu'u ka-da.

⁹N-ja'an Jesús:

—Slipe, xá n-kuu uni kuia xtuu-ro. ¿Te ta jini ña'a ka-n a? Iin ñayiu, nux xini ña'a-i mee-r, dani xini-i Taa-r tuku. ¿Nax kuu xa xijan-n xa dande'a ña'a-r Taa-r? ¹⁰¿Ña ka jandixa-n xa kunduu mee-r xi'in Taa-r te kunduu Taa-r xi'in mee-r a? Tnu'u ja'an-r nuu-n, ñatu kuu tnu'u mee-r. Kunduu Taa-r xi'in-r, te kida mee-ia tniu-ia. ¹¹Io xa jandixa koio-n xa kunduu mee-r xi'in Taa-r te kunduu Taa-r xi'in mee-r. Io xa jandixa-n xaxe'e tnu'u-r, a juini ña kua'a-n xa jandixa-n xaxe'e tnu'u-r, ko io xa jandixa-n xaxe'e tniu kida-r. ¹²Xandaa kuu xa ja'an-r.

Nux jandixa ña'a iin ñayiu mee-r, te mee-i tuku kada-i tniú ná kida mee-r. Te kue'e ka kada koio mee-i dada xa kida mee-r, chi xaxe'e xa nu'u mee-r nuu tuu Taa-r. ¹³Nux jandixa ña'a-n mee-r, kajan-n dava'a nga xa kajan-n, te kada-r, xa jini koio-n xa Taa-r kuu la kunxa'nu ka. ¹⁴Dava'a nga xa kajan-n xaxe'e xa jandixa ña'a-n mee-r, te kada-r.

N-ja'an Jesús: “Tunda'a-r Espíritu Ii”

¹⁵Nux ka xemani ña'a-n mee-r, io xa kada-n ná ja'an tnu'u ta'u tniú n-taxi-r. ¹⁶Kajan-r nuu Taa-r xa tunda'a-ia Espíritu Ii, xa kunduu Espíritu Ii xi'in-n, ná n-kunduu mee-r xi'in-n. Ia chindee ña'a mee-n kuu-ia, te kida-ia xa kundee ini koio ka-n, xa jandixa ña'a na'i ka-n mee-r. Kunduu-ia xi'in-n kuia ma jin ndi'i. ¹⁷Dakua'a ña'a-ia mee-n xa kuu xandaa. Ñayiu ña jandixa ña'a mee-r, ña kua'a-i xa kueka-i Espíritu Ii, chi ña xini-i-ia, te ña kutnuni ini-i nax kida-ia. Ko mee-n, jini koio-n-ia, chi ndoo-ia xi'in-n, te kunduu-ia xi'in-n. ¹⁸Ma dandoo ña'a-r, chi ndii-r. ¹⁹Xaku nga hora, te dada, ma jini ña'a ka ñayiu ñuñayiu mee-r, ko mee-n, jini ña'a koio-n. Xaxe'e xa ndito mee-r, te kundito koio mee-n tuku. ²⁰Kiu ijan, kutnuni ini koio-n xa kunduu mee-r xi'in Taa-r, te kunduu mee-n xi'in mee-r, te kunduu mee-r xi'in mee-n. ²¹Nux jandixa iin ñayiu tnu'u ta'u tniú mee-r, te kida-i xa ja'an tnu'u jan, du'a dande'a-i ñayiu xa xemani ña'a-i mee-r. Te ñayiu xemani ña'a-i mee-r, te juemani Taa-r mee-i, te juemani mee-r mee-i, te dande'a-r mee-r nuu mee-i.

²²N-ja'an se nani Judas. Ko ña diu Judas Iscariote, chi inka-s. N-ja'an-s:

—Xto'o-ro, ¿nakuenda xa dande'a ña'a-n mee-n nuu mee-da, ko ma dande'a-n mee-n nuu ñayiu ñuñayiu?

²³N-ja'an Jesús:

—Nux xemani ña'a iin ñayiu mee-r, kada-i nax ja'an tnu'u mee-r. Te juemani Taa-r ñayiu jan. Te kixi Taa-r xi'in mee-r, nduu-r, xa kunduu koio-r xi'in-i. ²⁴Ñayiu ña xemani ña'a mee-r, ñayo-i chinuu tnu'u mee-r. Te tnu'u ka tekú mee-n, ña kuu tnu'u mee-r. Tnu'u Taa-r, la n-tunda'a ña'a mee-r vaxi, kuu tnu'u ka tekú-n.

²⁵Xá n-ja'an-r tnu'u ya'a nini tuu-r xi'in-n. ²⁶Xaxe'e mee-r, tunda'a Taa-r la chindee ña'a mee-n, la kuu Espíritu Ii. Dakua'a ña'a-ia mee-n ntadaa xa ndoñu'u-n. Kada-ia xa naja'an koio-n ntadaa xa n-ja'an-r nuu-n.

²⁷Kida-r xa kutuu va'a koio-n, kida-r xa ma ki ini koio ka-n. Ka ja'an ñayiu ñuñayiu: “Juan nu'u xandaa xavatu”, ko ña kua'a-i xa kada-i xa du'a koo. Ko mee-r, joon, kua'a-r, te du'a kada-r. Maxku tnau ini koio ka-n, maxku yu'u koio ka-n. ²⁸Xá n-ka tekú-n xa ja'an-r nuu-n, xá n-ka tekú-n xa nu'u-r te ndii-r. Nux va'a n-ka xemani ña'a-n n-kuu, yo kue'e kuvete koio-n, xaxe'e xa nu'u-r nuu tuu Taa-r, chi kunxa'nu ka Taa-r dada mee-r. ²⁹Vitna xá n-ja'an-r xa'a, antecas xa koo, xa na xee xa du'a koo, te jandixa ña'a na'i koio ka-n. ³⁰Ma ja'an kue'e ka-r xi'in-n vitna, chi vaxi kui'na, te taxnuni mee-i nuu ñuñayiu ya'a.

Juini ñatu taxnuni-i nuu mee-r, ko du'a koo. ³¹Du'a koo, xa kutnuni ini koio ñayiu ñuñayiu, xa xemani-r Taa-r te kida-r tni u n-taxi-ia. Ndojuin koio vitna. Na ji'in-ro.

N-ja'an Jesús: "Ná kuu yutnu xavidi nani uva kuu-r"

15 'Ná kuu yutnu xa ndaa xa yutnu kuu-tnu kuu mee-r. Yutnu xavidi nani uva. Ná kuu se ñunuu yutnu uva kuu Taa-r. ²Ná kuu da'nda-tnu kuu ñayiu ka jandixa ña'a mee-r. Ntdaa da'nda-tnu xa ña ka juun xavidi, te ka'nde-ia-tnu. Ntdaa da'nda-tnu xa ka juun xavidi, te dandanduu-ia-tnu, xa nandundoo-tnu, xa najuun ka xavidi. ³Mee-n ka kuu da'nda yutnu xa n-dandanduu-ia-tnu, chi n-ndundoo-n xaxe'e xa n-ka jandixa-n tnu'u mee-r. ⁴Io xa kunduu koio ka-n xi'in mee-r, te kunduu mee-r xi'in mee-n. Chi meni mee da'nda yutnu, ña kua'a xa juun xavidi. Io xa ku netna'a da'nda-tnu xi'in ndu'u-tnu. Du'a ka kuu mee-n tuku. Meni mee-n, ña kua'a-n xa kada koio-n ni iin xava'a. Io xa kunduu koio ka-n, iin iin mee-n, xi'in mee-r.

⁵Mee-r kuu yutnu. Mee-n ka kuu da'nda yutnu. Hin ñayiu, nux kunduu-i xi'in mee-r, te kunduu mee-r xi'in mee-i, te juun-i kue'e xavidi. Ko nux ma kunduu-n xi'in mee-r, ma kua'a-n xa kada-n ni iin. ⁶Hin ñayiu, nux ma kunduu-i xi'in mee-r, te kine'e Taa-r mee-i. Ná kuu da'nda yutnu ñatu xiniñu'u kuu-i. Yichi da'nda-tnu jan, te naje'en ñayiu, te dakee-i-tnu nuu ñu'u koko, te kayu-tnu.

⁷Nux kunduu koio ka-n xi'in mee-r te chinuu koio ka-n tnu'u mee-r, te kajan koio-n dava'a nga xa ka juini-n, te du'a koo. ⁸Du'a koo, xa kutnuni ini koio ñayiu xa Taa-r kuu Ia kunxa'nu ka. Du'a juun koio mee-n kue'e xavidi, te ndaa xa nduu koio-n se dakua'a mee-r. ⁹Ná xemani ña'a Taa-r mee-r, da xemani ña'a mee-r mee-n. Kunduu na'i koio ka-n xi'in-r, xa juemani ña'a na'i-r. ¹⁰Nux kada koio-n xa ja'an tnu'u ta'u tni-u-r, du'a kunduu na'i koio ka-n xi'in mee-r, te juemani ña'a na'i-r. Koo ná kuu xa n-kida mee-r ntdaa ná io ná jua'an tnu'u n-ta'u tni u Taa-r, te kunduu-r xi'in mee-ia, te xemani ña'a-ia mee-r.

¹¹Tnu'u ya'a n-ja'an-r nuu-n, xa nani kuvete mee-r, dani kuvete koio mee-n, te kuvete koio-n xa kuvete koio ka-n. ¹²Ta'u tni u ña'a-r xa juemani tna'a-n, iin-n xi'in inka-n, ná xemani ña'a mee-r mee-n. ¹³Ña tuu na iin xa ka'nu ka, dada xa juña'a iin ñayiu mee-i, xa ma kuú koio ñayiu mani xi'in-i. ¹⁴Ñayiu mani xi'in mee-r ka kuu mee-n, nux ka kida-n xa ta'u tni u ña'a-r. ¹⁵Ñatuka danani ña'a-r se xinokuechi nuu-r, chi se xinokuechi nuu iin se kuu xto'o ve'e, ña ka kutnuni ini-s nax kida xto'o-s. Xá n-danani ña'a-r se mani xi'in-r, chi ntdaa xa n-ja'an Taa-r nuu mee-r, du'a n-ja'an mee-r nuu mee-n. ¹⁶Ñatu n-ka kaxí ña'a mee-n mee-r, ko n-kaxí ña'a mee-r mee-n. N-kaxí ña'a-r, xa ji'in koio-n, xa kada koio-n tni u mee-r. Ná kuu yutnu ka juun xavidi va'a, ku kuu koio mee-n, te nuncas ma jin ndi'i xavidi jan. Xaxe'e xa ka jandixa ña'a-n mee-r,

kajan koio-n nuu Taa-r dava'a nga xa ka ndoñu'u-n, te taxi-ia.
¹⁷Tnu'u ya'a kuu xa ta'u tni'u ña'a-r: Juemani tna'a koio-n, iin-n xi'in inka-n.

Ñayiu ñuñayiu, ka xini u'u-i Jesús

¹⁸Nux ka xini u'u ña'a ñayiu ñuñayiu mee-n, naja'an koio-n xa ki'na nuu mee-r n-ka xini u'u ña'a-i.
¹⁹Nux iin nuu n-ka kuu mee-n xi'in ñayiu ñuñayiu n-kuu, te juemani ña'a koio ñayiu ñuñayiu. Ko n-kaxí ña'a-r mee-n me'ñu ñayiu ñuñayiu, te ñatuka ka kuu iin nuu mee-n xi'in ñayiu ñuñayiu. Xijan kuu xa ka xini u'u ña'a ñayiu ñuñayiu mee-n.
²⁰Naja'an koio-n tnu'u n-ja'an-r nuu-n, xa kunxa'nu ka se kuu xto'o ve'e dada se xinokuechi nuu-s. Xijan kuu xa nux n-ka xini u'u ña'a ñayiu mee-r, dani jini u'u ña'a koio-i mee-n. Nux n-ka chinuu-i tnu'u mee-r, dani chinuu koio-i tnu'u mee-n.
²¹Ntdaa xa'a kada ña'a koio-i mee-n, xaxe'e xa ka jandixa ña'a-n mee-r. Du'a ka kida-i, chi ña ka xini-i la n-tunda'a ña'a mee-r vaxi.

²²Nux ña n-kixi-r te ña n-ja'an-r nuu ñayiu jan n-kuu, te ma tekuechi-i anu mee-i. Ko xa n-kixee-r, te vitna ña kua'a ka-i xa danda'u ka-i mee-i.
²³Iin ñayiu, nux xini u'u ña'a-i mee-r, te dani xini u'u-i Taa-r tuku.
²⁴Nux ña n-kida-r milagru ñayo inka ñayiu nuncas ña n-kida n-kuu, ma tekuechi-i anu mee-i. Ko vitna, xa n-ka xini ña'a-i mee-r, te dani xa n-ka xini-i Taa-r tuku. Xá n-ka xini u'u ña'a-i mee-r, te dani xa n-ka xini u'u-i Taa-r tuku.
²⁵Du'a ya'a, xa jin tna'a tnu'u

Ianyuux, n-ka chidotnuni seyii xá n-kuu kue'e kuia: "Meni xava'a n-kida-r, ko mee-i, n-ka xini u'u ña'a-i."

²⁶Na kixi Espíritu Ianyuux, ja'an ndaa-ia xaxe'e mee-r. Ia chindee ña'a mee-n kuu-ia. Na nu'u-r nuu tuu Taa-r, tunda'a-r-ia kixi-ia. Nde nuu tuu Taa-r kixi-ia, te ja'an-ia xa kuu xandaa.
²⁷Te mee-n tuku, ja'an ndaa koio-n xaxe'e-r, chi nde xa ki'na nuu xa n-ka kunduu-n xi'in-r.

16 'Xa'a n-ja'an-r xa maxku kada koio-n kuechi, n-ja'an-r xa kunduu na'i koio ka-n xi'in mee-r.
²Kine'e ña'a koio-s mee-n veñu'u ñayiu Israel. Vaxi hora xa ka'ni ña'a koio-s mee-n, te kani ini-s xa du'a kuu xa xia'an-s iin xa doko-s nuu Ianyuux.
³Xa'a kada koio-s, chi ñayo-s ka xini Taa-r, ni ñayo-s ka xini ña'a mee-r.
⁴Xa'a xá n-ja'an-r, xa hora du'a kada ña'a koio-s mee-n, te naja'an koio-n xa du'a n-ja'an-r nuu-n.

Espíritu Ianyuux, ndadandaa-ia ñayiu ñuñayiu

'Xa'a ña n-ja'an-r ki'na nuu, chi dani n-xo tuu-r xi'in-n.
⁵Vitna nu'u-r nuu tuu la n-tunda'a ña'a mee-r vaxi. Te ñayo-n ka xijan tnu'u ña'a ndexu ji'in-r.
⁶Diko ni yo ka tnau ini-n, xaxe'e tnu'u n-ja'an-r.
⁷Xandaa kuu xa ja'an-r. Xaxe'e mee-n nu'u-r. Chi nux ma nu'u-r, te ma kixi Espíritu Ianyuux, Ia chindee ña'a mee-n. Nux nu'u-r, te tunda'a-r-ia, xa kunduu mee-ia xi'in mee-n.
⁸Na kixi Espíritu Ianyuux, ndadandaa-ia ñayiu ñuñayiu. Kada-ia xa kutnuni ini koio ñayiu ñuñayiu xa n-ka kida-i kuechi.

Kada-ia xa kutnuni ini koio ñayiu ñuñayiu xa n-kida mee-r xava'a. Kada-ia xa kutnuni ini koio ñayiu ñuñayiu xa ndadandaa lanyuux kuechi-i. ⁹Kada Espíritu lanyuux xa kutnuni ini koio-i xa ka kida-i kuechi xa ña ka jandixa ña'a-i mee-r. ¹⁰Kada Espíritu lanyuux xa kutnuni ini koio-i xa n-kida mee-r xava'a, chi nu'u-r nuu tuu Taa-r, te mayo-n jini ña'a ka mee-r. ¹¹Kada Espíritu lanyuux xa kutnuni ini koio-i xa ndadandaa lanyuux ntadaa xa io, chi xá n-ndadandaa-ia kui'na. Taxnuni kui'na ñuñayiu ya'a, ko xá n-ndadandaa lanyuux kui'na.

¹²Kue'e ka io xa ja'an-r, ko mayo-n kua'a xa kundee ini ka-n tnu'u-r vitna. ¹³Ko na kixi Espíritu lanyuux, te kada mee-ia xa kutnuni ini koio-n. Xandaa ja'an-ia, te kada-ia xa kutnuni ini koio mee-n ntadaa xandaa. Ma ja'an-ia tnu'u mee-ia. Nani tekua-ia, dani ja'an-ia. Kachitnuña'a-ia nax koo. ¹⁴Ndadaka'nu ña'a Espíritu lanyuux mee-r. Tñii-ia tnu'u mee-r, te ja'an-ia tnu'u mee-r nuu mee-n. ¹⁵Ntadaa xa kuu kuenda Taa-r kuu kuenda mee-r. Xijan kuu xa n-ja'an-r xa tñii Espíritu lanyuux tnu'u mee-r, xa ja'an-ia tnu'u jan nuu mee-n.

N-ja'an Jesús: “Yo ku tnau ini koio-n, ko dada nduvete koio-n”

¹⁶Xaku nga hora, te ma jini ña'a koio ka-n, te dada xaku ni kiu, te jini ña'a koio-n inka vuelta. Chi nu'u-r nuu Taa-r.

¹⁷Dava se dakua'a-ia, n-ka xijan tnu'u nuu tna'a-s:

—¿Nax juini kachi tnu'u ja'an-ia? Ja'an-ia xa xaku nga hora, te ma

jini ka-ro-ia, te dada xaku ni kiu, te jini-ro-ia inka vuelta. Ja'an-ia xa du'a kuu, xaxe'e xa nu'u-ia nuu tuu Taa-ia. ¹⁸¿Nax juini kachi xaku ni kiu? Ña kutnuni ini-ro tnu'u-ia.

¹⁹N-kutnuni ini Jesús xa ka juini-s xa kajan tnu'u-s-ia. N-ja'an-ia:

—¿Ka xijan tnu'u nuu tna'a-n nax juini kachi xa n-ja'an-r xa xaku nga hora, te ma jini ña'a koio ka-n, te dada, xaku ni kiu, te jini ña'a koio-n inka vuelta u? ²⁰Xandaa kuu xa ja'an-r. Ku nda'i koio mee-n, te yo ku tnau ini koio-n, ko kudi ini koio ñayiu ñuñayiu. Yo ku tnau ini koio-n, ko dada nduvete koio-n. ²¹Kuu ná kuu hora xajan iin ñadi'i da'ya-ña. Na xee hora, te ki ini-ña xa xaxia'an kue'e da'ya-ña. Ko na n-ya'a xa n-kaku da'ya-ña, hora ijan ni, ñatuka naja'an-ña xa n-tna u'u-ña, chi kuvete-ña xa n-kaku va'a iin seyii ñuñayiu. ²²Du'a ka kuu mee-n. Vitna ka tnau ini-n, ko jini ña'a-r inka vuelta, te kada-r xa kuvete koio-n xa kuvete koio ka-n. Kiu ijan, ni iin ñayiu ma kua'a xa kada-i xa tnau ini koio ka-n.

²³Kiu ijan, ma kajan tnu'u ña'a koio-n ni iin. Xandaa kuu xa ja'an-r. Dava'a nga xa kajan koio-n nuu Taa-r, te taxi-ia, xaxe'e mee-r. ²⁴Nde vitna, ñatu ni iin xa n-ka xijan-n nuu Taa-r xaxe'e mee-r. Kajan koio-n, te tñii koio-n, xa kuvete koio-n xa kuvete koio ka-n.

Ndaku ka Jesús dada ntadaa xa io ñuñayiu

²⁵Nde vitna, n-ja'an-r meni tnu'u xa dakua'a ña'a-r. Xee hora, te ma ja'an ka-r tnu'u xa dakua'a ña'a-r. Hora ijan, kaxi kakune'e-r Taa-r

nuu-n. ²⁶Kiu ijan, kajan koio-n nuu Taa-r, xaxe'e mee-r. Ma ndoñu'u ka xa kajan mee-r nuu Taa-r xaxe'e-n. ²⁷Ma ndoñu'u ka, chi xemani ña'a Taa-r mee-n. Xaxe'e xa ka xemani ña'a mee-n mee-r, te ka jandixa-n xa vaa-r nde nuu tuu lanyuux, te du'a xemani ña'a Taa-r mee-n. ²⁸N-kee-r nuu tuu Taa-r, te n-kixee-r ñuñayiu. Vitna kee-r ñuñayiu, xa nuu'u-r nde nuu tuu Taa-r.

²⁹N-ka ja'an se dakua'a-ia:
—Vitna kaxi ja'an-n, ñatuka ja'an-n meni tnu'u xa dakua'a ña'a-n. ³⁰Vitna ka xini-da xa xini mee-n ntdantu'u. Ka xini-da xa na'a-n ntdaa xa kajan tnu'u ña'a koio ñayiu. Xijan kuu xa ka jandixa-da xa n-tunda'a ña'a lanyuux mee-n.

³¹N-ja'an Jesús:
—¿Vitna ka jandixa-n a? ³²Chinuu koio xa vaxi hora, te vitna xá n-xee, xa nuu diin nu'u koio-n ve'e-n, iin iin-n. Dandoo ña'a koio-n. Ko ma kutuu medini-r, chi kunduu Taa-r xi'in-r. ³³Tnu'u ya'a xá n-ja'an-r, xa kutuu va'a koio mee-n. Ñuñayiu ya'a, kue'e vida ya'a koio-n. Ko maxku yu'u koio-n, te maxku kuita koio-n. Ndaku ka mee-r dada ntdaa xa io ñuñayiu.

Xijan ta'u Jesús xaxe'e se dakua'a-ia

17 Tnu'u ya'a n-ja'an Jesús, te n-nukonde'a-ia andiu, te n-xijan ta'u-ia:

—Taa-da, vitna xee hora xa kue'e vida ya'a-da. Ndadaka'nu ña'a mee-n mee-da, xa ndadaka'nu ña'a mee-da mee-n. ²Xá n-kida-n xa taxnuni-da nuu ntdaa ñayiu, xa kada-da xa kutuu va'a koio ntdaa

ñayiu n-taa-n. Kada-da xa kutuu va'a koio mee-i, xi'in mee-n kuia ma jin ndi'i. ³Xa kutuu va'a koio-i, kuu xa jini ña'a koio-i mee-n, te jini ña'a koio-i mee-da. Mee-n kuu idini lanyuux ndaa, te mee-da kuu Jesucristu n-tunda'a ña'a-n.

⁴N-ndadaka'nu ña'a-da mee-n ñuñayiu, xá n-daxinokava-da tni'u n-taa-n xa kada-da. ⁵Taa-da, vitna ndadaka'nu ña'a-n mee-da. Kada-n xa kutuu-da xi'in mee-n, te kunxa'nu-da xi'in mee-n inka vuelta, ná n-kuu-ro nde xa ki'na nuu, hora ta kua'a ka ntdaa xa io ñuñayiu.

⁶Xá n-kida-da xa jini ña'a koio se n-taa-n. Me'ñu ñayiu ñuñayiu n-kaxí-n-si, te kuenda mee-n ka kuu-s. N-taa-n-si, te n-ka jandixa-s tnu'u-n. ⁷Vitna ka kutnuni ini-s xa ntdaa xa taa-n kuu kuenda mee-n. ⁸Tnu'u n-taxi mee-n, n-ja'an mee-da nuu mee-s. N-ka xeka va'a-s tnu'u-n, te ka kutnuni ini-s xa vaa-da nde nuu tuu mee-n, ka jandixa-s n-tunda'a ña'a mee-n mee-da.

⁹Xijan-da xaxe'e se n-taa-n. Ñatu xijan-da xaxe'e ñayiu ñuñayiu. Xijan-da xaxe'e se n-taa-n, chi kuenda mee-n ka kuu-s. ¹⁰Ntdantu'u xa kuu kuenda mee-da kuu kuenda mee-n, te ntdantu'u xa kuu kuenda mee-n kuu kuenda mee-da. Xa ka jandixa ña'a mee-s mee-da, kuu xa n-ndadaka'nu ña'a mee-n mee-da.

¹¹Mee-da, ma kutuu ka-da ñuñayiu, ko mee-s, kutuu na'i koio ka-s ñuñayiu, te naxee mee-da nuu tuu mee-n. Taa-da, Ia Ii kuu mee-n. Se n-taa-n ka kuu mee-s. Xi'in xa taxnuni-n, junuu

va'a-n-si. Junuu-n-si, xa kunduu koio-s, iin-s xi'in inka-s, ná kunduu mee-n xi'in mee-da te mee-da xi'in mee-n. ¹²Nini tuu-da xi'in-s ñuñayiu, ñunuu mee-da mee-s, xi'in xa taxnuni n-taa-n. Ni iin-s ña n-dakuíta-da. Iin-s, joon, da'ya andea kuu-s, se kida xa juini kui'na kuu-s. Du'a jin tna'a tnu'u mee-n n-ka chidotnuni seyii xá n-kuu ku'e kuia.

¹³Vitna naxee-da nuu tuu mee-n. Tnu'u ya'a ja'an-da, nini tuu-da ñuñayiu, xa na kuvete koio se n-taa-n, ná kuvete mee-da.

¹⁴N-xia'an-da tnu'u mee-n nuu se n-taa-n, te n-ka xini u'u ñayiu ñuñayiu se ijan, xaxe'e xa ñatuka ka kuu-s ná ka kuu ñayiu ñuñayiu. Mee-da, ña kuu-da ná ka kuu ñayiu ñuñayiu, te se n-taa-n, ñatuka ka kuu mee-s ná ka kuu ñayiu ñuñayiu.

¹⁵Ñatu xijan-da xa kine'e-n-si ñuñayiu. Xijan-da xa junuu va'a-n-si, xa maxku danda'u ña'a kui'na mee-s. ¹⁶Nani kuu mee-da, xa ñatu kuu-da ná ka kuu ñayiu ñuñayiu, dani ñatu ka kuu mee-s ná ka kuu ñayiu ñuñayiu.

¹⁷Tnu'u mee-n, tnu'u ndaa kuu. Xi'in xandaa, kada-n xa se n-taa-n ku kuu diin koio-s, xa kada koio-s xa juini mee-n. ¹⁸Ná n-tunda'a ña'a mee-n mee-da ñuñayiu, da n-tunda'a mee-da mee-s, ji'in-s nitu'u ñuñayiu. ¹⁹Vitna xaxe'e mee-s, kida-da xa kuu diin mee-da, xa daxinokava-da ntdaa xa juini mee-n. Te du'a kada-da xa ku kuu diin koio mee-s, xa daxinokava koio mee-s ntdaa xa juini mee-n.

²⁰Xijan-da xaxe'e mee-s, te diuni xijan-da xaxe'e ñayiu jandixa ña'a

koio mee-da, hora na tekú koio-i tnu'u ja'an koio mee-s. ²¹Xijan-da xa kunduu koio-i iin-i xi'in inka-i. Taa-da, kunduu mee-n xi'in mee-da, te mee-da xi'in mee-n, te xijan-da xa du'a na kunduu koio ñayiu jandixa ña'a mee-da, iin-i xi'in inka-i. Xijan-da xa kunduu koio ñayiu jan xi'in mee-ro, xa na jandixa koio ñayiu ñuñayiu xa mee-n n-tunda'a ña'a mee-da. ²²Nani n-kida mee-n xa taxnuni mee-da, dani xá n-kida mee-da xa taxnuni koio mee-i, xa kunduu koio-i iin-i xi'in inka-i, ná kunduu mee-n xi'in mee-da te mee-da xi'in mee-n. ²³Mee-da xi'in mee-i, te mee-n xi'in mee-da, xa idini xa kuu-ro. Du'a jini koio ñayiu ñuñayiu xa n-tunda'a ña'a mee-n mee-da, te nani xemani ña'a-n mee-da, dani xemani-n ñayiu ka jandixa ña'a mee-da.

²⁴Taa-da, juini-da xa ñayiu n-taa-n, kutuu koio-i xi'in-da nuu kutuu-da. Juini-da xa kunde'a koio-i xa taxnuni-da. Chi nde na ta kua'a ka ñuñayiu, xemani ña'a-n mee-da. Xaxe'e xa xemani ña'a-n, n-kida-n xa taxnuni-da. ²⁵Taa-da, la kida meni xava'a kuu-n. Juini ña n-ka xini ña'a ñayiu ñuñayiu mee-n, ko xini ña'a mee-da mee-n, te se n-taa-n, n-ka kutnuni ini-s xa n-tunda'a ña'a mee-n mee-da. ²⁶Xá n-kida-da xa ka xini ña'a-s mee-n, te kada na'i ka-da xa va'a ka jini ña'a koio-s. Du'a kida-da, xa juemani-n mee-s, ná xemani ña'a-n mee-da, te du'a kunduu na'i ka mee-da xi'in mee-s.

N-ka tñii presu-s Jesús

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53)

18 Na n-ja'an Jesús tnu'u ya'a, te n-kee-ia xi'in se

dakua'a-ia. N-ka ya'a-ia xi'in-s de'va nani Cedrón. Ijan n-ka kiu-ia xi'in-s iin jardín. ²Judas, se diko Jesús, xini mee-s jardín jan, chi kue'e vuelta n-xo nataka Jesús xi'in se dakua'a-ia ijan. ³Xijan kuu xa ijan n-xee Judas. Ndeka-s soldado romano, xi'in policía n-ka tunda'a se fariseu xi'in dutu ka taxnuni. Xne'e-s candil xi'in iti kava, xne'e-s machiti-s xi'in vara. ⁴Xá na'a Jesús ntdaa xa ya'a-ia. N-kee-ia nuu tuu-ia, xa nanitna'a-ia xi'in se ijan. N-xijan tnu'u-ia-s:

—¿Jundu ka nanduku-n?

⁵N-ka ja'an-s:

—Jesús, se ñuu Nazaret.

N-ja'an-ia:

—Mee-r kuu-s.

Te Judas, se diko Jesús, ijan tna'a-s nuu soldado. ⁶Na n-ja'an Jesús: “Mee-r kuu-s”, te se ijan, n-ka xika yata-s te n-ka ndua-s nuu ñu'u.

⁷Te n-xijan tnu'u Jesús inka vuelta:

—¿Jundu ka nanduku-n?

N-ka ja'an-s:

—Jesús, se ñuu Nazaret.

⁸N-ja'an-ia:

—Xá n-ja'an-r xa mee-r kuu-s. Nux mee-r ka nanduku ña'a-n, juejoon koio xa na ji'in se ya'a, se ka kunduu xi'in-r.

⁹Tnu'u ya'a n-ja'an Jesús xa jin tna'a tnu'u n-ja'an-ia nuu Taa-ia: “Ni iin se n-taa-n ña n-dakuita-da.”

¹⁰Te Simón Spedru ne'e iin machiti. N-tava-s machiti-s, te n-xa'nde-s do'o kua'a se xinokuechi nuu dutu taxnuni ka. Te se xinokuechi jan nani Malco. ¹¹Te n-ja'an Jesús nuu Spedru:

—Dandee machiti-n nuu cubierta-i. Io xa kue'e vida ya'a-r. Kuu ná kuu

xa n-taxi Taa-r iin taxa xa ñu'u ndute ua, te io xa ko'o-r ntdaa.

Xndeka-s Jesús jua'an nuu dutu taxnuni ka

(Mt. 26:57-58; Mr. 14:53-54; Lc. 22:54)

¹²Xijan kuu xa soldado romano, xi'in se taxnuni nuu-s, xi'in policía n-ka tunda'a se taxnuni nuu ñayiu Israel, ntdaa mee-s, n-ka tñii presu-s Jesús, te n-ka duku-s-ia.

¹³Te xndeka-s-ia jua'an ki'na nuu nuu Anás. Anás kuu tadido Caifás. Kuia ijan n-kuu-s dutu taxnuni ka nuu ntdaa dutu ñayiu Israel. ¹⁴Te Caifás kuu se n-ja'an nuu se Israel, xa va'a ka xa kuú iin seyii xaxe'e ñayiu Israel, dada xa kuú ntdaa ñayiu Israel.

N-ja'an Spedru xa ña xini-s Jesús

(Mt. 26:69-70; Mr. 14:66-68; Lc. 22:55-57)

¹⁵Te Simón Spedru xi'in inka se dakua'a Jesús, n-xe kuitandijun-s-ia. Xini tna'a dutu taxnuni ka xi'in se kunduu xi'in Spedru. N-kiu se ijan xi'in Jesús nuke'e dutu taxnuni ka. ¹⁶Ko dani nujuiin Spedru yata ve'e. Xijan kuu xa se ijan, inka se dakua'a Jesús, se xini tna'a dutu taxnuni ka, n-kiu-s ve'e, te n-ja'an-s xi'in dichi ndee ye'e, te ndeka-s Spedru juan kiu nde nuke'e. ¹⁷Dichi ndee ye'e, n-xijan tnu'u nuu Spedru: —¿Na diu ndixi kuu iin té dakua'a té ya'a u?

N-ja'an Spedru:

—Ña'a, ña kuu-r-si.

¹⁸Nuke'e xnii se ka kidatniu du'a nuu dutu taxnuni ka, xi'in policía. N-ka tiu-s ñu'u, xaxe'e xa da vixi. Ka ndvidi-s yunu'u, te ijan nujuiin Spedru xi'in-s, xa ndvidi-s tuku.

N-xijan tnu'u dutu taxnuni ka Jesús*(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Lc. 22:66-71)*

¹⁹Te n-kixe'e dutu taxnuni ka xa kajan tnu'u-s Jesús:

—¿Ndeda se kuu se ka kunduu xi'in-n? ¿Nax dakua'a-n-si?

²⁰N-ja'an Jesús:

—Kaxi n-ja'an-r nuu ntdaa ñayiu. Kiu xi'in kiu, n-dakua'a-r ñayiu, veñu'u Jerusalén, xi'in veñu'u kuechi inka ñuu, nuu ka nataka koio ñayiu Israel. Ni iin tnu'u nuncas ña n-ja'an na'i-r.

²¹¿Nakuenda xijan tnu'u ña'a-n mee-r? Kajan tnu'u nuu ñayiu n-ka tekutnu'u-r. Mee-i va'a xna'a nax n-ja'an-r.

²²Na n-ja'an Jesús tnu'u ya'a, te iin se nujuiin ijan, se kuu policia, n-katu-s nuu-ia. N-ja'an-s:

—¿Du'a ja'an-n nuu dutu taxnuni ka u?

²³N-ja'an Jesús:

—Nux ña n-ja'an-r xandaa, te ja'an mee-n ndeda iin tnu'u n-ja'an-r ña kuu xandaa. Te nux ja'an-r xandaa, te, ¿nakuenda janña'a-n?

²⁴Xijan kuu xa n-tunda'a Anás Jesús jua'an-ia nuu Caifás. Duku-ia jua'an. Te Caifás kuu dutu taxnuni ka.

Inka vuelta n-ja'an Spedru xa ña xini-s Jesús*(Mt. 26:71-75; Mr. 14:69-72; Lc. 22:58-62)*

²⁵Te nujuiin Spedru yunu'u, xa ndvidi-s. Te n-ka ja'an se n-nataka ijan:

—¿Ñadu ndaa xa ndo'o kuu iin se dakua'a ña'a se ijan u?

N-ja'an Spedru:

—Ña'a. Ña xini-r-si.

²⁶Ijan nujuiin iin se xinokuechi nuu dutu taxnuni ka. Tna'a-s kutna'a xi'in se n-xa'nde Spedru do'o-s. N-ja'an-s:

—¿Ñadu ndo'o n-xini ña'a-r xi'in se ijan jardín jan?

²⁷Inka vuelta n-ja'an Spedru xa ña xini-s Jesús. Te hora ijan ni, n-kana li'i.

N-kixe'e Pilato xa kajan tnu'u-s Jesús*(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Lc. 23:1-5)*

²⁸Te n-ka kee ntdaa se ijan ve'e Caifás, xndeka-s Jesús jua'an nde palaciu gobernador romano. Ijan n-ka xee-s xi'in Jesús datne ne'e. Ko ña n-ka kiu mee-s ijan, chi n-ka juini-s xa kune'e ii koio-s kiu ijan, xa kax koio-s ndeyu viko Paxcua.

²⁹Xijan kuu xa n-kee Pilato palaciu, xa nanitna'a-s xi'in se ijan. N-ja'an-s:

—¿Nax n-kida se ya'a? ¿Nax tekuechi-n-si?

³⁰Te n-ka ja'an-s:

—Nux ña n-kida-s kuechi n-kuu, te ma kandeka koio-r-si kixi.

³¹N-ja'an Pilato:

—Kandeka-s jua'an. Tnu'u ta'u tniu mee-n ndadandaa kuechi-s.

N-ka ja'an se Israel:

—Ja'an tnu'u ta'u tniu romano xa ma kua'a xa ka'ni koio-da iin ñayiu.

³²Te du'a n-xetna'a tnu'u n-ja'an Jesús na n-ja'an-ia xa katakaa koio-s-ia. ³³N-ndiu Pilato palaciu. Ijan n-kana-s xa na kiu Jesús, te n-xijan tnu'u-s-ia:

—¿Ndo'o kuu se kunxa'nu ka nuu ñayiu Israel a?

³⁴N-ja'an Jesús:

—¿Ja'an-n xa xani ini mee-n, a inka-s n-ka ja'an nuu-n nax kida-r a?

³⁵N-ja'an Pilato:

—¿Mee-r kuu iin se Israel a? Se ñuu mee-n, se Israel, xi'in dutu ka taxnuni nuu ñayiu Israel, xndeka ña'a-s vaxi nuu mee-r. ¿Nax n-kida-n?

³⁶N-ja'an Jesús:

—Se kunxa'nu ka kuu-r, ko ñatu kuu-r ná ka kuu se kunxa'nu ka ñuñayiu ya'a. Nux n-kuu-r se kunxa'nu ka ná ka kuu se kunxa'nu ka ñuñayiu ya'a n-kuu, te dada'an ña'a koio se ka xinokuechi nuu-r, xa maxku kandeka ña'a koio se Israel kixi. Se kunxa'nu ka ñayiu kuu-r, ko ya'a ña'a.

³⁷N-ja'an Pilato:

—¿Xijan kuu xa kuu-n iin se kunxa'nu ka u?

N-ja'an Jesús:

—Se kunxa'nu ka kuu-r, ná n-ja'an-n. Xandaa kuu xa ja'an-n. Xijan, kuu xa n-kaku-r, xijan, kuu xa vaa-r ñuñayiu. Vaa-r xa ja'an ndaa-r xaxe'e xa kuu xandaa. Ntdaa ñayiu ka juini xa kutnuni ini xa kuu xandaa, ka tekui tnu'u-r.

³⁸N-ja'an Pilato:

—¿Nax kuu xa kuu xandaa?

iKatakaa-s! iKatakaa-s!

(Mt. 27:15-31; Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25)

Na n-ja'an Pilato tnu'u ya'a, te n-kee-s inka vuelta, xa ja'an-s nuu se Israel. N-ja'an-s:

—Ña ni'i-r kuechi-s xa kida-s ni iin xa u'u. ³⁹Ka xetniu-n iin xa xetniu-n, xa dayaa-r iin se yindi'u vekaa nuu-n, viko Paxcua. ¿Ka juini-n xa dayaa-r nuu-n se kunxa'nu ka ñayiu Israel a?

⁴⁰Ntdaa se ijan n-ka kana xee-s inka vuelta:

—iMaxku dayaa-n se ya'a! iDayaa Barrabás!

Te Barrabás kuu iin se kuu ñadu'u.

19 Xijan kuu xa n-ta'u tniu Pilato xa chirrión ñii jani koio soldado Jesús. ²N-ka kidava'a soldado iin corona tnuyiki, te n-ka dakeé-s diki-ia. N-ka dandukutu-s-ia da'ma tndee. ³N-ka kuyatni-s nuu-ia te n-ka ja'an-s: —iViva!, se kunxa'nu ka nuu ñayiu Israel.

Te n-ka jani-s nuu-ia.

⁴N-kee Pilato inka vuelta.

N-ja'an-s:

—iKunde'a koio! N-kine'e-r se ya'a, xa kutnuni ini koio-n xa ñatu ni'i-r ni iin kuechi mee-s.

⁵N-kee Jesús. Ñu'u corona tnuyiki diki-ia, te ni'no-ia da'ma tndee.

N-ja'an Pilato nuu se Israel:

—iKunde'a koio-si! Naa-s ya'a.

⁶Na n-ka xini dutu ka taxnuni xi'in policia-s Jesús, n-ka kana xee-s:

—iKatakaa-s! iKatakaa-s!

N-ja'an Pilato:

—Mee-n kandeka koio-s jua'an, te katakaa koio mee-n-si. Chi mee-r, ña ni'i-r ni iin kuechi-s.

⁷N-ka ja'an se Israel:

—Ka jandixa mee-da tnu'u n-chidotnuni Moisés. Ja'an tnu'u jan xa io xa kuú se ya'a, chi ja'an-s xa kuu-s Da'ya Yii lanyuux.

⁸Na n-teku Pilato tnu'u ya'a, te n-yu'u ka-s. ⁹N-ndiu-s palaciu inka vuelta, te n-xijan tnu'u-s nuu Jesús:

—¿Ndexu vaa-n?

Ko ni iin tnu'u ña n-ja'an Jesús.

¹⁰N-ja'an Pilato:

—¿Ma ja'an-n nuu-r a? ¿Ña kutnuni ini-n xa kua'a-r xa ta'u

tniu-r xa dayaa ña'a-s a? ¿Te kua'a-r xa ta'u tniu-r xa katakaa ña'a-s a?

¹¹N-ja'an Jesús:

—Nux ña n-kida lanyuux xa taxnuni-n n-kuu, te ma kua'a-n xa kada ña'a-n ni iin. Xijan kuu xa se ndeka ña'a mee-r vaxi nuu-n, ka'nu ka kuechi n-kida mee-s dada mee-n.

¹²Nde hora ijan n-juini Pilato xa dayaa-s Jesús, ko n-ka kana xee se Israel:

—Nux dayaa-n se ya'a, du'a ñatu jandixa-n César, se kuu emperador ñayiu romano. Ja'an se ya'a xa se kunxa'nu ka kuu-s, te du'a xini u'u tna'a-s xi'in César.

¹³Na n-teku Pilato tnu'u ya'a, n-ta'u tniu-s xa kandeke koio soldado Jesús ji'in. Te nukoo Pilato nuu kidandaa-s kuechi ñayiu. Ñayiu ka ja'an tnu'u griegu danani ijan Empedrado, te ñayiu ka ja'an tnu'u hebreu danani ijan Gabata. ¹⁴Te kiu ijan kuu kiu xndaxio tu'a ñayiu, xa kax koio-i ndeyu viko Paxcua. Kaa x-uu kuu. N-ja'an Pilato nuu se Israel:

—iKunde'a koio! Naa se kunxa'nu ka nuu-n ya'a.

¹⁵N-ka kana xee se ijan:

—iNa kuú-s! iNa kuú-s!

iKatakaa-s!

N-ja'an Pilato:

—¿Ka juini-n xa katakaa-r se kunxa'nu ka nuu-n a?

N-ka ja'an dutu ka taxnuni:

—Mee-s, ña kuu-s se kunxa'nu ka. iCésar kuu idini se kunxa'nu ka nuu-da!

¹⁶Xijan kuu xa n-xia'an Pilato Jesús nuu dutu ka taxnuni nuu ñayiu Israel, xa katakaa koio soldado romano Jesús.

N-ka xatakaa-s Jesús nuu curuxi

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43)

¹⁷Ndido mee-ia curuxi-ia, jua'an-ia nuu nani Yiki Diki Ndiyi. Ñayiu ka ja'an tnu'u hebreu danani ijan Gólgota. ¹⁸Ijan n-ka xatakaa-s-ia nuu curuxi. N-ka xatakaa-s uu ka seyii xi'in-ia tuku. Iin-s n-takaa curuxi lado kua'a-ia, te inka-s n-takaa curuxi lado datni-ia. Me'ñu uu se ijan n-ka xatakaa-s Jesús. ¹⁹N-ta'u tniu Pilato xa kadava'a iin seyii letreru xa tenee-s diki curuxi. Ja'an letreru jan: “Jesús, se ñuu Nazaret, se kunxa'nu ka nuu ñayiu Israel.” ²⁰Xijan kuu xa n-ka ka'u kue'e ñayiu Israel letra jan, chi yatni yuñuu Jerusalén kuu nuu n-ka xatakaa-s Jesús. Tnu'u hebreu, xi'in tnu'u latín, xi'in tnu'u griegu, n-kidava'a-s letreru jan. ²¹Xijan kuu xa dutu ka taxnuni nuu ñayiu Israel, n-ka ja'an-s nuu Pilato:

—iMaxku kadava'a-n: “Se kunxa'nu ka nuu ñayiu Israel!” Kadava'a-n: “Se ya'a n-ja'an xa kuu-s se kunxa'nu ka nuu ñayiu Israel.”

²²N-ja'an Pilato:

—Xá n-chidotnuni-s tnu'u n-ja'an-r, te du'a kendoo.

²³Na n-ka xatakaa soldado Jesús, n-ka tñii-s da'ma-ia, te n-ka dakexio nuu tna'a-s. Koon soldado, te koon nuu yuku da'ma-ia. Da'ma dijun-ia du. Ko da'ma jan n-xio ñii, ñatu n-xo ndiku. ²⁴N-ka ja'an soldado iin-s nuu inka-s:

—Maxku ndata-ro da'ma dijun de. Na tava-ro suerte, nuu ndeda-ro na ni'i da'ma de.

Te du'a n-xetna'a tnu'u Ianyuux n-ka chidotnuni seyii xá n-kuu kue'e kuia. Ja'an tnu'u Ianyuux: “N-ka dakesio nuu tna'a-s da'ma-r, te n-ka tava-s suerte xaxe'e da'ma-r.” Te du'a n-ka kida soldado romano, hora n-ka xatakaa-s Jesús.

²⁵Te yatni xe'e curuxi Jesús, n-xo nujuiin di'i-ia xi'in ku'u-ña. María, ñadi'i Cleofas, xi'in María Magdalena tuku. ²⁶Na n-xini Jesús xa ijan nujuiin di'i-ia xi'in se dakua'a-ia, se xemani-ia, n-ja'an-ia nuu di'i-ia:

—Ñadi'i, kada-n kuenda xa da'ya yii-n kuu-s.

²⁷Dada n-ja'an-ia nuu se dakua'a-ia: —Kada kuenda xa di'i-n kuu mee-ña.

Te kiu ijan ni, se ijan, se dakua'a-ia, n-xeka-s-ña ve'e-s.

N-xi'í Jesús

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49)

²⁸Te na n-ya'a ndaa xa'a, te na'a Jesús xa xá n-daxinokava-ia tniú n-xia'an Ianyuux. Xa na jin tna'a tnu'u Ianyuux n-ka chidotnuni seyii xá n-kuu kue'e kuia, n-ja'an Jesús:

—Yichi-r ndute.

²⁹Ijan nukoo iin tndo'o chitu ndute vinagri. N-ka dandoyo soldado iin da'ma vita xi'in vinagri. N-dukundee-s da'ma jan diki iin vara yutnu nani hisopo, te n-ka tenee-s da'ma jan yu'u-ia. ³⁰Na n-ti'u Jesús vinagri jan, n-ja'an-ia: —iXá n-daxinokava-r tniú-r!

N-nune diki-ia, te n-xi'í-ia.

Iin soldado n-tuu yiki na'a ndi Jesús

³¹Kiu ijan kuu kiu ka kida tu'a ñayiu Israel, xa kax koio-i ndeyu

viko Paxcua. Kiu kaxi-i ndeyu jan, kuu kiu ndetatu ñayiu Israel. Yo ka'nu kiu kuu. Se Israel, ñayo-s n-ka juini xa kuitakaa ka ndiyi nuu curuxi kiu ijan. Xijan kuu xa n-ka xijan-s nuu Pilato, xa ka'nu koio soldado yiki dichi Jesús, xi'in yiki dichi uu ka se n-ka xatakaa-s, xa nune'e koio-s ndiyi, te kane'e-s-yi ji'in. ³²Xijan kuu xa n-ka xee soldado nuu xtuu curuxi. N-ka xa'nu-s yiki dichi se n-ka xatakaa-s ki'na nuu hora n-ka xatakaa-s Jesús. Dada n-ka xa'nu-s yiki dichi inka se n-ka xatakaa-s. ³³Ko na n-ka xee-s nuu n-takaa Jesús, n-ka xini-s xa xá n-xi'í-ia, te ñayo-s n-ka xa'nu yiki dichi-ia.

³⁴Ko iin soldado, n-tuu-s yutnu io punda deen yiki na'a Jesús, te n-xatu niñi-ia xi'in ndute. ³⁵Se n-xini xa'a, ja'an ndaa-s xa du'a n-kuu. Xandaa ja'an-s, te na'a-s xa ja'an-s xandaa. Ja'an-s xa jandixa koio mee-n tuku. ³⁶Te n-ya'a xa'a, xa n-xetna'a tnu'u Ianyuux n-ka chidotnuni seyii xá n-kuu kue'e kuia. N-ka chidotnuni-s: “Ni iin yiki-ia ma ka'nu koio-s.” ³⁷Diuni n-ka chidotnuni-s: “Kunde'a koio ñayiu se n-ka datnukue'e-i.”

N-ka kuxi-s yiki kuñu ndi Jesús

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56)

³⁸Te io iin seyii nani José. Se ñuu nani Arimatea kuu-s. Jandixa-s Jesús, ko yo na'i jandixa-s-ia, chi yu'u-s nuu se Israel. N-xijan-s nuu Pilato, xa juejoon-s xa kane'e-s yiki kuñu ndi Jesús, xa jin chinduxi-s-ia. N-xejoon Pilato, te n-xe'en José, te n-nune'e-s yiki kuñu ndi Jesús nuu curuxi. ³⁹N-xe'en Nicodemo tuku.

Nicodemo kuu se n-xitoni'ni Jesús iin xakuaa. Ne'e-s uu diko o'on kilo yuku ua, yuku nani mirra xi'in yuku nani áloe. ⁴⁰Xndeka-s yiki kuñu ndi Jesús, n-ka duku ni'na-s-ia da'ma xi'in yuku ua. Du'a kida ñayiu Israel, hora chinduxi-i ndiyi.

⁴¹Yatni nuu n-ka xatakaa soldado Jesús, io iin jardín. Ijan n-xio iin yau kava xee, nuu ta kinduxi ka ni iin ndiyi. ⁴²Kiu ijan kuu kiu ka kida tu'a ñayiu Israel, xa kax koio-i ndeyu viko Paxcua, te katuu yau kava jan yatni nuu n-ka xatakaa soldado Jesús. Xijan kuu xa, ijan n-ka kuxi José, se ñuu Arimatea, xi'in Nicodemo, yiki kuñu ndi Jesús.

N-nandoto Jesús

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12)

20 Kiu ki'na nuu semana, jua'an María Magdalena yau kava jan. Datne ne'e kuu, dani iin nee ka. N-xini-xa ñatuka ndi'u yuú yau. ²N-kendava-i, n-naxee-i nuu tuu Simón Spedru, xi'in inka se n-dakua'a Jesús, se yo n-xemani-ia. N-ja'an-i nuu-s:

—N-ka kine'e ñayiu yiki kuñu Xto'o-ro yau kava, te ña xini-da ndexu n-ka kida ña'a-i.

³Ijan n-kee Spedru, xi'in se ijan, inka se n-dakua'a Jesús kuu-s, te ka xe'en-s, nduu-s, yau kava. ⁴N-ka kendava-s nduu-s, ko xee ka n-kendava se ijan. Inka se n-dakua'a Jesús kuu-s, te ki'na ka se ijan n-xee yau kava. ⁵N-xajan nenu-s xiti yau kava, te n-xini-s da'ma ndi Jesús kandodo ijan, ko ña n-kiu-s yau kava. ⁶Ndijun ka Simón Spedru n-xee, te n-kiu

mee-s yau kava, te n-xini-s da'ma ndi Jesús kandodo ijan. ⁷Te diuni n-xini-s da'ma n-xo da'u nuu-ia kandodo ijan. Ña kandodo ka'nu da'ma jan xi'in inka da'ma. Nuú kandodo diin da'ma katna'nu. ⁸Ijan dada, n-kiu se ijan, inka se n-dakua'a Jesús kuu-s, xiti yau kava. Ki'na ka-s n-xee, ko ña n-kiu-s ijan. N-xini-s, te n-jandixa-s. ⁹Te tnu'u lanyuux n-ka chidotnuni seyíi xá n-kuu kue'e kuia, ja'an xa io xa nandoto Jesús nuu n-kuu-ia ndiyi. Ko se n-dakua'a-ia, ta kutnuni ini koio ka-s tnu'u ya'a. ¹⁰Te ka nu'u se n-dakua'a Jesús ve'e-s.

N-kixee Jesús nuu María Magdalena

¹¹Te nujuiin María Magdalena yata yau kava jan. Te nda'i-i. Nini nda'i-i, te n-xajan nenu-i xa kunde'a-i xiti yau kava. ¹²N-xini-i uu ángel, ia ka xinokuechi nuu lanyuux. Xni'na-ia da'ma kuixi, te xtuu-ia nuu n-kaa ndi Jesús. ñin-ia nukoo nuu n-kaa diki-ia, inka-ia nukoo nuu n-kaa xe'e-ia. ¹³N-ka ja'an-ia:

—Ñadi'i, ¿nakuenda nda'i-n?

N-ja'an-i:

—Xne'e ñayiu yiki kuñu Xto'o-da jua'an, te ña xini-da ndexu n-kida-i.

¹⁴N-ja'an-i tnu'u ya'a, te n-konenuu-i. N-xini-i Jesús nujuiin-ia ijan, ko ña n-najini-i-ia.

¹⁵N-ja'an Jesús:

—Ñadi'i, ¿nakuenda nda'i-n?
¿Jundu nanduku-n?

N-xani ini-i xa se ñunuu jardín kuu-s, te n-ja'an-i:

—Dito, nux mee-n n-ndeka-ia jua'an, kachitnuña'a-n ndexu io-ia, xa kua'a-da xa kandeka-da-ia ji'in.

¹⁶N-ja'an Jesús:

—iMaría!

N-konenuu-i, te tnu'u hebreu
n-ja'an-i:

—iRaboni! (Te raboni juini kachi:
maestru.)

¹⁷Te n-ja'an Jesús:

—Maxku tñii ña'a-n, chi ta ndaa
ka-r nuu tuu Taa-r. Jua'an nuu xtuu
ñani-r. Juña tnu'u-n nuu-s: "Nu'u-r
nuu tuu Taa-r. Taa mee-n kuu-ia
tuku. Ianyuux jandixa mee-r kuu-ia,
te Ianyuux ka jandixa mee-n tuku."

¹⁸N-xee María Magdalena nuu
xtuu se n-dakua'a Jesús. N-ja'an-i
nuu-s:

—iXá n-xini-da Xto'o-ro vitna!

Ijan dada n-ja'an-i nuu mee-s
ntdaa xa n-ja'an Jesús nuu mee-i.

N-kixee Jesús nuu se n-dakua'a-ia

¹⁹Na n-kunee kiu ki'na nuu
semana, daa n-ka nataka se
n-dakua'a Jesús. Va'a ndi'u ye'e, chi
n-ka yu'u-s nuu se Israel. Ijan n-xee
Jesús, te n-nujiin-ia me'ñu mee-s.
N-ja'an-ia:

—Na kada Ianyuux xa kutuu va'a
koio-n.

²⁰Na n-ja'an-ia tnu'u ya'a,
n-dande'a-ia-s nda'a-ia xi'in yiki
na'a-ia. Xijan kuu xa yo n-ka
kuvete se n-dakua'a-ia, na n-ka
xini-s Xto'o-ro. ²¹N-ja'an Jesús inka
vuelta:

—Na kada Ianyuux xa kutuu va'a
koio-n. Ná n-tunda'a ña'a Taa-r
mee-r, da tunda'a ña'a mee-r mee-n.

²²Na n-ja'an-ia tnu'u ya'a,
n-tutachi-ia nuu-s, ntdaa-s, te
n-ja'an-ia:

—Juejoon koio xa kadatniu
Espíritu Ii anu-n. ²³ñiñayiu,

nux taxkanu ini-n kuechi-i, xá
n-taxkanu ini Ianyuux kuechi-i.
Nux ma taxkanu ini-n kuechi-i,
dani tuu-i xi'in kuechi-i.

N-xini Tomás xa n-nandoto Jesús

²⁴Ko Tomás, se n-ka xo danani-s
Cuati, ña n-xo tuu-s xi'in-s hora
n-xee Jesús. Se n-dakua'a Jesús
kuu-s, ko xakuaa ijan, ña n-xo
tuu-s xi'in-s. ²⁵Xijan kuu xa n-ka
ja'an inka se n-dakua'a Jesús
nuu-s:

—iN-ka xini-r Xto'o-ro vitna!

Ko n-ja'an Tomás nuu-s:

—Io xa jini-r nda'a-ia, nuu n-ka
keé ndii kaa. Xi'in diki nda'a-r,
io xa tñii-r nuu n-ka keé-i. Xi'in
nda'a-r, io xa tñii-r yiki na'a-ia.
Dada kuu xa jandixa-r xa ka
ja'an-n.

²⁶Nuu una kiu, inka vuelta
n-ka nataka se n-dakua'a-ia xiti
ve'e jan. Te vuelta ya'a n-xo tuu
Tomás xi'in-s. Juini n-xo ndi'u
va'a ye'e, ko n-xe kiu Jesús xiti
ve'e, te n-nujiin-ia me'ñu mee-s.
N-ja'an-ia:

—Na kada Ianyuux xa kutuu va'a
koio-n.

²⁷Dada n-ja'an-ia nuu Tomás:
—Xi'in diki nda'a-n, tñii ña'a ya'a.
Kunde'a nda'a-r. Xi'in nda'a-n, tñii
yiki na'a-r. Te maxku ku kuu ka-n
iin se ña jandixa. Jandixa ña'a.

²⁸N-ja'an Tomás:

—iXto'o-da kuu-n! iIanyuux
jandixa-da kuu-n!

²⁹N-ja'an Jesús:

—Xaxe'e xa xi'in nuu-n n-xini
ña'a-n, vitna jandixa-n. iNaka
kuvete koio ñayiu ña n-xini ña'a
xi'in nuu-i, ko dani jandixa ña'a-i!

**Libru ya'a n-kua'a, xa
jandixa ñayiu Jesús**

³⁰Kue'e ka milagru n-kida Jesús xa n-ka xini se n-dakua'a-ia, ko ñatu yodotnuni ya'a. ³¹Ko n-kidava'a-da tnu'u ya'a, xa jandixa koio mee-n xa Jesús kuu Cristu, Ia n-tunda'a lanyuux, te kuu-ia Da'ya Yii lanyuux. N-kidava'a-da tnu'u ya'a, xa jandixa koio mee-n mee-ia, te du'a kutuu va'a koio mee-n, xi'in mee-ia kuia ma jin ndi'i.

N-kixee Jesús nuu uxa se n-dakua'a-ia

21 Na n-ya'a xa'a, te inka vuelta n-dande'a Jesús mee-ia nuu se n-dakua'a-ia. Xa'a n-kuu yu'u ndute mar, mar nani Tiberias. ²Ijan n-ka nataka Simón Spedru xi'in Tomás, se n-ka xo danani-s Cuati, xi'in Natanael, se ñuu nani Caná distrito Galilea, xi'in uu da'ya yii Zebedeo, xi'in uu ka se n-dakua'a Jesús. ³N-ja'an Simón Spedru nuu-s:

—Ji'in-r, jin tava-r chaka.

N-ka ja'an-s:

—Ji'in koio mee-r tuku.

Ka xe'en-s te n-ka keé-s barcu. Te xakuua ijan, ñayo-s n-ka tava ni iin chaka. ⁴Ne'e datne, nujuiin Jesús yu'u ndute, ko ña n-ka najini ña'a se n-dakua'a-ia xa mee-ia kuu-ia.

⁵N-ja'an Jesús nuu-s:

—Sekuechi, ¿n-ka ni'i-n chaka u?

N-ka ja'an-s:

—Ni iin-ti.

⁶N-ja'an-ia:

—Dakeé koio ñunu nuu ndute diñi kua'a barcu, te tnii koio-n chaka.

Du'a n-ka kida-s, te ña n-ka kundee-s xa natava koio-s ñunu,

xaxe'e xa kue'e xa kue'e chaka n-ka keé xiti ñunu. ⁷Se n-dakua'a Jesús, se yo n-xemani-ia, n-ja'an-s nuu Spedru:

—Xto'o-ro kuu-ia.

Na n-teku Simón Spedru xa se ijan kuu Xto'o-s, yachi n-ndiu nuu-s da'ma-s, chi xa n-dita-s da'ma-s xa tnii-s chaka, te n-keé-s nuu ndute, n-kida nadari-s xa kexio-s yundute. ⁸Dava ka-s n-ka dakaka barcu xa xee koio-s nde yundute. Ñatu yo xika, vaa iin cientu ni metru. N-ka natava-s ñunu n-chitu chaka. ⁹Na n-ka nane-s barcu yundute, n-ka xini-s kayu ñu'u te xá ka'ya chaka, te io tu'a tila tuku.

¹⁰N-ja'an Jesús nuu-s:

—Kane'e iin uu chaka ne'e. Kiti dijan n-ka tnii-n vitna.

¹¹N-keé Simón Spedru barcu, te ñu'u-s ñunu n-keé nuu ñu'u. Chaka na'nu n-chitu xiti ñunu. Iin cientu uu diko uxi uni-ti. Ko juini ñu'u kue'e xa kue'e-ti, ko ñatu n-ta'nde ñunu. ¹²N-ja'an Jesús nuu-s:

—Ne'e koio, na kadi ini-ro.

Ni iin se n-dakua'a-ia ña n-juini xa kajan tnu'u-s jundu kuu-ia, chi n-ka kutnuni ini-s xa Xto'o-s kuu se ijan.

¹³N-kuyatni Jesús nuu kayu ñu'u, te n-tnii-ia tila, te n-dakexio-ia tila nuu-s. Te dani n-kida-ia chaka.

¹⁴Vuelta ya'a kuu vuelta kuu uni, xa n-nadande'a Jesús mee-ia nuu se n-dakua'a-ia, na n-ya'a xa n-nandoto-ia nuu n-kuu-ia ndiyi.

N-ja'an Jesús xi'in Spedru

¹⁵Na n-ya'a xa n-ka xadi ini-s, te n-xijan tnu'u Jesús nuu Simón Spedru:

—Simón, da'ya yii Jonás, ¿xemani ña'a ka mee-n dada se ya'a u?

N-ja'an-s nuu-ia:

—Joon, Xto'o-da, na'a mee-n xa xemani ña'a-da.

N-ja'an-ia nuu-s:

—Ná ka kuu tkachi kuechi, ka kuu ñayiu jandixa ña'a mee-r. Juña'a xa kax koio tkachi kuechi-r.

¹⁶N-xijan tnu'u-ia nuu-s vuelta kuu uu:

—Simón, da'ya yii Jonás, ¿xemani ña'a-n a?

N-ja'an-s nuu-ia:

—Joon, Xto'o-da, na'a mee-n xa xemani ña'a-da.

N-ja'an-ia nuu-s:

—Junuu tkachi-r.

¹⁷N-xijan tnu'u-ia-s vuelta kuu uni:

—Simón, da'ya yii Jonás, ¿xemani ña'a-n a?

N-tnau ini Spedru, xaxe'e xa n-xijan tnu'u-ia-s vuelta kuu uni:

“¿Xemani ña'a-n a?” N-ja'an-s nuu-ia:

—Xto'o-da, na'a mee-n ntdantu'u.

Na'a-n xa xemani ña'a-da.

N-ja'an Jesús nuu-s:

—Juña'a xa kax koio tkachi-r.

¹⁸Xandaa kuu xa ja'an-r. Na lucht ka-n, n-ndukutu-n da'ma-n, te n-xikonuu-n dava'a nga nuu n-juini-n. Ko na xee xa kuxa'nu-n, diko nga kuita nda'a-n, te ndadakutu ña'a inka ñayiu, te kandeka ña'a-i ji'in, nuu ma tna ini-n xa ji'in-n.

¹⁹Te du'a ja'an Jesús nanda kuu hora kuú Spedru. Hora ijan kada Spedru xa kutnuni ini koio ñayiu xa

kunxa'nu ka lanyuux. Te n-ja'an-ia nuu-s:

—iKunduu na'i xi'in mee-r!

Se yo n-xemani Jesús

²⁰N-konenuu Spedru, te n-xini-s se yo n-xemani Jesús ndijun ña'a-s. Se ijan kuu se n-xo nukoo diñi Jesús, hora n-xaxdini-ia xi'in se n-dakua'a-ia inka xakuaa ijan. Hora ijan, n-xijan tnu'u se ijan nuu-ia: “Xto'o-da, ¿ndeda-da kuu se diko ña'a?”

²¹Te n-xini Spedru se ijan xa ndijun ña'a-s, te n-xijan tnu'u-s nuu Jesús:

—Xto'o-da, ¿te nax ya'a mee-s?

²²N-ja'an Jesús nuu Spedru:

—Nux juini-r xa ndoo na'i-s nde na ndixi-r, te maxku ki ini mee-n xaxe'e-s. iKunduu na'i mee-n xi'in mee-r!

²³Xijan kuu xa n-ka tekutnu'u ñani-ro, ku'a-ro xa ma kuú se ijan, se n-dakua'a Jesús. Ko ña n-ja'an Jesús xa ma kuú-s. N-ja'an-ia: “Nux juini-r xa ndoo na'i-s nde na ndixi-r, te maxku ki ini mee-n xaxe'e-s.”

²⁴Se ijan, se n-dakua'a Jesús kuu-s, se ja'an ndaa xaxe'e xa'a, se n-kidava'a tnu'u ya'a kuu-s. Te xna'a-da xa ja'an-s xa kuu xandaa.

²⁵Te io kue'e inka xa n-kida Jesús. Nux n-yodotnuni iin iin n-kuu, te xani ini-da xa yo kue'e xa kue'e libru koo, xa ni ma kue'e ñuñayiu n-kuu. Amén. Du'a na koo.